Súd:	Okresný súd Brezno
Spisová značka:	4C/21/2011
Identifikačné číslo súdneho spisu:	6311201637
Dátum vydania rozhodnutia:	08. 12. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	Mgr. Miroslava Vaňová
ECLI:	ECLI:SK:OSBR:2017:6311201637.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Brezno v konaní pred sudkyňou Mgr. Miroslavou Vaňovou, v právnej veci žalobcov: 1/ O. B., nar. X.X.XXXX, trvale bytom S. XX, N., 2/ H. B., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom S. XXXX/XX, N., 3/ I. V., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom O. XXXX/XX, N., 4/ O. B., nar. X.X.XXXX, trvale bytom T. XXXX, H., T. F., všetci zastúpení JUDr. Zuzanou Bejdovou, LL.M, advokátkou, so sídlom Skuteckého 30, Banská Bystrica, proti žalovaným: 1/ O. Z., nar. XX.X.XXXX, trvale bytom Za T. XXXX/XX, D., zastúpený Mgr. Matúšom Bereseckým, advokátom so sídlom Farská 33, Nitra, 2/UNIQA poisťovňa, a.s., IČO: 00653501, so sídlom Lazaretská 15, Bratislava, zastúpený spoločnosťou PRK Partners s. r. o., IČO: 35978643, so sídlom Hurbanovo námestie 3, Bratislava, o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy, takto

r o z h o d o l :

I. Súd konanie o žalobe vo vzťahu žalobkyne 1/ voči žalovaným 1/ a 2/ z a s t a v u j e v časti o zaplatenie sumy 49.800,- Eur.

II. Žalovaní 1/ a 2/ s ú p o v i n n í zaplatiť žalobkyni 1/ z titulu nemajetkovej ujmy sumu 20.000,- Eur do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu poskytnutého plnenia povinnosť druhého zo žalovaných.

III. Žalovaní 1/ a 2/ s ú p o v i n n í zaplatiť žalobcovi 2/ z titulu nemajetkovej ujmy sumu 13.000,- Eur do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu poskytnutého plnenia povinnosť druhého zo žalovaných.

IV. Žalovaní 1/ a 2/ s ú p o v i n n í zaplatiť žalobkyni 3/ z titulu nemajetkovej ujmy sumu 13.000,- Eur do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu poskytnutého plnenia povinnosť druhého zo žalovaných.

V. Žalovaní 1/ a 2/ s ú p o v i n n í zaplatiť žalobcovi 4/ z titulu nemajetkovej ujmy sumu 13.000,- Eur do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu poskytnutého plnenia povinnosť druhého zo žalovaných.

VI. V prevyšujúcej časti súd žalobu z a m i e t a .

VII. Žalovaným 1/ a 2/ súd náhradu trov konania voči žalobcom 1/ - 4/ n e p r i z n á v a .

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobcovia 1/ až 4/ sa žalobou zo dňa 16.3.2011, doručenou súdu dňa 17.3.2011, domáhali, aby súd z titulu ochrany osobnosti a náhrady nemajetkovej ujmy zaviazal žalovaných 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne k zaplateniu sumy 49.800,- Eur a sumy 33.200,- Eur žalobkyni 1/ a žalobcom 2/ až 4/ každému k zaplateniu sumy 20.000,- Eur, ako aj k náhrade trov konania.

2. Svoju žalobu žalobcovia zdôvodnili tým, že rozsudkom Okresného súdu Nitra sp. zn. 5T 20/2010 zo dňa 11.10.2010, ktorý sa stal právoplatným a vykonateľným 27.10.2010, bol žalovaný 1/ uznaný vinným z prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1, 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na ustanovenie § 138 písm. h) Trestného zákona v jednočinnom súbehu s prečinom ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1, 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na ustanovenie § 138 písm. h) Trestného zákona na tom skutkovom základe, že žalovaný 1/ dňa XX.X.XXXX v čase okolo 17.00 hod. spôsobil dopravnú nehodu, a to tak, že neprispôsobil rýchlosť jazdy svojim schopnostiam, vlastnostiam, povahe vozovky a iným okolnostiam, ktoré mohol predvídať, následkom čoho nezvládol jeho riadenie, začal intenzívne brzdiť, dostal šmyk a v rozpore s ustanovením § 9 zákona č. 8/2009 Z.z. vošiel do protismeru, kde sa ľavotočivej zákrute čelne zrazil s osobným motorovým vozidlom, ktoré viedol H. B., nar. XX.X.XXXX, v dôsledku čoho utrpel vážne poranenia, na následky ktorých dňa XX.X.XXXX zomrel, ďalšia spolucestujúca O. F. utrpela zranenia, na následky ktorých na mieste dopravnej nehody zomrela, žalobkyňa 1/ utrpela sériovú zlomeninu 4-11 rebra vľavo pomliaždením. Nebohý H. B., nar. XX.X.XXXX bol manželom žalobkyne 1/ a otcom žalobcov 2/ až 4/. Nebohá O. F., nar. XX.XX.XXXX bola matkou žalobkyne 1/ a starou matkou žalobcov 2/ až 4/. Žalobkyňa 1/ uplatnila nárok na posmrtnú ochranu osobnosti podľa § 15 Občianskeho zákonníka ako manželka nebohého H. B. a ako dcéra nebohej O. F. vo forme primeraného finančného zadosťučinenia v peniazoch podľa § 13 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka. Okolnosti, za akých došlo k zásahu do osobnostných práv sú popísané znaleckom posudku Ing. Romana Červinku, ktorý je súčasťou trestného spisu Okresného súdu Nitra sp. zn. 5T 20/2010. Z jeho obsahu vyplýva, že žalovaný 1/ neprimeranou jazdou na ceste I. triedy č. XX zo R. O. do D. nerešpektoval kolónu motorových vozidiel a na úseku, ktorý je označovaný ako „cesta smrti“ arogantne predbiehal motorové vozidlá, zapríčinil čelnú zrážku a zbytočnú smrť dvoch ľudí. Usmrtení nemali nijaký podiel viny na dopravnej nehode. Naopak z pripojeného posudku vyplýva, že nebohý H. B. ako vodič motorového vozidla vykonal všetky opatrenia smerujúce k zabráneniu dopravnej nehody, jeho motorové vozidlo bolo po stránke technického stavu v poriadku, technika vedenia motorového vozidla zodpovedala právnym predpisom, stavu a povrchu vozovky. Nebohý H. B. bol v čase bezprostredne pred zásahom vo výbornej telesnej, ako aj duševnej kondícii. Jeho aktívny spôsob života, pohyb, láska k horám sa pozitívne podpísali pod jeho zdravotný stav. Bol známy ako vášnivý turista, športovec. Počas lyžiarskej sezóny vypomáhal v športovom stredisku Chopok - Juh. Ako manžel bol oporou žalobkyne 1/. Tvorili harmonické manželstvo, ktoré bolo vzorom pre ostatných v okolí a ich deti. Počas svojho života trávil svoj voľný čas vysoko aktívne po boku manželky, svojich detí a vnúčat. Tým sa venoval naplno, predovšetkým ich viedol k láske k prírode a horám. Vnučke W. bol osobným učiteľom lyžovania. Mal veľké plány ako pomáhať deťom, prenášať rodičovskú lásku na vnúčatá. Nebohá O. F. žila v spoločnej domácnosti s nebohým H. B. a so žalobkyňou 1/. Tá bola jej jediným dieťaťom. Aj napriek vyššiemu veku jej zdravotný stav bol uspokojivý, bola úplne samostatná a tvorila harmonické rodinné prostredie. Mala svoje plány, túžby, ktoré chcela ešte realizovať. Právny základ nároku opiera žalobkyňa 1/ o to, že protiprávnym konaním žalovaného 1/ došlo k neoprávnenému zásahu do života telesnej integrity jej manžela a matky. Uvedené zásahy je potrebné kvalifikovať ako zásah do osobnostných práv chránených jednak Ústavou Slovenskej republiky a jednak ustanoveniami Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti. Protiprávne konanie žalovaného 1/ malo za následok závažný a negatívny dopad na osobu manžela a matky žalobkyne 1/, ktorým bola spôsobená neodstrániteľná, a teda absolútna ujma - smrť. Jediným účinným prostriedkom ochrany osobnosti je v danom prípade priznanie zadosťučinenia v peňažnej forme, t.j. nahradenie nemajetkovej ujmy. Žalobkyňa 1/ si je plne vedomá tej skutočnosti, že žiadne finančné prostriedky nie sú spôsobilé rehabilitovať stratu najbližších osôb a nevyjadria ich skutočnú hodnotu. Rozsah uplatneného nároku primeraného finančného zadosťučinenia v peniazoch opiera žalobkyňa 1/ o závažnosť ujmy, okolnosti za akých k nej došlo, osobu nebohého H. B., nebohej O. F. a v súlade s požiadavkou spravodlivosti. Vo vzťahu k rozsahu uplatneného nároku nemajetkovej ujmy je podľa ustálenej súdnej praxe potrebné prihliadnuť, či a akým spôsobom sa podieľal nebohý H. B. na dopravnej nehode. Jeho podiel na dopravnej nehode bol znalcom v prípravnom konaní vylúčený, miera protiprávneho konania žiadna. Naopak, jeho reakcia na neočakávanú dopravnú situáciu bola adekvátna, primeraná. Žalobkyňa 1/ teda žiadala, aby súd priznal primerané finančné zadosťučinenie v prospech nebohého H. B. vo výške 33.200,- Eur a v prospech nebohej O. F. vo výške 16.600,- Eur. Žalobcovia 1/ až 4/ sa zároveň domáhali súdnej ochrany osobnosti podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka. Skutkový základ uplatneného nároku žalobcovia 1/ až 4/ opierali o trestný spis Okresného súdu Nitra sp. zn. 5T 20/2010. Z jeho obsahu je preukázané, že protiprávnym konaním žalovaného 1/ došlo k usmrteniu H. B., O. F. a ťažkej ujme na zdraví žalobkyne 1/. Žalobcovia mali s nebohým H. B. a O. F. dlhoročný pevný citový vzťah. Boli príkladom manželského spolužitia nielen pre vlastné deti, ale aj pre okolie. Do osamostatnenia

žalobcov 2/ až 4/ žili všetci v spoločnej domácnosti. Žalobkyňa 1/ až do tragickej nehody bola jedinou manželkou nebohého H. B.. Po osamostatnení sa žalobcov 2/ až 4/ sa rodinné putá ešte upevnili tým, že po narodení vnúčat sa žalobkyňa 1/ a jej nebohý manžel pravidelne starali o vnúčatá. Rodinné stretnutia, oslavy, výlety boli ich súčasťou. V okolí boli a sú hodnotení ako vzorná a harmonická rodina, plná porozumenia, lásky, silných vzájomných väzieb. Náhla a neočakávaná smrť hneď dvoch najbližších osôb je obrovskou stratou v citových životoch všetkých žalobcov, ktorá naďalej vyvoláva úzkosť a obrovský smútok. Tragická strata dvoch rodinných príslušníkov a ťažká ujma na zdraví žalobkyne 1/ zásadným a nezvratným spôsobom zasiahla do života žalobcov, nenávratne pretrhla citové, emocionálne a rodinné väzby budované veľa rokov. Táto udalosť navždy zastavila možnosť zrealizovať a rozvíjať rodinný život. Žalobcovia sú tak bez akéhokoľvek pričinenia ochudobnení o takéto väzby. U všetkých žalobcov sa jedná o stratu najbližších rodinných príslušníkov, s ktorými tvorili najintenzívnejšie interpersonálne väzby prameniace z detstva, utužované v zrelom veku. Konanie žalovaného 1/ malo pre žalobcov neodstrániteľné následky, strata manžela, matky, starej matky a otca je pre každého zo žalobcov ťažko stratou, s ktorou sa podnes nevedia vyrovnať. Žalobkyňa 1/ si traumatizujúce zážitky ponesie so sebou natrvalo, nakoľko bola priamym svedkom udalostí, ktoré tragicky poznačili osudy všetkých členov jej rodiny. Žalobkyňa 1/ autenticky vnímala smrť najbližších osôb, trauma z tohto zážitku sa nedá reštituovať žiadnymi finančnými prostriedkami. Môže sa iba pokúsiť týmto spôsobom zmierniť ich následky. Prežité poškodenia na vlastnom zdraví sú nezmazateľné a trvalosť následkov pociťuje dennodenne. Právny základ uplatneného nároku opierali žalobcovia o zásah do ich emocionálnej sféry a súkromného života zahŕňajúceho aj právo na vytváranie rodinného spolužitia s blízkymi osobami. Tento negatívny stav bol vyvolaný úmrtím ich najbližších osôb, a to manžela, otca, starej mamy, ako aj samotnou ťažkou ujmou žalobkyne 1/. Protiprávnym narušením rodinných vzťahov žalobcov 1/ až 4/ s manželom, otcom, matkou a starou mamou, došlo k neoprávnenému zásahu do ich súkromného a rodinného života. Rozsah uplatneného nároku nemajetkovej ujmy v peniazoch žalobcovia opreli o okolnosti prípadu, s prihliadnutím na závažnosť ujmy, ktorá im vznikla. Žalobkyňa 1/ si uplatnila sumu 33.200,- Eur, nakoľko v jej prípade došlo k najintenzívnejšiemu neoprávnenému zásahu žalovaným 1/, ktorého protiprávnym konaním stratila bezprostredne matku a manžela. Navyše sama bola priamou účastníčkou dopravnej nehody, pri ktorej utrpela vážne poranenia kvalifikované ako ťažká ujma. Autenticky vnímala tragické okolnosti, ich následky pociťuje podnes. Žalobcovia 2/ až 4/ si uplatnili každý sumu 20.000,- Eur, nakoľko vzťah žalobcov 2/ až 4/ medzi otcom a ich starou matku vykazoval vysoký stupeň intenzity vzťahov medzi najbližšími. Predčasná strata rodiča a starého rodiča u každého predstavovala mimoriadny zásah s vážnymi nepriaznivými následkami.

3. Dňa 26.4.2011 bolo súdu doručené vyjadrenie žalovaného 2/ zo dňa 20.4.2011, doplnené písomným podaním zo dňa 31.10.2011, v ktorom okrem iného uviedol, že žiada, aby súd žalobu zamietol v celom rozsahu ako nedôvodnú, nezodpovedajúcu zákonným podmienkam odškodňovania poškodených strán podľa zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Uviedol, že už postupne na základe osobitných listov právnej zástupkyne žalobcov o preukázaných nárokoch na náhradu škody odškodnil poškodených (v zmysle tohto zákona) vo všetkých bodoch rozsahu poistenia zodpovednosti podľa citovaného ustanovenia zákona. Poukázal na skutočnosť, že žalovaný 2/ môže poskytnúť podľa zákona č. 381/2001 Z.z. len tie nároky, ktoré sú explicitne vymenované podľa zákona č. 381/2001 Z.z. Nároky na ochranu osobnosti vrátane poskytnutia náhrady nemajetkovej ujmy podľa § 11 až 15 Občianskeho zákonníka nie sú kryté podľa rozsahu poistenia zodpovednosti. Poukázal na rozsudok Okresného súdu Rimavská Sobota sp. zn. 12C/53/2010-175 zo dňa 23.8.2011, rozsudok Okresného súdu Bánovce nad Bebravou sp. zn. 3C/80/2008, ako aj ďalšie rozhodnutia súdov k tejto otázke, a to R-7/1979, R-61/2008, Ro NS SR sp. zn. Cdo 73/2006 z 30.1.2007, Ro NS ČR sp. zn. 25Cdo 1455/2003 z 22.10.2003, ktoré nespájajú jeden následok úmrtia účastníka z dopravnej nehody podľa § 11 a nasl. OZ s povinnosťou poskytnúť poistné plnenie nákladov pri usmrtení podľa § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2011 Z.z. ako príčinnú súvislosť medzi konaním škodcu a vzniknutou škodou nemožno vyvodiť zo skutočnosti, ktorá je už sama následkom, za, ktorú škodca zodpovedá podľa iného právneho dôvodu.

4. V priebehu konania písomným podaním zo dňa 18.10.2017, doručeným súdu dňa 20.10.2017, vzala žalobkyňa 1/ žalobu v časti o zaplatenie sumy 49.800,- Eur späť a žiadala v tomto rozsahu konanie zastaviť s prihliadnutím na osobnostný charakter práva na ochranu osobnosti. Zároveň požiadali žalobcovia 1/ až 4/ o pripustenie zmeny žaloby s tým, že uviedli, že rozšírili uplatnené právo o úrok z omeškania a spôsob, akým má súd zaviazať žalovaných k plneniu uvedenej povinnosti. Žiadali, aby súd pripustil zmenu žaloby tak, aby zaviazal žalovaných 1/ a 2/ k zaplateniu sumy 33.200,- Eur spolu

s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne z dlžnej sumy od 18.3.2011 do zaplatenia žalobkyni 1/ a žalobcom 2/ až 4/ každému k zaplateniu sumy 20.000,- Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne z dlžnej sumy od 18.3.2011 do zaplatenia, ako aj k náhrade trov konania, s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu poskytnutého plnenia povinnosť druhého žalovaného. Zmenu žaloby žalobcovia odôvodnili tým, že podanou žalobou doručenou súdu dňa 17.3.2011, sa žalobcovia domáhajú ochrany osobnosti a náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Žalovaný 1/ a žalovaný 2/ sa nasledujúcim dňom 18.3.2011 dostali do omeškania s plnením svojej povinnosti. Povinnosť platiť úrok z omeškania vzniká pri omeškaní so splnením peňažného
záväzku, bez ohľadu na to, čo omeškanie spôsobilo, pretože ide o objektívnu zodpovednosť
(rozsudok NS SR z 26. mája 2011, sp. zn. 3 Obdo 17/2010). Zároveň uviedli, že upravujú petit žaloby v časti akým spôsobom je žalovaný 1/ a žalovaný 2/ povinný splniť povinnosť uloženú súdom, vychádzajúc z ustálenej rozhodovacej praxe.

5. Súd pripustil zmenu žaloby v zmysle návrhu na zmenu žaloby zo dňa 18.10.2017 na pojednávaní konanom dňa 8.12.2017 uznesením zo dňa 8.12.2017 v nasledovnom znení: I. Súd pripúšťa zmenu žaloby vo vzťahu žalobkyne v 1/ rade voči žalovaným v 1/ a 2/ rade tak, že namiesto „zaplatenia spoločne a nerozdielne sumy 33.200,- Eur“ (výrok 2 v žalobe) sa žalobkyňa v 1/ rade domáha voči žalovaným 1/ a 2/ zaplatenia sumy 33.200,- Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9% ročne zo sumy 33.200,- Eur od 18.03.2011 do zaplatenia s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu poskytnutého plnenia povinnosť druhého zo žalovaných. II. Súd pripúšťa zmenu žaloby vo vzťahu žalobcu 2/ voči žalovaným 1/ a 2/ tak, že namiesto „zaplatenia spoločne a nerozdielne sumy 20.000,- Eur“ (výrok 3 v žalobe) sa žalobca 2/ domáha voči žalovaným 1/ a 2/ zaplatenia sumy 20.000,- Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9% ročne zo sumy 20.000,- Eur od 18.03.2011 do zaplatenia s tým že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu poskytnutého plnenia povinnosť druhého zo žalovaných. III. Súd pripúšťa zmenu žaloby vo vzťahu žalobkyne 3/ voči žalovaným 1/ a 2/ tak, že namiesto „zaplatenia spoločne a nerozdielne sumy 20.000 Eur“ (výrok 4 v žalobe) sa žalobkyňa 3/ domáha voči žalovaným 1/ a 2/ zaplatenia sumy 20.000,- Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9% ročne zo sumy 20.000,- Eur od 18.03.2011 do zaplatenia s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu poskytnutého plnenia povinnosť druhého zo žalovaných. IV. Súd pripúšťa zmenu žaloby vo vzťahu žalobcu 4/ voči žalovaným 1/ a 2/ tak, že namiesto „zaplatenia spoločne a nerozdielne sumy 20.000 Eur“ (výrok 5 v žalobe) sa žalobca 4/ domáha voči žalovaným 1/ a 2/ zaplatenia sumy 20.000,- Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9% ročne zo sumy 20.000,- Eur od 18.03.2011 do zaplatenia s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu poskytnutého plnenia povinnosť druhého zo žalovaných.

6. Dňa 6.11.2017 bolo súdu doručené vyjadrenie žalobcov prostredníctvom ich právnej zástupkyne zo dňa 3.11.2017, v ktorom okrem iného uviedli, že čo sa týka výkladu pojmu škoda v zmysle zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, žalovaný 2/ má za to, že žalobou uplatnený nárok nespadá pod rozsah povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, ku ktorému sa zaviazala uzatvorením poistnej zmluvy so žalovaným 1/. Žalobcovia procesnú obranu žalovaného 2/ v tomto smere popierajú a vyvracajú nasledujúcou právnou argumentáciou. Pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, treba pojem škoda vykladať extenzívne v tom zmysle, že tento pojem zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv pozostalých, spočívajúci v zásahu do práva na súkromný a rodinný život spôsobený usmrtením blízkej osoby pri prevádzke dopravných prostriedkov. Účelom poistenia zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou dopravných prostriedkov je zmierniť dôsledky škôd, ku ktorým došlo v súvislosti s touto prevádzkou. Pokiaľ podľa súdnej praxe usmrtenie pri dopravnej nehode vyvoláva nielen občianskoprávnu zodpovednosť za škodu ale aj občianskoprávnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv, musí byť aj táto zodpovednosť predmetom poistného krytia. Ak by mal platiť výklad pojmu škoda vychádzajúci z textu zákona č. 381/2001 Z.z. (gramatický výklad), resp. vychádzajúci z ustanovení Občianskeho zákonníka o zodpovednosti za škodu, teda ak by náhrada nemajetkovej ujmy pozostalých nemala byť predmetom poistného krytia, mohlo by to znamenať značné majetkové riziko subjektov zodpovedajúcich za takúto nemajetkovú ujmu, ktoré by v individuálnych prípadoch mohlo viesť aj k ich finančnému bankrotu. Zároveň by to mohlo znamenať aj neistotu pozostalých v tom smere, či im prisúdená náhrada bude aj skutočne poskytnutá, resp. riziko, že pri insolventnosti zodpovedného subjektu nebude vymožiteľná. Neprijateľnosť týchto dôsledkov vyžaduje extenzívnu interpretáciu pojmu škoda pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. tak, že doň patrí aj náhrada

nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv pozostalých, a teda že aj táto náhrada je predmetom poistného krytia. Pri výklade a aplikácii právnych predpisov totiž nemožno opomínať ich účel a zmysel, pričom platí, že súd nie je absolútne viazaný doslovným znením zákona, ale sa od neho smie a musí odchýliť, ak to vyžaduje účel zákona, história jeho vzniku, systematická súvislosť a pod. Rozširujúci výklad pojmu škoda pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. je aj ústavne konformný, pretože zmierňuje, resp. odstraňuje disproporciu medzi zákonným úrazovým poistením, t.j. poistením pri pracovných úrazoch, a povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou dopravných prostriedkov. Napokon pri výklade pojmu škoda pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. treba vychádzať z chápania tohto pojmu v komunitárnom práve. Predmetný zákon o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu z prevádzky motorového vozidla bol výsledkom transpozície smerníc Európskej únie, ktoré boli nahradené teraz platnou Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti. Táto smernica síce nedefinuje pojem škoda, ale z jej textu je zrejmé, že pod týmto pojmom rozumie osobnú ujmu a škodu na majetku, resp. používa slovné spojenie utrpenie „ujmy alebo škody", či používa termíny „akákoľvek ujma alebo škoda" alebo „akákoľvek škoda". Komunitárne právo chápe škodu ako majetkovú tak aj nemajetkovú ujmu, resp. za ujmu považuje majetkovú škodu aj nemajetkovú škodu (napr. rozsudok Súdneho dvora zo 6. mája 2010 vo veci C-63/09 Axel Walz proti Clickair SA). Súčasťou náhrady škody (ujmy) spôsobenej na zdraví sú nielen ujmy majetkovej povahy (náhrada nákladov spojených s liečením, náhrada pohrebných nákladov), ale aj nemajetkové ujmy na základe výslovného znenia zákona, akými sú napr. bolesti a sťaženie spoločenského uplatnenia (ust. § 444 Občianskeho zákonníka), ktoré sa odškodňujú v peniazoch. Právna teória prisudzuje zmysel škody (inej než materiálnej) aj iným ujmám nemajetkovej povahy, ktoré môžu vzniknúť z porušenia práva v dôsledku zásahu do inej než majetkovej sféry poškodeného, t.j. ujmám imateriálnym, morálnym, citovým, za ktoré prináleží poškodenému peňažná náhrada (odškodnenie). Aj podľa právnej úpravy poistenia občianskoprávnej zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel v smerniciach (smernica rady č. 72/166/EHS, smernica č. 90/232/EHS, smernica č. 2000/26/ES) sú členské štáty povinné prijať všetky primerané opatrenia zabezpečujúce, aby zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel bola pokrytá poistením s cieľom ochrany poistených strán a potencionálnych obetí nehôd a aby akékoľvek ujmy v oblasti povinného poistného krytia motorových vozidiel nezostali neuhradené. S použitím eurokonformného výkladu pojmov „náhrada škody na zdraví" v § 4 ods. 1, ods. 2 písm. a), ods. 4 a § 15 ods. z. č. 381/2001 Z.z. a s prihliadnutím k samotnému účelu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, z hľadiska zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný prevádzkou motorových vozidiel, sa v rámci náhrady škody odškodňuje aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody (ako poškodeným), za ktorú možno priznať náhradu peňažnou formou podľa § 13 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka, ktorú v širšom ponímaní treba považovať za škodu na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm. a) z. č. 381/2001 Z.z. Žalobou uplatnená náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch, s právnym základom v ust. § 13 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka, spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti žalovaného 2/ za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v zmysle aktuálnej právnej úpravy z. č. 381/2001 Z.z. Vo vzťahu k žalovanému 2/ (komerčnej poisťovni) ide o špecifické právo poškodeného na výplatu plnenia za poisteného škodcu vo výške a v rozsahu v akom za škodu zodpovedá poistený škodca. Podľa názoru Súdneho dvora vo veci Haasová C-22/12, pod pojmom ujma na zdraví sa má rozumieť akákoľvek ujma, ak jej náhrada vyplýva na základe zodpovednosti poisteného za škodu z vnútroštátneho práva uplatniteľného v danom spore, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnej integrity, čo zahŕňa tak fyzickú, ako aj psychickú traumu. Súdny dvor na základe týchto svojich úvah dospel k záveru, že medzi škody, ktoré sa musia z povinného zmluvného poistenia nahradiť v súlade s prvou, druhou a treťou smernicou, patrí aj nemajetková ujma, ak možno náhradu tejto ujmy požadovať podľa vnútroštátneho práva. Podľa rozsudku Súdneho dvora vo veci Drozdovs C -277/12, smernica rady 72/166/EHS a smernica rady 84/5/EHS sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. S prihliadnutím na aktuálnu právnu úpravu Slovenskej republiky, konkrétne ust. § 13 ods. 2 a ods. 3 Občianskeho zákonníka, žalobcovia sú aktívne vecne legitimovaní na účasť v spore, v ktorom požadujú náhradu nemajetkovej ujmy, majú za to, že uvedený nárok musí byť likvidovaný z povinného zmluvného poistenia. Čo sa týka námietky pasívnej vecnej legitimácie žalovaného 2/, právny zástupca žalovaného 2/vo svojom prednese opakovane odmietol pasívnu vecnú legitimáciu v danom

spore, identickou argumentáciou prednesenou z iných, skutkovo obdobných sporoch (pripojených resp. označených v písomných podaniach žalobcov). Osobitne poukazuje na záväznosť rozsudku Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 7Cdo/65/2013, v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/168/2009 a rozsudkom sp. zn. 3Cdo/301/2012. Ďalej jeho prejav kopíruje obsah mimoriadneho dovolania Generálneho prokurátora SR proti rozsudku Krajského súdu Trenčín, sp. zn. 4Co/658/2014, zo dňa 21.05.2015 a rozsudku Okresného súdu Trenčín, sp. zn. 27C/107/2012, zo dňa 08.11.2013. S uvedenou procesnou obranou žalovaného 2/, ktorou v predmetnom spore bola spol. KOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Viena Insurance Group, Bratislava, sa zaoberal aj Ústavný súd SR, ktorý uznesením sp. zn, III. ÚS 645/2015-30, zo dňa 16.12.2015 podanú sťažnosť zamietol ako neopodstatnenú. Predmetné súdne rozhodnutia predložili žalobcovia v písomnom podaní zo dňa 30.05.2017. Uvedené právoplatné súdne rozhodnutia v plnom rozsahu vyvracajú argumentáciu, na ktorej postavil žalovaný 2/ svoju procesnú obranu. Súd prvej inštancie, ako aj odvolací súd, zaujal právny názor týkajúci sa pasívnej vecnej legitimácie komerčných poisťovní, poskytujúcich povinné zmluvné poistenie z prevádzky motorových vozidiel podľa z. č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel. Súd prvej inštancie sa v odôvodnení rozsudku (str. 16) podrobne, detailne a presvedčivo vysporiadal aj s dôvodom, prečo uvedenú právnu otázku vyriešil odchýlnym spôsobom ako doterajšia súdna prax, pričom sa argumentačne náležite a dostatočne vyrovnal s predchádzajúcimi rozhodnutiami. Jeho správnosť a spravodlivosť potvrdil aj odvolací súd. Na podklade rozsudku Súdneho dvora EU pod sp. zn. C-22/12 (vydaný v konaní, ktoré bolo podkladom pre prerušenie v predmetnej právnej veci), eurokomfortným výkladom ust. § 4 ods. 1, § 4 ods. 2, písm. a) v spojení s ostatnými ustanoveniami zákona o povinnom zmluvnom poistení a ustálenou súdnou judikatúrou SR, je založená zodpovednosť žalovaného 2/ v spore a zároveň vyvrátená procesná obrana žalovaného 2/. Žalovaný 2/, zastúpený identickým právnym zástupcom, bol právoplatným rozsudkom Okresného súdu Trnava, sp. zn. 11C/496/2015, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 25Co/258/2016, zo dňa 29.03.2017, zaviazaný nahradiť nemajetkovú ujmu za identického skutkového stavu. Čo sa týka výšky požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy žalobcami, žalovaný 2/ namietal výšku uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy žalobcami. Pre výšku náhrady je kvalita vzájomného vzťahu poškodených a usmrtenej osoby kľúčová. Ďalšie určujúce kritériá v tomto smere spočívajú v okolnostiach na strane poškodených, kde určujúcim je intenzita vzťahu žalobcu so zomrelým, vek zomretého a pozostalých, prípadne poskytnutie inej satisfakcie. Pri zohľadnení veku zomrelých H. B. a O. F. treba vnímať to, ako prežívali túto stratu manžela, otca, matky a starej mamy samotní žalobcovia. Okolnosti na strane osoby zodpovednej sú postoj žalovaného (ľútosť, náhrada škody, ospravedlnenie a iné), dopad udalostí do duševnej sféry pôvodcu, jeho majetkové pomery, miera zavinenia, príp. miera spoluzavinenia usmrtenej osoby. Postoj žalovaného 1/ O. Z. podstatným spôsobom ovplyvnilo negatívne vnímanie ujmy pozostalými. Pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je dôležitým aspektom aj to, aby jej výška odrážala všeobecné zdieľané predstavy o spravodlivosti. Princíp proporcionality znamená, že súd pri svojich úvahách by mal zohľadniť a porovnať čiastky náhrady prisúdené v iných prípadoch, a to nielen v obdobných (pri dopravných nehodách), ale aj v ďalších, v ktorých sa jednalo o zásah do iných osobnostných práv. Poukázala v tejto súvislosti na rozsudok OS Trnava v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 24Co/368/2015-311, kde bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 40.000 € za smrť manželky žalobcu v dôsledku protiprávneho úkonu zodpovedného subjektu spočívajúceho v porušení pravidiel cestnej premávky, ďalej na rozsudok OS Trenčín, sp. zn. 27C/107/202-105, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 4Co/658/2014, kde bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 50.000,- € za smrť manželky žalobcu v dôsledku protiprávneho úkonu zodpovedného subjektu spočívajúceho v porušení pravidiel cestnej premávky, ďalej na rozsudok OS Liptovský Mikuláš, sp. zn. 7C/256/2011 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 8C/264/2013-223, kde bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy za smrť otca maloletého dieťaťa vo výške 23.000,- €, manželke zomretého vo výške 20.000,- € a rodičom zomretého každému po 10.000,- €, pričom pôvodcom zásahu bola fyzická osoba z dôvodu porušenia pravidiel cestnej premávky, ďalej rozsudok OS Nové Mesto nad Váhom, sp. zn. 10C/149/2012-483, v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 5Co/133/2016, zo dňa 15.03.2017, kde bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy za smrť rodičov (dvaja zomreli) vo výške 30.000,- € pre každú plnoletú dcéru zvlášť, pričom pôvodcom zásahu bola fyzická osoba z dôvodu porušenia pravidiel cestnej premávky, ďalej rozsudok OS Pezinok, sp. zn. 6C/70/2008-180, v spojení s rozsudkom KS v Bratislave, sp. zn. 8Co/ 274/2015, zo dňa 16.12.2015, kde bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy za smrť manžela vo výške 33.197,- € a v čase dopravnej nehody nenarodenému dieťaťu 16.597,00 €, v dôsledku úmrtia otca pri dopravnej nehode z nedbanlivostného trestného činu, ďalej rozsudok OS Trnava, sp. zn. 11C/496/2015, v spojení s rozsudkom KS v Trnave, sp. zn. 25Co/258/2016, zo dňa 29.03.2017, kde

bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy žalobkyni, za smrť manžela vo výške 15.000 €, pri dopravnej nehode z nedbanlivostného trestného činu, ďalej rozsudok OS Topoľčany, sp. zn. 6C/164/2008, v spojení s rozsudkom KS v Nitre, sp. zn. 7Co/115/2010, zo dňa 21.07.2011, kde bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 120.000,- €, za nezákonné obmedzenie osobnej slobody žalobcu v trvaní 5 mesiacov. V kontexte týchto právoplatných súdnych rozhodnutí, s prihliadnutím na rozhodovaciu činnosť súdov SR, žalobcami požadovaná náhrada nemajetkovej ujmy pri smrti manžela a otca troch plnoletých detí, matky a starej mamy troch plnoletých ľudí, za okolností, ktoré budú pripojeným vyšetrovacím spisom riadne preukázané, bez spoluzavinenia nebohého H. B., je primeraná. Požadovaná náhrada zodpovedá zásadám slušnosti, naplneniu požiadavky morálnej správnosti, ktoré je predovšetkým požiadavkou spravodlivosti, je spôsobilá naplniť inštitučnú podstatu kompenzácie.

7. Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť Zákon č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, ktorým bol zrušený Občiansky súdny poriadok (§ 473 Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“), v ktorom v prechodných ustanoveniach v § 470 ods. 1 je zakotvené, že ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté predo dňom nadobudnutia jeho účinnosti. V § 470 ods. 2 prvej vete CSP sa uvádza, že právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali predo dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

8. V zmysle § 470 ods. 1 CSP platí tento zákon aj na konanie v súdenej veci, ktoré začalo predo dňom nadobudnutia účinnosti CSP.

9. Súd nariadil vo veci niekoľko pojednávaní, na ktorých súd vykonal dokazovanie (pri aplikácii koncentračnej zásady podľa § 118a Občianskeho súdneho poriadku, keďže prvé pojednávanie vo veci sa uskutočnilo ešte za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku, keď o povinnosti podľa § 118a ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku boli strany poučené na č.l. 245, doručenom im pri predvolaní na prvé pojednávanie na termín 27.10.2014), a to výsluchom strán sporu, výsluchom svedka, tiež vykonal listinné dôkazy, ktoré do spisu doložili strany sporu vo fotokópiách, a to osvedčenie o dedičstve sp. zn. 4D/471/2009 zo dňa 19.11.2009 z č.l. 9-13, osvedčenie o dedičstve sp. zn. 4D/468/2009 zo dňa 19.10.2009 z č.l. 14-15 spisu, originál rozsudku Okresného súdu Nitra sp. zn. 5T/20/2010 zo dňa 11.10.2010 z č.l. 92-95 spisu, fotokópia rodného listu I. B., nar. XX.XX.XXXX z č.l. 97-98, rodný list H. B., nar. XX.XX.XXXX z č.l. 99, rodný list O. B., nar. XX.XX.XXXX z č.l. 100, výpis z knihy narodení zo dňa XX.XX.XXXX z č.l. 101, sobášny list zo dňa XX.XX.XXXX z č.l. 102-103, poistná zmluva zo dňa XX.XX.XXXX povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla z č.l. 180-182, oboznámil sa s obsahom pripojeného vyšetrovacieho spisu Okresného riaditeľstva PZ, úrad justičnej a kriminálnej polície Nitra sp. zn. ČVS: ORP-1048/OVK-NR-2009 a osobitne výpoveďou obvineného z č.l. 24 spisu a osobitne znaleckým posudkom č. XX/XXXX znalca Ing. Romana Červinku zo dňa 08.02.2010 na č.l. 31-61, predovšetkým záver tohto znaleckého posudku, ako aj s pripojeným spisom Okresného súdu Nitra sp. zn. 5T/20/2010, tiež sa oboznámil s prednesmi právnych zástupcov strán sporu, pričom zistil tento skutkový stav.

10. Z výsluchu žalobkyne 1/ O. B. súd okrem iného zistil, že žiada o spravodlivé vyriešenie záležitosti s tým, že poukázala na to, že s manželom ako aj s mamou vychádzali veľmi dobre, starali sa obidvaja o deti. S manželom žili v harmonickom živote, zosobášili sa XX.XX.XXXX, na otázku súdu konkretizovala, že predtým sa poznali 2 roky, počas ktorých spolu chodili. Opätovne spolužitie hodnotí ako veľmi dobré, manžel sa staral o rodinu vzorne, tak ako aj o deti. Na otázku súdu uviedla, že spolu s mamou žili na jednom dvore, bolo to v podstate tak, že bývali v rodičovskom dome, neskôr k tomuto bola pristavená ďalšia časť domu, teda delila ich od seba iba stena. Vzťahy medzi mamou a manželom hodnotí ako dobré, žili ako harmonická rodina. Vlastnými slovami uviedla, že mama bola taká, že im veľmi veľa pomohla, bola veľká pomocnica. Na otázku súdu konkretizovala, že im pomohla s prácami okolo domu, napr. s prácami v záhrade, alebo aj s výchovou detí. Uviedla, že mama bola veľmi vitálna osoba, kedykoľvek keď niečo potrebovala, vždy sa mohla obrátiť so žiadosťou o pomoc na ňu, mama jej vždy pomohla. Rovnako tak môže uviesť aj o svojom manželovi, ktorý bol podľa jej vyjadrenia veľký dobrák, či už pre deti ale pre ňu. Na otázku súdu uviedla, že jej manžel bol v roku 2009 na starobnom dôchodku, poberal teda starobný dôchodok s tým, že príležitostne si počas zimnej lyžiarskej sezóny chodil vypomáhať finančne tak, že pracoval na základe dohody v lyžiarskom stredisku Chopok - juh pri vlekároch. Ďalej konkretizovala, že v podstate vzhľadom na to, že sa manžel snažil pomôcť ešte aj svojmu synovi, ktorý v roku 2009 študoval na Vysokej škole, tak sa zamestnal aj v rámci pracovného pomeru na dobu určitú v spoločnosti Kobok vo Valaskej - Piesku, v spoločnosti, ktorá sa zaoberá výrobou

krbov, kde teda pracoval. Na otázku súdu uviedla, že nevie si spomenúť vzhľadom na odstup času výšku starobného dôchodku, ktorý poberal jej manžel. Ďalej uviedla, že manžel taktiež chodil do lyžiarskeho strediska resp. na Chopok vypomáhať aj počas letnej sezóny, keď bola táto činnosť potrebná. Na otázku súdu uviedla, že jej matka bola v roku 2009 na starobnom dôchodku, výšku dôchodku uviedla okolo 200 - 300,- Eur, presnejšie si spomenúť nevedela. Na ďalšiu otázku súdu uviedla, že jej matka žila v pristavenom rodinnom dome, vedľa ich rodinného domu, finančne bola na tom tak, že si všetko bola schopná finančne zabezpečiť sama, teda bývanie ako aj platby za všetky energie. Na otázku svojho právneho zástupcu uviedla, že v podstate so svojim manželom mali stálych známych, ktorých chodili pravidelne navštevovať, pokiaľ má uviesť meno, ide o p. D., spolupracovník zo strojární, na otázku súdu konkretizovala, že je to v podstate rodinný známy, kolega zo zamestnania jej manžela, ktorého chodili obaja pravidelne navštevovať. Okrem toho chodili pravidelne navštevovať V., to znamená svojich svatovcov. Na otázku svojho právneho zástupcu, aké boli vzťahy jej manžela voči svojim deťom a ich deťom, teda voči jeho vnúčatám, žalobkyňa 1/ uviedla, že tieto vzťahy boli veľmi dobré, manžel bol rodinne založený typ človeka, ktorý mal rád rodinu, o ktorú sa staral, staral sa o svoje deti ako aj vnúčatá. S deťmi ako aj s vnúčatami chodil pravidelne v zime na lyžovačky, v lete chodievali na rôzne podujatia, kde navštevovali kúpaliská, stretával sa s deťmi, v starostlivosti o deti jej bol vždy nápomocný, taktiež ako aj v starostlivosti o svoje vnúčatá. Skrátka môže ho charakterizovať ako rodinne založeného človeka, ktorého rodina hrala dôležitú úlohu, starostlivosť o deti a vnúčatá taktiež. Na otázku svojho právneho zástupcu, ako môže charakterizovať vzťah svojej matky k svojim deťom a jej deťom, teda k jej vnúčatám a jej pravnúčatám, žalobkyňa 1/ uviedla, že tento vzťah taktiež hodnotí ako veľmi dobrý, jej mama mala svoje vnúčatá ako aj svoje pravnúčatá veľmi rada, často sa navzájom navštevovali, vždy keď prišli k nim na návštevu teda k svojim rodičom a starým rodičom navštívili aj svoju starú mamu, resp. prastarú mamu, v čase keď boli jej deti, teda jej vnúčatá ešte menšie, často jej pomáhala s výchovou, jej deti sa často obracali so žiadosťou o radu aj na jej matku, teda na svoju starú matku. Na otázku svojho právneho zástupcu, či sa žalobcovia stretávali s manželom žalobkyne 1/, resp. s jej matkou, žalobkyňa 1/ uviedla, že áno samozrejme, vždy keď k nim prišli, tak sa všetci spolu stretli, napr. v lete sa konali aj rôzne rodinné posedenia, tak že sa rodina stretla, uvaril sa guľáš, týmto spôsobom sa vždy udržovali rodinné vzťahy. Na otázku svojho právneho zástupcu, či sa niečo zmenilo smrťou jej manžela a jej matky v júli 2009 a ak áno nech to opíše, žalobkyňa 1/ uviedla, áno všetko sa zmenilo, došlo k tomu, že rodinné stretnutia, ktoré sú opísané vyššie v podstate ubrali na intenzite, resp. tieto sa nekonávajú v takej forme, ako sa konali dovtedy, kým jej manžel a matka žili, potom ako došlo k osudnej dopravnej nehode, zaľahol na ich rodinu smútok, vzťahy nie sú také ako boli v predchádzajúcej dobe. Na otázku svojho právneho zástupcu, aby žalobkyňa 1/ konkretizovala, ako osobne jej osoby sa dotkla smrť manžela a jej matky, žalobkyňa 1/ so slzami v očiach uviedla, že sa jej to veľmi dotklo, kompletne sa jej zmenil život, musela sa z rodinného domu, v ktorom bývali predtým spolu s manželom presťahovať aj z toho dôvodu, že to ďalej finančne nedokázala utiahnuť. Presťahovala sa do Brezna, kde býva v byte sama, manžel ako aj matka jej veľmi chýba. Puto, ktoré mala s manželom jej nedokáže nahradiť ani vzťah k svojim deťom, ktoré hoci ju všetky 3 pravidelne navštevujú, vzťah, ktorý mala s manželom jej nedokážu v plnej miere nahradiť, pretože ich vzťah bol naozaj dobrý. Navzájom si rozumeli, čo rovnako platí aj o jej matke. Na otázku právneho zástupcu žalovaného 1/, či vzhľadom na jej výpoveď v tom smere, že jej manžel pracoval vo firme Kobok na základe dohody, resp. na základe pracovnej zmluvy uzavretej na dobu určitú a či teda to bolo aj v čase nehody v júli 2009, žalobkyňa 1/ uviedla, v čase dopravnej nehody v júli 2009 už v tejto spoločnosti jej manžel nepracoval. Na otázku súdu, koľko vnúčat mala s nebohým svojím manželom v roku 2009, žalobkyňa 1/ uviedla, že 4 vnúčatá, najstaršia je M. V., potom je W. B., ktorú aj uviedla v žalobe, V. B. a S. B.. V roku 2009 mala vnučka M. 22 rokov, vnučka W. 7 rokov, V. 5 rokov, a S. 4 mesiace. Na otázku súdu ďalej žalobkyňa 1/ konkretizovala, že jej manžel H. B. sa týmto svojim vnučkám venoval tak, ako je uvedené v žalobe, napr. s vnučkou W. bol osobným učiteľom lyžovania, venoval sa aj ostatným vnúčatám tak, že s nimi v zime, v lete trávil čas, napr. v lete s nimi chodieval na kúpaliská, vždy, keď k nim prišli vnúčatá na návštevu, tam im všeličo porozprával, venoval im dostatok svojho času, mal s nimi ďalej plány aj do budúcnosti, avšak tieto plány bohužiaľ boli zmarené a keby tak nešťastnou udalosťou v júli 2009 nebolo sa stalo, tak tieto vzťahy by boli naďalej rozvíjané.

11. Z výsluchu žalobcu 2/ H. B. súd okrem iného zistil, že s otcom mali veľmi dobrý vzťah, ťažko sa mu o tom hovorí, ako bolo povedané, trávili veľa času spolu, keď to boli voľné chvíle, víkendy alebo nejaké časti dovolenky, chodievali spolu na hory, a čo sa týka tej rodiny, on vlastne už bol ženatý, bola tam jeho dcéra W., s ktorou jeho otec takisto trávil veľa času, ako v zime tak aj v lete. Tie spoločné oslavy, ktoré sa robievali tak boli dosť silné, čo sa týka rodiny, vlastne sa stretli všetci aj z manželkinej strany aj z jeho strany. Potom ešte priatelia, chodievalo sa na chaty a bolo to také silné. Po tomto všetkom sa to zmenilo

a bolo smutno. On po tom všetkom, vlastne rok býval s mamkou v tom dome, kde bolo treba byť pri nej, lebo čo sa týka hlavne po tej psychickej stránke, to znášala dosť zle, tak rok býval s mamou, ale videli, že nebude to dobre pre ňu ani po psychickej stránke ani po finančnej, takže dom sa musel predať a na základe toho sa jej kúpil byt v Brezne, aby bola bližšie pri nich a tým pádom vlastne aj vnučka skôr prišla tam, aby ju mali pod dohľadom. Čo sa týka mamy, tak ona dodnes nie je s tým vysporiadaná, no ono to tak vyzerá, ale vo vnútri to je silné a to s tým sa asi ani nedá vysporiadať. Čo sa týka jeho, sú tiež chvíle, ktoré sú ťažké a príde mu to všetko na rozum a mám čo robiť, aby to predýchal a išiel ďalej. Na otázku svojho právneho zástupcu, aby konkretizoval svoj vzťah k svojmu otcovi predovšetkým v júli 2009 a v predchádzajúcom období v tom smere, aký mali vzťah, akých mali známych, či sa stretávali, ako sa s otcom jeho vzťah postupne rozvíjal, žalobca 2/ uviedol, že sa stretávali viac menej niekedy aj trikrát do týždňa, on sa koľko razí zastavil po ceste na Piesku aspoň na pol hodinu - hodinu, preberali určité veci čo sa týka buď niečoho ohľadom auta alebo ohľadom podnikania a čo sa týka ich spoločných známych, tak mali ich dosť aj čo sa týka on čo mal známych, tak otec vedel sa prispôsobiť, napríklad pri oslave jeho 30-tky, tak otec navaril guláš a podobné veci, takže to tam bolo dosť silné, aj v tej dobe, keď sa toto stalo, tak otec vlastne cez tú zimu vždy ešte aktívne pracoval na tom Chopku a týždeň pred tým ako sa toto stalo, tak akurát riešili, že bude musieť ísť hore si zase vybaviť tú zmluvu, ale bohužiaľ sa toho nedožil. Na ďalšiu otázku svojho právneho zástupcu, aby konkretizoval aký bol vzťah medzi jeho otcom a medzi jeho dcérou W., teda medzi vnučkou jeho otca, aký bol tento vzťah aj v tom smere ako vnímala jeho dcéra, teda vnučka jeho otca W. stratu svojho starého otca, žalobca 2/ uviedol, že vzťah mali veľmi blízky a W. chodievala k starým rodičom, vlastne ju tam nechávali aj na celý deň, keď bolo treba, cez to leto keď bola doma, tak vedeli ju zabaviť, vedeli jej vyplniť čas, otec ju učil bicyklovať, cez zimu lyžovať a pokiaľ nejaké rozprávky alebo nejaké spoločenské hry sa hrali na záhrade, loptové hry, no a po tej udalosti dosť dlho bolo tak, že W. tak isto nevedela pochopiť ,čo sa stalo a vždy boli nejaké otázky, že kde je starký a prečo starký už nie je tu a podobne. Na otázku svojho právneho zástupcu, aby uviedol, ako vníma smrť a stratu svojho otca a svojej starej matky, teda matky svojej matky a akým spôsobom to zasiahlo do jeho súkromného osobného života uviedol, že jeho starká bola pre neho dosť veľkým vzorom, bola pracovitá, čo sa týkalo tej záhrady a všetkého okolo. Vedela mu aj v určitých veciach poradiť. Ťažko sa o tom hovorí, tak isto aj smrť otca, zasiahlo to hlavne po tej psychickej stránke, nevie, či je s tým vysporiadaný úplne, sú chvíle, keď je mu ťažko a v kútiku niekde si vie aj poplakať a podobné veci. Ťažko sa k tomu vyjadruje. Na otázku zástupca žalovaného 2/, ako často mu dovoľovali jeho pracovné, osobné povinnosti stretávať sa so svojím otcom v priebehu roka okrem výročí, okrem sviatkov ako sú Vianoce, žalobca 2/ uviedol, že on v tej dobe vlastne aj teraz naďalej je SZČO, takže on si vedel ten čas nájsť, niekedy aj 3 - 4 krát do týždňa, že sa stretol buď už po telefóne alebo osobne, takže to bolo 3- 4 krát do týždňa aj okrem tých spoločenských rodinných akcií. Na otázku svojho právneho zástupcu, aký vzťah mali pred dopravnou nehodou jeho rodičia, teda jeho matka so zosnulým otcom a ako on ako ich dieťa vnímal tento ich vzťah, toto ich manželstvo, žalobca 2/ uviedol, že manželstvo svojich rodičov bolo harmonické a jeden druhému si pomáhali aj v tých najťažších chvíľach a aj v tých rokoch bolo tam ešte cítiť lásku a to že mali jeden druhého radi. Na otázku súdu, ako osobne vnímal, resp. vníma vzťahy medzi svojou starou matkou, teda matkou svojej matky a medzi jeho rodičmi na jednej strane, ako aj vzťahy medzi svojou starou matkou a sebou, žalobca 2/ opakovane uviedol, že boli to jednoducho v oboch smeroch dobré rodinné vzťahy, často sa navštevovali, často znamená každú sobotu, nedeľu, teda každý víkend, navštevoval ich aj vzhľadom na to, že bývala v jeho rodičovskom dome, z ktorého sa po oženení osamostatnil, avšak napriek tomu v návštevách či u svojich rodičov alebo svojej starej matky z matkinej strany naďalej pokračoval. Tieto vzťahy môže jedným slovom konkretizovať ako harmonické a dobré rodinné vzťahy.

12. Z výsluchu žalobkyne 3/ I. V. súd okrem iného zistil, že otec aj starká im strašne veľmi chýbajú. V ten okamih, keď sa to prakticky dozvedela, bola aj jej dcéra doma, lebo momentálne jej dcéra už 8 rokov žije sama v Anglicku, bola vtedy akurát doma na dovolenke, tak zasiahlo to aj dcéru veľmi, tak isto aj ju. Proste ona 1,5 roka nemohla prakticky s nikým o tom rozprávať, keď rozprávala, tak rozprávala v slzách, teraz je to už trošku lepšie, ale tiež bohužiaľ sú chvíle tak, že človek si aj poplače. Otec jej chýba po tej stránke, že bol jej vzorom, takisto či po tej stránke, keď ju vychovával, alebo po tých ostatných, chodili spolu na turistiku cez leto, na lyžovačky, čo od malička ju prakticky učil aj obidvoch bratov. Spolu trávili veľa voľných chvíľ. Keď už bola vydatá, prakticky tak ako chodili či víkendy, či ozaj tie oslavy, trávili veľa času spolu. Keď potrebovala nejakú pomoc, či keď bola dcéra chorá, tak ona už robila, takže bolo treba, aby sa o dcéru niekto postaral, tak ju dávala k starým rodičov, čiže otec, keď bol na dôchodku, tak jej pomohol s dcérou, tak isto aj starká. Je to ozaj dlhá doba, ale človek si ozaj vždy na to spomenie a chýba každý aj otec a tak isto aj starká. Na otázku súdu, ako ona vníma manželstvo svojich rodičov,

teda matky a neb. otca, žalobkyňa 3/ uviedla, že je to plne v súlade so skutočnosťou, tak ako vypovedala jej matka a jej brat žalobca 2/, pripojila sa k ich výpovedi. Na otázku súdu uviedla, že plne poukazuje na výpoveď svojho brata žalobcu 2/, pokiaľ tento uvádzal súdu skutočnosti týkajúce sa vzťahu jej starej matky k matke ako aj k jej osobe, poukazuje na jej výpoveď v tom smere, pokiaľ by mala uvádzať niečo vlastnými slovami, iba by sa opakovala v tom smere, že tieto vzťahy boli naozaj dobré, boli harmonické, rodinné vzťahy, ktoré sa vždy utužovali a rozvíjali. Na otázku súdu uviedla, že má 1 dieťa, dcéru M., ktorá mala v roku 2009 22 rokov, ktorá bola v čase, keď sa dopravná nehoda stala, na Slovensku. Pokiaľ môže hodnotiť vzťah svojej dcéry M., ktorá mala v júli 2009 22 rokov k jej starým rodičom, teda k jej otcovi, môže opätovne uviesť, že to boli vzťahy, ktoré boli naozaj rozvíjané, jej otec sa jej vnučke venoval ešte v čase keď bola dieťa, pravidelne ju učil lyžovať ako aj bratovu dcéru W.. Trávieval s ňou čas, skrátka sa jej ako starý otec venoval. Potom čo odišla M. študovať do školy, ktorá bola mimo miesta trvalého bydliska jej rodičov, tak pravidelne vždy keď sa na víkendy vracala zo školy domov chodievala svojich starých rodičov navštevovať, neskôr po ukončení školy si našla prácu v Anglicku, avšak vždy keď sa z Anglicka vrátila domov na dovolenku, tak prvé čo bolo, tak išla navštíviť svoju rodinu, teda aj svojich starých rodičov. Smrť jej starého otca ako aj prastarej mamy ju hlboko zasiahla v čase, keď bolo toto oznámené zo strany žalobcu 2/, tak bola doma, vie ona osobne opísať skutočnosti, že ju to naozaj veľmi ranilo. Na otázku svojho právneho zástupcu, či v roku 2009 mala jej dcéra M. aj iného žijúceho prastarého rodiča, žalobkyňa 3/ uviedla, že nie. Na otázku svojho právneho zástupcu, či sa po XX.XX.XXXX zmenil konkrétne jej osobný, rodinný a citový život, žalobkyňa 3/ uviedla, že sa veľmi zmenil. Otec, ako už uviedla predtým, ozaj jej veľmi chýba, tak isto aj stará mama, keď bolo treba, tak vždy si po nejakú radu prišla k otcovi, tak isto k starkej, starká jej veľmi pomáhala a teraz už môže ozaj len za tou mamou ísť, proste po tú radu ale tých rád jej dávali obidvaja navyše. Na otázku svojho právneho zástupcu, či sa stretávali s jej príbuznými aj príbuzní zo strany jej manžela, žalobkyňa 3/ odpovedala kladne, na ďalšiu otázku, pri akých príležitostiach, ako často sa takto jej rodina zo strany jej manžela stretávala s jej vlastnou rodinou, teda s jej rodičmi, uviedla, že sa stretávali pri tých narodeninových a meninových príležitostiach, tak isto aj pri Vianociach a keď bol Veľká noc, tak svokrovci ako svokor prišiel aj k nim, takže boli tam tie stretávania. Teraz tak isto je, ale už pomenej. Na otázku súdu, aby sa pokúsila konkretizovať, akým spôsobom zanechala tragická dopravná nehoda stopy na jej matke, ktorá stratila jednak svoju matku, ako aj svojho manžela, žalobkyňa 3/ uviedla, že to zanechalo veľmi hlboké stopy aj na jej matke, na jej správaní. Vychádza z toho, že v podstate jej matka bola jedinou dcérou jej matky, vždy keď potrebovala niečo nejakú pomoc, nejakú radu, tak sa vždy obrátila na svoju matku, teda na jej starú matku, pokiaľ ide o vzťah jej matky k otcovi, teda jej manželovi, tento vzťah hodnotí ako harmonický, usporiadaný, plný porozumenia s tým, že vždy keď niečo jej matka potrebovala pomôcť, jej otec jej bol oporou, spolu navštevovali svojich známych, napr. jej krstnú mamu p. U., rovnako ako aj D., na ktorých vo svojej výpovedi poukázala jej matka. Na otázku zástupcu žalovaného 2/, či uvedená udalosť zanechala na jej osobe, jej zdraví, prípadne nejaké také následky, že by napr. nemohla nastúpiť do práce, žalobkyňa 3/ uviedla, že ak si dobre pamätá, vtedy keď bola tá udalosť, keď mali rodičia haváriu, tak vie, že bola momentálne vtedy nezamestnaná, takže nastúpiť by bohužiaľ nemohla a keby bola zamestnaná, tak určite behom 2 týždňov alebo 3 týždňov by bohužiaľ nastúpiť do práce nemohla po psychickej stránke, lebo ju to dosť zasiahlo. Na otázku zástupcu žalovaného 2/, či uvedená udalosť zanechala na jej zdraví také následky, pod vplyvom ktorých by musela vyhľadať odbornú pomoc nejakého špecialistu, teda psychológa alebo psychiatra, žalobkyňa 3/ uviedla, že nie, toto neurobila. Na otázku svojej právnej zástupkyne, či navštívila bezprostredne po dopravnej nehode svojho otca, ktorý bol hospitalizovaný v dôsledku zranení, ktoré utrpel pri dopravnej nehode v nemocnici, žalobkyňa 3/ uviedla, že áno, navštívila ho opakovane, hneď v ten deň, kedy sa to stalo, kedy tam bola so svojim manželom, svojou dcérou M. a jej priateľom, rovnako navštívila otca nie na ďalší teda na druhý deň, ale na tretí deň od vzniku dopravnej nehody, kedy ho navštívili opätovne viacerí, bol v zlom stave, ležal na nemocničnom lôžku, v dôsledku toho obrazu, ktorý videla svojho otca pripútaného k nemocničnému lôžku v stave so zraneniami, ktoré pri dopravnej nehode utrpel, jej prišlo nevoľno, zdravotná sestra, ktorá bola prítomná pri návšteve, jej musela poskytnúť prvú pomoc. Na otázku svojej právnej zástupkyne, ako by hodnotila zdravotný stav svojho otca, ako aj svojej starej matky pred vznikom uvedenej udalosti, žalobkyňa 3/ uviedla, že otec sa celý život venoval športu, v zime pravidelne lyžoval, v lete sa venoval horskej turistike, plávaniu, bol vo výbornej fyzickej kondícii, ktorú si pravidelne udržiaval, bol duchom športovec, teda jeho zdravotný stav pred vznikom dopravnej nehody hodnotí ako veľmi dobrý, pokiaľ ide o zdravotný stav jej starej mamy, tak v podstate tento s prihliadnutím na vek taktiež hodnotí ako dobrý, napriek tomu že v čase dopravnej nehody mala cez 80 rokov, pravidelne sa starala o dom, záhradku v rámci svojich možností, teda sa zaujímala o tieto záležitosti. Na otázku svojej právnej zástupkyne, ako dlho sa jej otec venoval členstvu v horskej službe, žalobkyňa 3/ uviedla, že pokiaľ si ona dobre pamätá, už odvtedy, ako sa zobrali so svojou

mamou, to znamená od roku 1962, kedy sa z Liptova skadiaľ pochádzal presťahoval na Horehronie s tým, že pravidelne sa venoval aktivitám v rámci dobrovoľného členstva v horskej službe, pravidelne chodieval vypomáhať na aktivity, ktoré konala dobrovoľná horská služba, v zime taktiež chodieval robiť lekára k vleku na lyžiarske stredisko Chopok - juh, v lete sa pravidelne venoval horskej turistike, vzťah k týmto aktivitám teda môže povedať jej otec mal hlboko zakorenený v sebe, pokiaľ sa má vyjadriť k členstvu v horskej službe predtým, ako sa s mamou zobrali, tak k týmto záležitostiam sa vyjadriť nevie. Na otázku svojej právnej zástupkyne, či existuje nejaké rodinné prepojenie, resp. rodinné puto medzi rodinou zo strany jej otca a známou rodinou B. z Tatier, keď v podstate tieto priezviská evokujú zhodu, žalobkyňa 3/ odpovedala kladne, známy horolezecký záchranár, člen, resp. náčelník horskej služby v Tatrách L. B., ktorý je t.č. tiež už nebohý, bol bratom jej otca, teda dá sa aj s prihliadnutím na túto skutočnosť jednoznačne konštatovať, že v podstate vychádzajúc z rodinných väzieb, rodinných koreňov jej otca, mal túto záležitosť, teda lásku k horám, k prírode, k športu od detstva v sebe upevňovanú a zakorenenú.

13. Z výsluchu žalobcu 4/ O. B. súd okrem iného zistil, že sa pripojil k výpovediam svojho brata a sestry. Tá strata otca a starkej ho zasiahla veľmi a ešte tým zvlášť, že v podstate on v tej dobe, keď sa to stalo, tak nežil už v SR, ale dlhodobo žije v ČR, kde sa presťahoval za prácou a v podstate tá správa sa k nemu doniesla telefonickým rozhovorom a bolo to veľmi ťažké, či už pre neho alebo pre jeho deti, resp. pre to jedno staršie, tá malá v podstate v tej dobe ešte o ničom viac-menej nevedela ale nevnímala to tak, ale tá staršia V., ktorá mala 5 rokov, tak to niesla veľmi ťažko. V podstate doteraz sú chvíle, kedy si na to spomenie a je mu veľmi ťažko. Čo sa týka detí, tak V. tá tiež občas sa spýta alebo keď nahodia nejaký taký rozhovor v podstate z histórie, čo sa dialo o Vianociach alebo tak, občas si aj poplače a v podstate S. tá tomu už momentálne začína chápať, že bol nejaký starký a tak, ale nevie v podstate o kom sa rozpráva. Pokiaľ má hodnotiť svoj vzťah k otcovi, resp. svojej starej mame, v plnom rozsahu sa pridržiaval a poukazoval na výpovede svojich súrodencov, teda žalobcu 2/ a žalobkyne 3/, ako aj na výpoveď svojej matky, teda žalobkyne 1/, rodinné vzťahy boli utužované, boli to zdravé a pevné rodinné vzťahy, ktoré boli pravidelne časti pestované. Na podporu svojich tvrdení uviedol napr. skutočnosť, že predtým, ako došlo k dopravnej nehode, sa mali krátko sťahovať zo západu Čiech z mesta Most, kde bývali do mesta Brno a to aj z dôvodu, aby mali bližšie k rodine, ktorú pravidelne pri príležitosti sviatkov, Vianoc ako aj rodinných sviatkov navštevovali, na podporu svojich tvrdení ďalej uviedol tú skutočnosť, že v lete 2009, kedy došlo k nešťastnej dopravnej nehode, plánovali v neskorších mesiacoch tohto leta spoločnú dovolenku, ktorá sa však už bohužiaľ neuskutočnila. Na otázku svojej právnej zástupkyne, aby skúsil charakterizovať vplyv straty svojho otca a svojej starej mamy na svoj osobný, rodinný, pracovný život žalobca 4/ uviedol, že čo sa týka tých pracovných povinností, tak teraz v tejto dobe už to nie je, ale v tej dobe, keď sa stala tá udalosť, tak nejaký týždeň - dva v podstate nebol schopný pracovať, po tej nehode, ktorá sa stala v nedeľu, tak otec ako bol týždeň v nemocnici, tak ako vravela sestra, tak on bol za tú dobu pri ňom dvakrát, vlastne ten prvýkrát to bolo tak, že ešte ho vnímal tak, že je v pohode, ešte trošku akože dajme tomu že srandoval alebo bol taký plný života, ešte sa bavili o tom, že v lete na rok alebo v zime pôjdu lyžovať a tak, ten druhý krát, čo už bolo vlastne deň pred jeho smrťou, vo štvrtok, tak tam už to čo vravela sestra, môže potvrdiť, tam už bol úplne iný, v podstate vôbec nekomunikoval, doniesol mu nejaké obrázky, ktoré nakreslila V. a videl na ňom, že to vníma, ale už to bolo ťažké, proste už vedel, že asi to neodpadne dobre. Takže tieto skúsenosti v podstate na ňom zanechali veľmi ťažký alebo vo vnútri niečo, čo doteraz sa s tým asi úplne nevysporiadal a nesie to v sebe, ale je to proste ťažké. A to isté aj jeho rodina, v podstate či už manželka alebo deti, tak tým tiež starký a prababka alebo babka chýbajú a je to ťažké. Na otázku svojej právnej zástupkyne, ako môže charakterizovať manželstvo svojich rodičov v tom smere, ako ich vychovali, aké vzory im dali, žalobca 4/ uviedol, že otec bol pre neho veľkým vzorom, či už v tej športovej oblasti, turistike v horách, v láske k horám, ale aj nejakej mentálnej a tej vedomostnej oblasti, dal mu veľa. Čo sa týka vzťahu otca s matkou, tak mali veľmi dobrý vzťah, mama tým, že boli ďaleko v ČR, v tom Moste ako sa im narodila prvá dcéra V., tak im často chodila pomáhať a otec s tým nemal žiadny problém, nemal problém sa postarať o domácnosť, navariť si, postarať sa aj o starkú, ktorá žila s nimi v jednej domácnosti, keď mama odišla na 2 - 3 týždne k nim, alebo na mesiac, tak otec viedol celú tú domácnosť, pomáhala mu sestra, brat, ale bol schopný aj v tom staršom veku aký mal tak sa o tú domácnosť postarať a ešte popri tom aj nejakým spôsobom pracovať na tom dôchodku a ten ich vzťah bol harmonický, bola tam láska, jeden druhému pomáhali. Na otázku svojej právnej zástupkyne, ako často navštevoval od júla 2009 matku, ktorá býva na Slovensku a či vie a môže popísať prípadné nejaké zmeny na jej správaní, na jej temperamente, žalobca 4/ uviedol, že v tej dobe, keď sa to stalo, tak ten prvý rok mala zdravotné problémy, čo sa týka tej havárie, kým sa dostala z tých zranení, ktoré zažila, tak tam bola určitá doba, kým sa z toho dostala, po tej psychickej stránke

tam v podstate doteraz si myslí, že sa s tým nevyrovnala, je podstatne smutná, podstatne smutnejšia ako bola predtým, predtým sa dokázali pobaviť o rôznych veciach, zasrandovali a teraz to je také, že tiež ako postupne sa to zlepšuje, ale stále to nie je také ako to bolo predtým, proste nie žeby nepovedal, že nepochopí srandu, ale nedokáže sa tak nejak odviazať alebo uvoľniť, aby stále, keď sú spolu v tom rodinnom kruhu, aby na otca nemyslela alebo na starkú nemyslela, takže je to ťažké, otec jej určite veľmi chýba a bol jej veľkou oporou a čo sa týka toho jeho navštevovania, tak predtým chodili keď boli v tom Moste tak chodili viac - menej len na nejaké narodeniny, na dovolenky v lete, na Vianoce domov, potom keď sa presťahovali, ten rok tak to už bolo častejšie, chceli chodiť raz za dva mesiace, raz za mesiac domov, ale bohužiaľ už to nestihli, pretože vlastne ten rok potom, ako sa presťahovali, sa stala tá udalosť, čo sa stala a teraz to navštevovanie je také, že raz za štvrťroka, raz za polrok prídu mamu pozrieť, on je pracovne veľmi vyťažený takže snažia si nájsť čoraz viac času na mamu, ale už to nie je také, ako to bolo predtým, predtým sa vedela zasmiať, bola taký veselý typ, teraz je to taká kôpka smútku alebo proste stále za otcom a starkou smúti. Na otázku svojej právnej zástupkyne, či jeho matka chodí aj teraz tak ako predtým do roku 2009 na dlhodobejšie návštevy k nim do ČR pomôcť s výchovou detí, žalobca 4/ uviedol, že teraz to už je menej, nie žeby to nebolo z toho dôvodu, žeby mama nechcela, ale skôr z toho jej zdravotného stavu nechcú priťažovať, aby sa starala o tie deti, snažia sa keď potrebujú, tak si pomôcť nejak sami s manželkou, ale ne druhú stranu keď je s tými deťmi, tak trošku akoby tak pookreje. Takže skôr viacej chodia oni k nej ako ona k nim, bola asi dvakrát za tie posledné roky, ale vždy to bolo tak, že prišla taká smutnejšia a odchádzala veselšia, že tie deti jej dávajú nejakú energiu, ktorú sa snaží im nejako vracať.

14. Z výsluchu žalovaného 1/ súd okrem iného zistil, že je mu veľmi ľúto, čo sa stalo, vie, že účastníkom nevráti to čo sa stalo a tiež svoj údel bude niesť v sebe, to je pre neho veľké ponaučenie aj všetko, vie pochopiť tých ľudí nejakú stratu v sebe nesú, lebo rodič je rodič. Ľutuje čo sa stalo. Na otázku právnej zástupkyne žalobcov, či sa po nešťastnej udalosti spojil s prítomnými žalobcami, či im pomohol morálne, resp. či im pomohol v tom smere, žeby im poskytol nejakú finančnú satisfakciu v súvislosti so stratou, ktorú utrpeli a ktorou stále trpia, žalovaný 1/ uviedol, že nie. Na ďalšiu otázku právnej zástupkyne žalobcov, aké zranenia utrpel dňa XX.XX.XXXX pri dopravnej nehode, ktorú svojim konaním zavinil, žalovaný 1/ uviedol, že utrpel silný náraz do ľavej ruky, ľavej nohy, maródil 3 týždne. Na doplňujúcu otázku, či bol hospitalizovaný uviedol, že nie, nebol hospitalizovaný. Na ďalšiu otázku, či bol mobilný, a teda či sa pohyboval sám, odpovedal kladne, bol mobilný, pohyboval sa sám. Na ďalšiu otázku právnej zástupkyne žalobcov, či sa zúčastnil pohrebov neb. p. F. a p. B., uviedol, že nie. Na ďalšiu otázku právnej zástupkyne žalobcov, či navštívil p. B., p. B., p. F. v nemocnici v dobe, kedy boli po dopravnej nehode hospitalizovaní, uviedol, že nie, B. v nemocnici nenavštívil z dôvodu, že v tej dobe krátko po nehode bol uznaný za PN. Niekoľko dní po dopravnej nehode telefonicky kontaktoval p. B., teda mysliac tým syna p. H. B., resp. kontaktoval ho p. B., ktorý sa ho pýtal, či dopravnú nehodu hlásil poisťovni, v tej súvislosti sa on pýtal na zdravotný stav p. B., ktorý utrpel ťažké zranenia pri dopravnej nehode. Vlastne na rodinu B. nemal ani telefonický kontakt. Na otázku súdu, či sa toto nedalo náhodou zistiť prostredníctvom polície, žalovaný 1/ uviedol, že bol v zlom psychickom rozpoložení. Na otázku právnej zástupkyne žalobcov, aby popísal okolnosti, za ktorých došlo k vzniku dopravnej nehody, žalovaný 1/ uviedol, že pri dokončení predbiehania, vlastne pri zaradení bol, to akože nemôže dokázať, ale bol obmedzený, ale bola to jeho vina, že nedodržal tú rýchlosť, začal brzdiť a pri tom brzdení sa dostal do šmyku a v tej rýchlosti prešiel do protismeru, kde sa s p. B. zrazili. Na doplňujúcu otázku súdu, či teda dôvodom vzniku dopravnej nehody bolo prekročenie rýchlosti pri prebiehacom manévri, žalovaný 1/ uviedol, že bola na tej ceste stanovená najvyššia povolená rýchlosť 90 km za hodinu, on išiel nejakých 120, pri 100 km/h, keď dobrzďoval, dostal šmyk a v dôsledku toho vozidlo vošlo do protismeru. Na otázku právnej zástupkyne žalobcov, či predbiehací manéver realizoval na tej časti vozovky, kde je predbiehanie povolené, uviedol, že áno. Na ďalšiu otázku, či predbiehal jedno alebo viaceré vozidlá, žalovaný 1/ uviedol, že začal predbiehať jedno vozidlo, ale vzhľadom na to, že pred týmto jedným bolo ďalšie vozidlo, tak predbiehal obe vozidlá naraz. Na otázku, či dokáže popísať, kde došlo k vzniku dopravnej nehody, uviedol, že vie to presne popísať, keby mal mapu, vie to aj presne ukázať, konkretizoval, že to bolo na dvojprúdovej ceste medzi Zlatými Moravcami a Jelencom, v podstate na rovnom úseku vozovky, predbiehal v mieste, kde bolo povolené predbiehanie, zaradil sa do svojho pruhu krátko pred tým, ako bola na vozovke vyznačená plná čiara, teda kde bolo predbiehanie zakázané. Na otázku právnej zástupkyne žalobcov, či pozná dobre úsek cesty, na ktorom došlo k vzniku dopravnej nehody, či predtým šiel ako vodič motorového vozidla touto cestou a týmto úsekom uviedol, že áno pozná, párkrát išiel týmto úsekom možno šesťkrát. Na ďalšiu otázku právnej zástupkyne žalobcov uviedol, že miesto, kde došlo k vzniku dopravnej nehody, je vzdialené od miesta jeho bydliska odhadom približne 8 - 10 km. Na otázku právnej zástupkyne žalobcov,

či počul o označení úseku cesty medzi Nitrou a Zlatými Moravcami, ktorý je zvyčajne charakterizovaný ako úsek smrti alebo cesta smrti, žalovaný 1/ uviedol, že takéto označenie nepočul. Na otázku právnej zástupkyne žalobcov, od kedy býva v Nitre, uviedol, že od roku 1991, do tej doby býval v Bratislave. Na otázku právnej zástupkyne žalobcov, od kedy má oprávnenie viesť motorové vozidlo, uviedol, že myslí od roku 1987, nevie však presne uviesť, pretože tu nemá papiere, uviedol, že od 18 rokov svojho veku. Na otázku svojho právneho zástupcu, či sa niekedy ospravedlnil žalobcom, žalovaný 1/ uviedol, že v máji 2012 bolo ústne pojednávanie vedené na tunajšom súde, vtedy sa žalobcom osobne ospravedlnil, p. B. aj písal list, záverom uviedol, že doposiaľ je mu to osobne ľúto. Na otázku svojho pr. zástupcu žalovaný 1/ ďalej konkretizoval, že druhýkrát sa ozval on telefonicky p. B. s tým, že mal už na neho kontakt, keďže on mu volal prvýkrát, ozval sa mu za tým účelom, aby sa spýtal na zdravotný stav p. B. a p. B., načo mu bolo zo strany p. B. oznámené, že p. B. je už v domácom liečení, teda bola prepustená z nemocnice, avšak súčasne bolo oznámené, že p. B. následkom zranení, ktoré utrpel pri dopravnej nehode zomrel. Na otázku žalobkyne 3/, či bol v čase vzniku dopravnej nehody v aute sám, alebo s niekým, žalovaný 1/ uviedol, že bol v motorovom vozidle, ktorým spôsobil dopravnú nehodu, so svojim synom. Na doplňujúcu otázku súdu uviedol, že syn mal v tom čase 14 rokov.

15. Z výsluchu svedkyne O. U., nar. X.XX.XXXX, krstnej matky žalobcov 2/ až 4/, súd okrem iného zistil, že so žalobkyňou 1/ sú kmotry, žalobcom 2/ až 4/ je krstnou matkou. S rodinou pani B. a neb. pána B., ako aj s nebohou pani F. sa pozná vyše 55 rokov, ako sa vlastne spoznali na Piesku, kde bývali vedľa seba. Kým bývali na Piesku, to je časť Valaskej, resp. pridružená obec k Valaskej, tak sa s rodinou B. stretávali denne. Asi v roku 1964, alebo 1965 sa ona s rodinou presťahovali priamo do Valaskej, tam kúpili dom a potom sa s rodinou B. stretávali čo najčastejšie, nakoľko pribúdali im deti a tak mali dôvod na oslavy, radi sa stretli, dobre sa spolu cítili. Čo sa týka vzťahu pani B. a neb. manžela, k tomu môže povedať, že mali veľmi dobrý vzťah, pán B. bol veselý, pohodový človek, dobre sa v jeho spoločnosti cítili. Čo sa týka vzťahu pani B. a pána B. s pani F., matkou pani B., taktiež môže povedať, že to bol veľmi krásny vzťah, pani F. bola veľmi dobrá žena. Na otázku právnej zástupkyne žalobcov, aby popísala bližšie manželský život pani O. B. a neb. B. pokiaľ má vedomosť, či sa vie vyjadriť, či si navzájom pomáhali, prípadne či tam boli nejaké hádky, či sa jej pani B. nesťažovala, že ju manžel bije a pod., svedkyňa uviedla, že to bolo dobré manželstvo, navzájom si pomáhali, postavili si vedľa starých rodičov domček a tam bývali. Bolo to také harmonické manželstvo, nič nebolo také tragické, že by mali nejaké extra problémy, určite v každom manželstve sa problémy vyskytnú, ale tuto nejaké extra problémy neboli. Pán B. bol veľmi spoločenský človek. Na ďalšiu otázku právnej zástupkyne žalobcov, aký mala vzťah pani B. s pani F., teda so svojou mamou, kde pani F. bývala, či sa navštevovali, či si pomáhali, či bola prítomná aj pani F. na oslavách, o ktorých svedkyňa hovorila, svedkyňa uviedla, že vzťah medzi pani B. a pani F., teda jej mamou bol veľmi krásny. Pani F. bývala hneď vedľa B., v podstate B. si postavili dom pri rodičovskom dome, a teda boli to v podstate spojené domy. Vzťahy boli veľmi pekné, pani F. posedela na oslavách aj s nimi, taktiež bola účastná aj osláv, o ktorých hovorila, keď dačo oslavovali, navštevovali sa, taktiež pani F. aj s nimi. Pani F. bola veľmi láskavá pani a vždy pomohla keď bolo dačo treba, s pani B. si navzájom pomáhali aj keď bolo treba okolo detí. Na ďalšiu otázku právnej zástupkyne žalobcov, či sa vie vyjadriť aký mala vzťah pani F. k žalobcom 2/ až 4/, t.j. vnukom, teda aký bol vzťah vnúčatá a stará mama a stará mama a vnúčatá, svedkyňa uviedla, že čo sa týka vzťahu pani F. k vnukom a to žalobcom 2/ až 4/, mali veľmi pekný vzťah. A. F. mala vnúčatá veľmi rada. Jej rodina už však potom bývali inde, ale keď aj chodili na Piesok k rodine B. na návštevu, bolo to v pohode. Na ďalšiu otázku právnej zástupkyne žalobcov, či navštevovali vnúčatá pani F., svedkyňa uviedla, že kým boli menší, bývali v podstate vedľa nich, resp. bývali vedľa seba, potom sa určite navštevovali, avšak nevie to povedať so 100% istotou, nakoľko už pri tom nebola. Na ďalšiu otázku právnej zástupkyne žalobcov, aby popísala, aký mal vzťah pán B. k svojim deťom a aké mali vzťahy deti so svojím otcom, svedkyňa uviedla, že tento vzťah bol veľmi dobrý. Na doplňujúcu otázku právnej zástupkyne žalobcov, akým spôsobom sa venoval pán B. svojim deťom či sa venoval aj vnúčatám svojich detí, svedkyňa uviedla, že pokiaľ bývali blízko B., venoval sa deťom pán B.. Čo sa týka vnúčat, určite bol v kontakte, ale bližšie sa už nevie k tomu vyjadriť, nakoľko ona a jej rodina už v tom čase vedľa B., resp. blízko B. nebývali. Na ďalšiu otázku právnej zástupkyne žalobcov, či sa vie vyjadriť, či sa zmenila pani B. po nehode, či sa jej zdôverila ako sa cíti po tejto tragickej nehode, po smrti matky, svedkyňa uviedla, že viackrát sa s pani B. rozprávali, hlboko to na ňu psychicky zapôsobilo, aj ona mala ťažké poranenia a bola z toho veľmi nešťastná. Po tej nehode bola pani B. smutná a nešťastná a sama jej povedala, že tá samotná zrážka bola veľmi hrozná. Na ďalšiu otázku právnej zástupkyne žalobcov, či sa stretáva s pani B. aj teraz, svedkyňa uviedla, že sa stretávajú aj teraz, ale už menej. Na ďalšiu otázku právnej zástupkyne žalobcov, či rozprávala pani B. nejaké vnútorné pocity, sťažovala sa aj teraz, resp. či vie popísať nejaké vnútorné pocity v súčasnej dobe z rozprávania pani B., svedkyňa uviedla, že je to pre

pani B. stále živé, nevie sa s tým zmieriť, bola pri tom, videla všetko, to sa zabudnúť nedá. Na otázku právneho zástupcu žalovaného 2/, či sa môže, resp. vie vyjadriť na základe čoho žalobcovia dospeli k tej sume, ktorú žalujú na súde, svedkyňa uviedla, že to nespomínali pred ňou, o tom sa nerozprávali, k tomu sa nevie vyjadriť. Na ďalšiu otázku právneho zástupcu žalovaného 2/, či sa vie vyjadriť, ako vnímala rodinu B. čo sa týka majetkových pomerov, svedkyňa uviedla, že ťažko povedať, obaja pracovali, patrili k takej strednej vrstve, neboli chudobní, ale ani bohatí.

16. Z prednesu právneho zástupcu žalovaného 1/ na pojednávaní dňa 27.10.2014 súd okrem iného zistil, že je pravda, že žalovaný 1/ zavinil dopravnú nehodu, pri ktorej zahynuli blízki príbuzní žalobcov. Z tohto dôvodu aj uznáva nárok žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy a úprimne ľutuje, čo žalobcom spôsobil. Avšak vzhľadom na vek zosnulých predovšetkým matky a starej matky žalobcov a tiež vzhľadom na doterajšiu súdnu prax v obdobných veciach považuje požadovanú výšku náhrady nemajetkovej ujmy za neprimerane vysokú. Má zato, že v tomto smere je potrebné ešte doplniť dokazovanie, na základe jeho výsledkov by mal súd určil primeranú výšku požadovanej náhrady nematkovej ujmy. V tomto smere súhlasil s vyjadrením právneho zástupcu žalovaného 2/, ktorý namietol výšku požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy. Pokiaľ ide o náhradu nemajetkovej ujmy, pre žalobcov 2/ - 4/ za smrť ich starej matky navrhuje, aby súd vzhľadom na ich dnešné výpovede posúdil, či v tomto prípade vôbec nejakú náhradu priznať, vzhľadom na intenzitu zásahov do ich osobných životov, ktoré žalobcovia opísali vo svojich dnešných výpovediach k požadovanej výške. K požadovanej výške náhrady záverom uviedol, že takúto vysokú náhradu súdy nezvyknú priznávať ani pri úmrtí dieťaťa, čo sa určite všetci zhodnú, že je najväčšou stratou v živote človeka.

17. Z prednesu právneho zástupcu žalovaného 2/ na pojednávaní dňa 6.10.2017 súd okrem iného zistil, že v prvom rade vyjadril žalobcom úprimnú sústrasť. Spoločnosti UNIQA je nesmierne ľúto to, čo sa stalo a naozaj považuje toto konanie za v podstate také nieže zbytočné, ale jednoducho vyplýva to z dnešnej doby, že takéto konania vznikajú a nepovažuje za správne, aby sa takéto rodinné veci rozoberali pred súdom, nakoľko každému je zrejmé a je nepopierateľné teda, že pri smrti člena rodiny dochádza v podstate k veľkej ujme u týchto rodinných príslušníkov, avšak problémom je, že v Slovenskom právnom systéme je problém, ktorý jednoducho súdy rozhodujú rozdielne a právne s tým súvisí otázka či je komerčná poisťovňa povinná hradiť takýto druh škody nemajetkovej ujmy, resp. či vôbec nemajetková ujma je škodou, alebo nie. Práve preto vznikol celý tento spor, a preto sme tu na súde a z tejto súvislosti si aj priamo dovoľuje dať do pozornosti, že žalobcovia a taktiež aj žalovaný 1/ nepredložili žiadnu judikatúru, ktorá by bola záväzná pre súd v otázke toho, či je poisťovňa povinná plniť nemajetkovú ujmu. V tejto súvislosti je nutné poukázať na to, že jediná existujúca judikatúra v Slovenskom právnom systéme je z najvyššieho súdu, ktorá uvádza, že poisťovne nie sú povinné plniť a preto má za to, že vedením tohto konania dochádza k zbytočnému zvyšovaniu trov, ktoré v konečnom dôsledku bude musieť zaplatiť jedna zo strán a v prípade, že tento spor dôjde na Najvyšší súd, ktorý je ako inštančne v rámci sústavy všeobecných súdov najvyššie, a teda má najvyššiu právnu silu, tak jednoducho on rozhodne rovnako tak, ako rozhoduje teraz. Takže dovoľuje si to dať na zreteľ a že je podľa ich názoru nutné zvážiť aj toto. V tejto súvislosti si dovoľuje rozobrať pojem, čo je škoda a čo sa hradí. V zmysle zákona o povinnom zmluvnom poistení sa nahrádza škoda. Nemajetková ujma však škodou v rámci Slovenského právneho poriadku nie je možné považovať za škodu, nemajetkovú ujmu, nakoľko táto je upravená samostatne a nesprávnou interpretáciou niektorých okresných a krajských súdov dochádza k extenzívnemu výkladu pojmu škoda práve pri § 4 ods. 2 písm. a) Zákona o PZP, čo je však nesprávne. V tejto súvislosti si dovoľuje dať do pozornosti rozsudok Najvyššieho súdu z 28.05.2014 spisová značka 7Cdo/65/2013, ktorý vyšiel v zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 1/2015, v ktorom sa jednoznačne uvádza, že nemajetkovou ujmou v zmysle ustanovenia § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka je ujma v nemajetkovej sfére života fyzickej osoby, ktorá sa bezprostredne nepremieta do fyzickej integrity, ani do majetkovej sféry fyzickej osoby a treba ju dôsledne odlišovať od majetkovej ujmy, vrátane ujmy na zdraví s dôsledkami a inej nemajetkovej ujmy vzniknutej ako priamy následok zásahu do telesnej integrity fyzickej osoby, za ktorú sa náhrada poskytuje podľa iných predpisov § 444 Občianskeho zákonníka. V tomto rozsudku ďalej Najvyšší súd uvádza, podľa právneho názoru dovolacieho súdu záver odvolacieho súdu čo je rámec špeciálnej úpravy odškodnenia ujmy na zdraví fyzickej osoby zahŕňa v sebe aj ochranu dôstojnosti osoby dotknutej neoprávneným zásahom i práva na súkromný a rodinný život, nemá oporu v platnej právnej úprave odškodňovania ujmy na zdraví. Najvyšší súd v podobných veciach viackrát judikoval, že škoda, resp. nemajetková ujma nepatrí pod škodu ako v uznesení zo dňa 20.04.2011. V uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/168/2009 taktiež v rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 30.10.2012 sp. zn.

4Cdo/139/2012, v rozsudku zo dňa 31.03.2016 sp. zn. 3Cdo/301/2012 Najvyšší súd nezistil dôvody na odklon od svojho skôr vysloveného právneho názoru a uzavrel, že výkladom nemožno dospieť k inému záveru než tomu, že povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu je krytá výlučne škoda nie nemajetková ujma a zásah do osobnostných práv poškodených osôb v zmysle § 13 Občianskeho zákonníka. V tejto súvislosti si dovoľuje reagovať aj na žalobcami predložené uznesenie Ústavného súdu, ktoré v sebe zahŕňa vyjadrenie kde priamo Ústavný súd uvádza „z ustálenej rozhodovacej činnosti Ústavného súdu vyplýva, že Ústavnému súdu neprislúcha zjednocovať in abstrakto judikatúru všeobecných súdov a suplovať tak poslanie, ktoré zákon o súdoch v zmysle § 8 ods. 3, § 20 ods. 1 písm. b) , § 21, 22,23 ods. 1 písm. d) zveruje práve Najvyššiemu súdu“. Keď mu okrem iného priznáva aj právomoc zaujímať stanoviská k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov. Okrem iného Ústavný súd v rozhodnutí III. US 666/2016 uvádza „úlohou Ústavného súdu pri poskytovaní ústavnoprávnej ochrany základnému právu sťažovateľa na súdnu ochranu nie je vysloviť jediný možný a jediný správny názor na problematiku interpretácie pojmu škoda použitého v zákone o povinnom zmluvnou poistení“. Dovoľuje si dať do pozornosti taktiež najčerstvejší rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8Cdo 219/2016 zo dňa 15.05.2017, kde Najvyšší súd opätovne uvádza, že poisťovňa nie pasívne vecne legitimovaná v otázke náhrade nemajetkovej ujmy pozostalým po obetiach po dopravných nehodách. Dovoľuje si poukázať teda naozaj na to, že v zmysle rozhodnutia Hásová spisová značka C22/2012, kvôli ktorému bolo aj prerušené toto konanie, uvádza, že smernice by sa mali vykladať v tom zmysle, že nemajetková ujma patrí pod náhradu škody, ktorá by sa mala uhrádzať z povinného zmluvného poistenia, avšak poukazuje na jednu nevyhnutnú podmienku, a to je že to musí byť upravené v Slovenskom právnom systéme. Bohužiaľ v Slovenskom právnom systéme toto upravené nie je a je to chyba nášho zákonodarcu, avšak v zmysle platných právnych predpisov Slovenskej republiky nemožno priznať túto nemajetkovú ujmu. Viackrát sa na tom vyslovil Najvyšší súd a práve preto naozaj považuje toto konanie najmä voči poisťovni, komerčnej poisťovni za nedôvodné a žiada tento návrh zamietnuť. V tejto súvislosti si dovoľuje taktiež poukázať, že žalovaný 1/ v žiadnom prípade nepodporuje akokoľvek argumentáciou poisťovňu, čo je priamo v rozpore s § 5 ods. 2 písm. c) Zákona o povinnom zmluvnom poistení. Nerozporuje žiadnym spôsobom výšku škody, nijakým spôsobom neargumentuje a nereaguje na to, čo sa v konaní deje. Má za to, že aj touto podmienkou dochádza k naplneniu výluky v samotnom zákone o povinnom zmluvnom poistení, kedy poisťovňa nie je nútená znášať v podstate takéto náklady. Taktiež dovoľuje si poukázať na samotnú výšku škody a s týmto práve súvisí aj ich návrh na vykonanie dokazovania bez ohľadu na to naozaj, že si myslí, že nie sú v konaní pasívne vecne legitimovaní. Dovoľuje si poukázať na to, že nemajetková ujma by mala vychádzať z majetkových pomerov ako na strane žalobcov, tak aj na strane toho kto tú škodu zavinil, nakoľko táto sama má vyplývať priamo od škodcu a nezáleží pri tom na tom, že aj keď teda tento názor je podľa ich názoru nesprávny, že by to mala hradiť finančná inštitúcia, čo by nemala, ale nemožno toto zohľadňovať pri uplatnení tohto nároku. Podobný záver je vyslovený aj Českým najvyšším súdom v rozsudku zo dňa 26.06.2013 sp. zn. 35 Cdo/4434/2011, kde ČNS v obdobnej veci ohľadne mimoriadneho zvýšenia uvádza „vzhľadom na to, že to závisí od úvahy súdu, táto nesmie byť prejavom ľubovôle a mať zjavne likvidačné účinky pre subjekty, ktoré sú v náhrade škody povinné, pričom zásadne nie je významné či škodu hradí škodca, alebo poisťovňa.“ Vzhľadom na uvedené považuje výšku náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú žiadajú žalobcovia v tomto konaní za skutočne vysokú, neodôvodnenú. V ostatných prípadoch takáto výška nemajetkovej ujmy nebýva priznávaná súdmi. Príkladom si dovoľuje uviesť niekoľko rozhodnutí, kde ale nebola zaviazaná poisťovňa, ale priamo škodca. Rozsudok Krajského súdu v Trnave v konaní 10 Co/566/2015 sa stotožnil s výškou 8 000,- Eur, Krajský súd v Banskej Bystrici sp. zn. 13Co/954/2014 sa stotožnil s výškou 6 500,- Eur, Krajský súd v Prešove v konaní 14 Co/102/2014 sa stotožnil s výškou 4 150,- Eur, Najvyšší súd v konaní sp. zn. 1Cdo/77/2009 s výškou 6 638,- Eur. Vzhľadom na uvedené naozaj má za to, že výška náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú požadujú žalobcovia, je neprimeraná.

18. Na prednes právneho zástupcu žalovaného 2/ na pojednávaní dňa 6.10.2017 reagovala právna zástupkyňa žalobcov, ktorá uviedla, že s prednesom právneho zástupcu žalovaného 2/ sa v žiadnom prípade nestotožňuje, rozporuje ho, ním interpretovaná kategória škody je procesnou obranou, aká bola žalovaným 2/ aplikovaná v súdnych sporoch, ktoré boli aj tak v plnom rozsahu úspešné pre žalovaných. Tak isto sa nestotožňuje s citovanými rozsahmi náhrady škody. Nie je možné vycucnutím alebo absenciou popísania okolnosti poukázať na rozsah uplatnenej a priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, pretože z pripojených rozhodnutí, ktoré ona doručila tunajšiemu súdu ako aj z písomného podania zo dňa 04.10.2017 je jasné, že boli priznané iné rozsahy nemajetkovej ujmy pri úplne obdobných skutkových stavoch. Tak isto jedným z rozhodnutí, ktoré boli označené v tomto písomnom podaní je aj

rozhodnutie, kde bola poisťovňa UNIQA a.s. ako žalovaný v 2/ rade zaviazaný právoplatne, bola uznaná ich pasívna vecná legitimácia. Pokiaľ právny zástupca žalovaného 2/ poukazuje na rozsudky o priznaní náhrady nemajetkovej ujmy, kde neboli poisťovne pasívne vecne legitimované a rozsudky nadobudli právoplatnosť, tak sa jedná o súdne rozhodnutia, kde poisťovne neboli vôbec žalované, nie o súdne rozhodnutia, kde boli zamietnuté nároky voči žalovaným komerčným poisťovniam, ktoré kryli poistenie zodpovednosti za škodu z prevádzky motorových vozidiel.

19. Na prednes právneho zástupcu žalovaného 2/ na pojednávaní dňa 6.10.2017 reagoval aj právny zástupca žalovaného 1/, ktorý uviedol, že je toho názoru, že pokiaľ právny zástupca žalovaného 2/ uvádzal, že žalovaný 1/ sa ku konaniu stavia pasívne, tak nehovorí pravdu. Doposiaľ tu bolo prednesmi jednak právnej zástupkyne žalovaného 1/, ako aj právneho zástupcu žalovaného 2/, ako aj právnej zástupkyne žalobcov uvádzané právne posúdenie veci, ktoré má za to, že aj v záujme hospodárnosti konania stačí uviesť na záver celého konania, nakoľko v tomto štádiu prebieha dokazovanie. Ďalej chce uviesť, čo pán právny zástupca nevie či vie alebo nevie, bolo vykonaných v tomto konaní viac pojednávaní a v týchto pojednávaniach sa doposiaľ viedlo len rozhodovanie o otázke, ktorá má právnu povahu, o tej nerozhoduje ani právny zástupca žalovaného 2/, ani on a keď sa o nej 200 ráz vyjadria, tak o nej aj tak rozhodne Krajský súd tak, ako je to rozhodovacia prax a nie tak, ako veľa sa budú strany a ich právni zástupcovia k veci vyjadrovať.

20. Z prednesu právneho zástupcu žalovaného 1/ na pojednávaní dňa 8.12.2017 súd okrem iného zistil, že v súvislosti s pripustenou zmenou žaloby na tomto pojednávaní vznáša námietku premlčania ohľadne pripustenej zmeny žaloby.

21. Z prednesu právneho zástupcu žalovaného 2/ na pojednávaní dňa 8.12.2017 súd okrem iného zistil, že taktiež vznáša námietku premlčania čo sa týka pripustenej zmeny žaloby. K uplatnenej námietke premlčania samozrejme uplatňuje to v celom rozsahu uplatneného úroku z omeškania, ktorý bol prvý krát uplatnený v tomto konaní podaným návrhom na zmenu petitu. Má naozaj za to, že táto otázka je tak jednoznačne vyriešená v rámci judikatúry, že nie je sa ňou nutné ďalej zaoberať.

22. Na prednes právnych zástupcov žalovaných 1/ a 2/ na pojednávaní dňa 8.12.2017 reagovala právna zástupkyňa žalobcov, ktorá uviedla, že čo sa týka vznesenej námietky premlčania, plynutie premlčacej lehoty je potrebné posudzovať podľa premlčania samotnej pohľadávky. V tomto smere poukázala na ustanovenia Občianskeho zákonníka o plynutí premlčania vo vzťahu k príslušenstvu pohľadávky. Má za to, že keďže pohľadávka bola uplatnená v premlčacej lehote, nemá to vplyv na plynutie premlčania ohľadne príslušenstva tejto pohľadávky. Preto so vznesenou námietkou premlčania zo strany žalovaných nesúhlasí. Trojročná premlčacia lehota nie je právne relevantná pre posudzovanie príslušenstva pohľadávky v tomto spore. Poukázala na to, že žalovaný 1/ a 2/ nešpecifikovali v akom rozsahu znášajú námietku premlčania, či so spätnou účinnosťou a ani v akej časti, resp. v akom rozsahu.

23. V záverečnej reči právna zástupkyňa žalobcov uviedla, že žalobou zo dňa 17.03.2011 vyvolali žalobcovia spor, predmetom ktorého je ochrana osobnosti a náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch. Žalobcovia na podanej žalobe s prihliadnutím na pripustenú zmenu a návrh na zastavenie v časti, o ktorej bude rozhodnuté až vo veci samej zotrvávajú. Zotrvávajú na doterajších ústnych prednesoch a všetkých písomných podaniach, ktoré boli súdu doručené cestou ich splnomocnenej právnej zástupkyne a v plnom rozsahu odkazujú na ich obsah. Vzhľadom k rozsiahlosti sa nebudú opakovane vracať k ich obsahu. Čo sa týka skutkových tvrdení žalovaný 1/ a žalovaný 2/ nerozporovali žiadne skutkové tvrdenia žalobcov. Výsluchom na pojednávaní konanom dňa 27.10.2014 sa žalobcovia rozsiahlo vyjadrili a popísali rodinné pomery, vzťahy, zázemie, manželstvo, starostlivosť, podporu, ktorú im poskytovali nebohý H. B. a O. F.. To všetko sa zmenilo dňa XX.XX.XXXX. Aj napriek tomu, že táto tragická udalosť nastala pred viac ako 8 rokmi, aj na predchádzajúcom pojednávaní, kde boli prítomní žalobca 1/ a žalobca 2/ bolo jasne vidno, aké tragické a psychické následky táto udalosť v nich vyvoláva aj po takomto období. Nebohá O. F. bola matkou žalobkyne 1/, ktorá zároveň bola jej jediným dieťaťom, bola starou mamou žalobcov 2/ - 4/. Žalobkyňa 1/ so svojím neb. manželom postavili rodinný dom na jej pozemku s charakterom dvojdomu, t.j. v bezprostrednom susedstve. Toto spolunažívanie bolo pre nich prínosom a vytvorilo hlboké a trvalé rodinné väzby, silné citové putá. Napriek vyššiemu veku pani F. bola ženou pracovitou, vitálnou, plnom radosti zo života, ochoty pomôcť vždy ak ju o to niekto požiadal. Manželstvo neb. H. B. a žalobkyne 1/ bolo harmonické, bezkonfliktné, pevné a vzorové nielen pre deti, ale aj pre okolie. Neb. otec H. B. bol pre svoje deti žalobcov 2/ - 4/ a ich deti, teda

vnúčatá celoživotným vzorom ako žiť, pracovať, milovať prírodu, rodinu, starať sa o najbližších. To, že pochádzal zo známej horolezeckej rodiny B. ho predurčilo k životnému štýlu, ktorý rozvíjal so svojimi deťmi a vnúčatami. Členstvo v horskej službe, vysoká mentálna úroveň, fyzické aktivity, radosť zo života preniesol na svoje deti a vnúčatá. Ani vyšší vek mu neprekážal byť pracovne aktívnym, pracoval, aby zvýšil príjem do rodinného rozpočtu až do svojej smrti. Z výsluchu žalobkyne 1/ bolo preukázané, že sa vedel sám postarať o domácnosť aj na niekoľko dní, týždňov, keď žalobkyňa 1/ odišla k synovi, žalobcovi 4/ pomôcť mu so starostlivosťou o vnúčatá. Tragická udalosť predčasne ukončila život dvoch zrelých ľudí, ale poznačila život nielen žalobcov, ale aj ostatných členov rodiny. Žalobcovia popísali svoje pocity, vyjadrili sa k zmene, ktorá najviac zasiahla ich matku, žalobkyňu 1/. Opísali dôvod a okolnosti, za akých museli prijať najradikálnejšie rozhodnutie a presťahovať mamu do iného prostredia, predať rodinný dom, v ktorom vyrastali, ktoré im pripomínalo detstvo, pripomínalo manželstvo a prejsť do nového prostredia, prejsť do jedného bytu. Toto bolo snáď najtvrdším riešením a ďalšou situáciou, ktorú musela znášať predovšetkým žalobkyňa 1/. Na podporu týchto skutkových tvrdení žalobcovia navrhli vykonať dôkaz výsluchom svedka pani U., ktorá obdobne sa vyjadrila ku charakteru citových rodinných väzieb, rodinného zázemia a manželstvu medzi neb. H. B. a žalobkyňou 1/ O. B.. Aktívnu vecnú legitimáciu žalobcov žalovaní nikdy nepopreli. Pasívna vecná legitimácia žalovaného 1/ nebola popretá, je preukázaná trestným spisom Okresného súdu Nitra sp. zn. 5T/20/2010, ako aj vyšetrovacím spisom, s ktorým boli strany sporu podrobne oboznámené. Pasívna vecná legitimácia žalovaného 2/ je preukázaná v písomných podaniach právnej zástupkyne žalobcov zo dňa 30.05.2017, 04.10.2017 a 03.11.2017, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje. Z pripojenej bohatej judikatúry vyplýva, že popri žalovanom 1/ je pasívne vecne legitimovaný aj žalovaný 2/ komerčná poisťovňa, ktorá pripojenou poistnou zmluvou, ktorá bola predmetom oboznamovania na dnešnom pojednávaní, bolo preukázané, že poskytla poistné krytie z poistenia zodpovednosti za škodu z prevádzky motorového vozidla zn. Opel Astra ev. č. NR XXX EO pre prípad zodpovednosti za škodu. Právny základ žalobou uplatneného nároku žalobcovia odvíjajú z ustanovenia § 15 a § 11 Občianskeho zákonníka tak, ako to vyplýva z doterajších prednesov, písomných podaní, predovšetkým zo dňa 30.05.2017, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje. Vo vzťahu k výške uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy sa žalobcovia vyjadrili cestou splnomocnenej právnej zástupkyne na predchádzajúcich pojednávaniach, ale aj písomne, naposledy dňa 03.11.2017. Na doteraz prezentovanej argumentácii zotrvávajú. Žalovaní spochybňujú výšku žalovanej náhrady, s ktorou nesúhlasia. Súd žalovaných riadne poučil o koncentračnej zásade v zmysle príslušného ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku platného v čase, kedy prebiehalo prvé pojednávanie vo veci, žalovaný 1/ ani žalovaný 2/ nenavrhol vykonať žiadny dôkaz vo vzťahu k výške žalobcom uplatneného nároku. Podľa ustanovenia § 13 Občianskeho zákonníka každá fyzická osoba má právo domáhať sa, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie. Vzhľadom na prejednávaný spor nie je možné požadovať upustenie od takéhoto zásahu, preto prichádza na rad uplatnenie práv na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Podľa ustanovenia § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka výšku tejto náhrady určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti za ktorých k porušeniu práva došlo. Na prvom mieste si treba uvedomiť to, že v tomto smere sa žalobcovia domáhajú satisfakcie za smrť nie jednej ale rovno dvoch najbližších členov rodiny v dôsledku protiprávneho konania neúmyselného zabitia, na ktorom nemali neb. resp. žalobcovia žiadny podiel spoluzavinenia. Stanoviť všeobecne aplikovateľné kritéria na určenie výšky peňažnej náhrady v prípade smrti blízkej osoby ako následku protiprávneho konania škodcu nie je objektívne možné. Ľudský život nie je obchodovateľný tovar a jeho hodnota je v podstate v peniazoch nevyčísliteľná, možno iba zmierniť ťažkú citovú ujmu a neoprávnený zásah do práva na ochranu poškodeného a pozostalých blízkych formou právnych prostriedkov upravených v občianskom zákonníku. Je nutné vcítiť sa do prežívania pozostalých, blízkych osôb, akú ujmu a traumu predstavuje pre nich smrť blízkej osoby, ktorú stratili v dôsledku protiprávneho konania tretej osoby. Z hľadiska jednotlivých kritérií pre poskytnutie náhrady je potrebné skúmať okolnosti na strane poškodeného ako aj na strane žalovaných. Pre výšku náhrady je kvalita vzájomného vzťahu kľúčová. Výsluchom žalobcov na pojednávaní dňa 27.10.2014 pred vtedy zákonným sudcom bolo vidieť emócie, ktoré prežívali žalobcovia pri rozprávaní o manželovi, matke, otcovi a starej mame. Hoci dospelí ľudia vo svojich úprimných vyjadreniach a slovách spolu so slzami opísali svoj vzťah so zomrelými, okolnosti za akých to všetko vnímali, následky s ktorými bojujú podnes. Z vykonaného dokazovania bolo preukázané, aké silné citové väzby boli medzi nebohými a žalobcami a žalovaní tieto skutkové tvrdenia ani nerozporovali. Hmotná závislosť žalobkyne 1/ na príjme neb. manžela a matky bola tak intenzívna, že aj to bol jeden z dôvodov, prečo musela predať rodinný dom a presťahovať sa do bytu. Náklady spojené s prevádzkou a údržbou rodinného domu a priľahlých nehnuteľností nebola spôsobilá znáša zo svojho jediného príjmu a to

starobného dôchodku. Okolnosti rozhodujúce pre stanovenie výšky nemajetkovej ujmy na strane osoby zodpovednej sú postoj žalovaného, ľútosť, náhrada škody, ospravedlnenie, dopad udalostí do duševnej sféry pôvodcu, majetkové pomery, miera zavinení, miera spoluzavinenia usmrtenej osoby. Z ustálenej rozhodovacej praxe vyplýva, že postoj tejto osoby môže podstatným vplyvom, spôsobom ovplyvniť vnímanie ujmy pozostalým. Žalovaný 1/ až do pojednávania konaného v tejto veci dňa 03.05.2012 nesplnil povinnosť uloženú právoplatným rozsudkom Okresného súdu Nitra sp. zn. 5T/20/2010 a osobne sa neospravedlnil žalobkyni 1/. Urobil to až na výzvu právnej zástupkyne žalobcov na tomto pojednávaní, čo vyplýva aj z obsahu samotnej zápisnice z pojednávania v tejto veci zo dňa 03.05.2012. Z výpovede žalovaného 1/ taktiež vyplýva, akým spôsobom kontaktoval neb. pozostalých, akým spôsobom a v akom rozsahu vyjadril svoju ľútosť nad konaním za ktoré bol právoplatne uznaný vinným a bol mu uložený právoplatný trest. Na otázky súdu popísal svoje správanie k žalobcom. Žalovaný 1/ nepreukázal relevantným spôsobom, že by k dnešnému dňu mal nejakú vyživovaciu povinnosť, nepriložil žiaden dôkaz o svojich majetkových pomeroch, podľa jeho slov je zamestnaný. Na základe oboznamovania sa na dnešnom pojednávaní je preukázané, že je otcom dvoch synov plnoletých, O. ktorý k dnešnému dňu dovŕšil 25. rok vek a syna H., ktorý je dnes vo veku 21 rokov. Ako vyplýva z oboznámenia zo spisovým materiálom Okresného súdu Nitra, v čase rozhodovania bol živnostník, čiže mal zabezpečený príjem. Z trestného konania, s ktorým boli strany sporu oboznámené bolo jednoznačne preukázané, že jedinou príčinou, jediným faktorom, ktorý vyvolal kolíziu, pri ktorej zomrel neb. H. B. a aj O. F., bolo správanie žalovaného 1/. H. B. ako vodič motorového vozidla, kolízia ktorého zapríčinila smrť týchto dvoch osôb neniesol absolútne žiaden podiel viny na vzniku a priebehu a rozsahu dopravnej nehody. Vo vzťahu k rozhodovaniu o výške priznanej náhrady nemajetkovej ujmy v zmysle všeobecne ustálených kritérií je vždy na úvahe súdu, akú súdnu ochranu poskytne oprávneným fyzickým osobám. Dôležitým aspektom je to, aby jej výška odrážala všeobecne zdielané predstavy o spravodlivosti, preto je nutné použiť princíp proporcionality s tým, že súdy porovnávajú čiastky náhrady prisúdené v iných prípadoch a to nielen v obdobných ale aj v ďalších, v ktorých sa jednalo o zásah do iných osobnostných práv. V uvedenom smere poukazuje na ich písomné podanie zo dňa 03.11.2017, v ktorom súdu oboznámili hodnoty priznaných náhrad v iných právoplatne skončených súdnych konaniach s obdobným skutkovým základom. V plnom rozsahu odkazuje na toto písomné podanie. Žalobcovia majú za to, že požadovaná náhrada nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostného práva stratou dvoch najbližších osôb vo výške 33.200,- Eur s príslušenstvom pre žalobkyňu 1/ a vo výške 20.000,- Eur s príslušenstvom pre žalobcu 2/, 3/ a 4/ je primeraná. Požadovaná náhrada spĺňa všetky zákonné kritériá predstavy o spravodlivosti, ale je prejavom aplikácie všeobecnej zásady platnej v demokratických právnych štátoch, v zmysle ktorej je nemravné akúkoľvek ujmu neodškodniť. Po vykonanom dokazovaní žalobcovia preto žiadajú, aby súd prvej inštancie po 6 a trištvrte roku žalobe v celom rozsahu vyhovel.

24. V záverečnej reči právny zástupca žalovaného 1/ uviedol, že v predmetnej veci bolo vykonané rozsiahle dokazovanie, v ktorom sa súd zaoberal jednak otázkou aktívnej legitimácie žalobcov, ako aj pasívnej legitimácie oboch žalovaných. Vzhľadom na rozsiahle vykonané dokazovania, rozsiahle vyjadrenia oboch strán sa k tejto otázke nebude vyjadrovať a má za to, že súd po zvážení všetkých dôkazov bude musieť posúdiť otázku, či je tu daná aktívna a pasívna legitimácia žalobcov a žalovaných. Má za to, že dôležitejšou úlohou súdu bude zaoberať sa otázkou výšky uplatneného nároku, ku ktorému uvádza, že bude úlohou súdu zvážiť či vykonaným dokazovaním vo vzťahu k dôkazom, ktoré boli prezentované výpoveďami samotných žalobcov a svedkov, ktorí popisovali situáciu žalobcov a ujmu, ktorá im mala byť spôsobená, preukazujú takú výšku nároku, akú si žalobcovia uplatnili. Poukázal tu predovšetkým na vek žalobcov, ktorý bol teda už v čase kedy nárok vznikol vyšší a z tohto pohľadu má za to, že aj túto okolnosť bude musieť súd vyhodnotiť. Poukázal tu taktiež na osobu žalovaného 1/, u ktorého sa jedná o jednoduchého človeka s priemerným príjmom robotníka. Má za to, že táto skutočnosť bola dostatočne preukázaná dokazovaním vykonaným pred súdom a aj s ohľadom na túto skutočnosť a aj s ohľadom na jeho postoj k samotnému nároku žalobcov, ktorí podľa jeho názoru je prezentovaný žalobcami a ich právnou zástupkyňou nesprávne, keď je stále prezentované, aký negatívny postoj k uplatnenému nároku ako aj k tej samotnej situácii, ktorá vznikla, má žalovaný 1/, má k celej situácii veľmi jasné stanovisko, je mu ľúto čo sa stalo, nevie zvrátiť ani napraviť to, čo sa stalo a táto okolnosť vyplýva aj z vykonaného dokazovania tak, ako boli oboznamované spisy už zo samotného trestného konania. Navrhol, aby súd po zvážení všetkých týchto okolností rozhodol o tom, či je vôbec daný nárok a pokiaľ súd bude mať za to, že nárok žalobcov je daný, aby primeraným spôsobom rozhodol o jeho výške.

25. V záverečnej reči právny zástupca žalovaného 2/ uviedol, že v celom konaní sa snažil poukazovať na tú skutočnosť, že nie je daná pasívna vecná legitimácia žalovaného 2/. Táto skutočnosť vyplýva z

viacerých rozhodnutí Najvyššieho súdu SR, ktoré boli v konaní predložené, pričom posledný rozsudok je z mája roku 2017, ktorý opätovne potvrdil závery o tom, že nie je daná pasívna legitimácia komerčnej poisťovni v konaniach o náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá vznikla pozostalým po úmrtí a obeti dopravnej nehody. Poukázal na nesprávnu a nevecnú argumentáciu žalobcov, ktorí majú za to, že Európska únia a Súdny dvor EÚ sa snaží vykladať pomer náhrady škody rozširujúco, do ktorého má spadať aj náhrada nemajetkovej ujmy. Takýto výklad je kontra legem vnútroštátneho práva SR, pričom výklad kontra legem vnútroštátneho práva je zakázaný, a preto nemôže dôjsť k smernico-komformnému výkladu v tejto otázke a to až doposiaľ dokiaľ nebude v rámci vnútroštátneho práva SR upravená náhrada škody, do ktorej by bola zahrnutá aj nemajetková ujma. V tejto súvislosti poukázal na judikatúru, ktorú už viackrát spomínal v tomto konaní. Poukázal naozaj na rozdielnosť vnútroštátnej úpravy SR v oblasti náhrady škody, kedy v rámci systematiky Občianskeho zákonníka je náhrada nemajetkovej ujmy upravená v § 11 a 16, pričom náhrada škody je obsiahnutá až v § 415 a nasl. Taktiež je nutné poukázať na to, že zodpovedný subjekt ktorý zasiahol do osobnostných práv, môže byť iba pôvodca tohto zásahu, naopak na strane zodpovedného subjektu za spôsobenú škodu nie je vždy ten subjekt, ktorý priamo a bezprostredne škodu spôsobil. Taktiež je rozdielne upravený oprávnený subjekt, peňažná náhrada za spôsobenú nemajetkovú ujmu je osobným právom, ktoré sa viaže na osobu oprávneného a zaniká jeho smrťou, pričom v rámci škody prechádza po smrti poškodeného právo na náhradu škody na jeho právneho nástupcu. Jedinou výnimkou, ktorá je priamo v zákone ustanovená, je náhrada škody na zdraví. Taktiež je rozdielne upravený aj predpoklad vzniku zavinenia za škodu podľa Občianskeho zákonníka, bude zodpovedať len ten subjekt, ktorý škodu spôsobí zavinene, teda aspoň nedbanlivo. Naopak pre priznanie peňažnej satisfakcie za spôsobenú nemajetkovú ujmu sa prítomnosť zavinenia zodpovedného subjektu nevyžaduje. Taktiež predpoklady vzniku v otázke vzniku škody, poškodenému vznikne nárok na náhradu škody len vtedy, ak preukáže jej konkrétnu výšku. Pri škode na zdraví sa škoda preukazuje osobitným spôsobom a to na základe lekárskeho alebo znaleckého posudku. Na druhej strane výška škody peňažnej satisfakcie za spôsobenú nemajetkovú ujmu nie je žiadnym spôsobom objektívne kvantifikovateľná a závisí od úvahy súdu s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti za ktorých k porušeniu práva došlo. Taktiež je rozdielne upravené premlčanie, právo na náhradu škody sa premlčuje v osobitnej subjektívnej a objektívnej premlčacej dobe, pričom počiatok plynutia pre obidva je stanovený odlišne. Peňažná náhrada za nemajetkovú ujmu sa naopak premlčuje len vo všeobecnej trojročnej dobe. Vzhľadom na uvedené je taktiež možné jednoznačne určiť deliacu čiaru medzi škodou a nemajetkovou ujmou v § 16 Občianskeho zákonníka, z ktorého je zrejmé, že Občiansky zákonník priznáva pre prípad zásahu do osobnostných práv tak peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy ako aj náhradu škody. Rovnaký postoj k významu § 16 Občianskeho zákonníka ako tejto jasne deliacej čiary medzi škodou a nemajetkovou ujmou zaujala aj právna veda viac v komentáre od JUDr. Feketeho. Poukázal na to, že aj Ústavný súd v rozsudku IV. ÚS 201/2012 uviedol: „Ústavný súd konštatuje, že tento záver zodpovedá tomu ako súdna prax vymedzuje pojem škoda, teda v zásade ako ujmu vyjadriteľnú v peniazoch, ktorá sa prejavila v sfére navrhovateľky“. Z uvedeného je naozaj zrejmé, že škoda, resp. nemajetková ujma nepatrí pod náhradu škody, v našom právnom poriadku ju máme upravenú rozdielne, tento rozdiel je jasne a jednoznačne definovaný v Občianskom zákonníku, a preto neexistuje žiaden spôsob, aby mohlo dôjsť k eurokomformnému výkladu pojem škoda v rámci EÚ, nakoľko je kontra legem vnútroštátnemu právu SR. Tento záver bol opakovane viackrát judikovaný NS, a preto aj NS nepriznáva náhradu nemajetkovej ujmy komerčným poisťovniam. Taktiež opätovne poukázal že odlišné rozhodnutia okresných ako aj krajských súdov, ktoré sú v rámci republiky naozaj rozdielne, spôsobuje len zmätočnosť týchto konaní, pričom je nutné si uvedomiť to, že v rámci sústavy všeobecných súdov NS patrí na nadriadené miesto okresným a krajským súdom, a preto akékoľvek iné rozhodnutie bude automaticky zmenené NS, a preto by bolo asi nehospodárne rozhodovať inak. Čo sa týka samotného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy je nutné si taktiež uvedomiť to, že v rámci judikatúry má náhrada nemajetkovej ujmy slúžiť len ako určitá morálna satisfakcia, nemá slúžiť na majetkový prospech oprávnených, nemá slúžiť na zvýšenie majetkových pomerov, má slúžiť len vyslovene ako nejaká morálna satisfakcia, tak ako to je uvedené. Poukázal na to, že vo vyspelých krajinách Západnej Európy, kde je priemerná mzda štvornásobne vyššia ako na Slovensku, sú dané paušálne náhrady nemajetkovej ujmy, ktoré sa pohybujú len v rozsahu 5-10 tisíc Eur, pričom na Slovensku a v tomto konaní je žiadaná nemajetková ujma v niekoľkonásobne vyššej hodnote. Taktiež uviedol, že v zmysle § 450 Občianskeho zákonníka je nutné skúmať majetkové pomery osôb, ktoré zavinili túto škodu. Žalovaný 2/ navrhol dôkaz, ktorý nebol vykonaný týmto súdom, avšak poukázal na to, že dôkaz ktorý bol navrhnutý pred skončením prvého pojednávania, a to je vyšetrovací spis, ktorý bol prečítaný na dnešnom pojednávaní, z neho jasne a jednoznačne vyplývajú majetkové pomery žalovaného 1/, ktorý nemá žiadnu šancu uniesť náhradu v takej výške v akej si ju uplatňujú žalobcovia.

Vzhľadom na uvedené žiadal, aby bola žaloba voči spoločnosti UNIQA ako žalovanej 2/ zamietnutá a priznaná náhrada trov konania.

26. Z rozsudku Okresného súdu Nitra č.k. 5T/20/2010-270 zo dňa 11.10.2010, právoplatného dňa 27.10.2010, súd zistil, že predmetným rozsudkom bol žalovaný 1/ uznaný vinným, že dňa XX.X.XXXX v čase o XX.XX hod. v okrese D. na ceste I. triedy č. XX smerom zo R. O. na D. viedol osobné motorové vozidlo zn. Opel Astra EČ: NR-XXXEO, pričom v km 9,5 porušil ustanovenie § 16 ods. 1, ods. 4 zákona č. 8/2009 Z.z. o cestnej premávke v znení neskorších predpisov tým, že neprispôsobil rýchlosť jazdy svojim schopnostiam, vlastnostiach vozidla, povahe vozovky a iným okolnostiam, ktoré mohol predvídať a motorové vozidlo viedol rýchlosťou 110 km/h až 122 km/h, následkom čoho nezvládol jeho riadenie, začal intenzívne brzdiť, dostal šmyk a v rozpore s ustanovením § 9 ods. 1 zákona č. 8/2009 Z.z. vošiel do protismeru, kde sa v ľavotočivej zákrute čelne zrazil s osobným motorovým vozidlom zn. Škoda Felícia EČ: BR-XXXAG, ktoré viedol H. B., v dôsledku čoho H. B. utrpel zranenia, na následky ktorých vo fakultnej nemocnici s poliklinikou v Nových Zámkoch dňa XX.X.XXXX zomrel, O. F. utrpela zranenia, na následky ktorých na mieste dopravnej nehody zomrela, O. B. utrpela sériovú zlomeninu 4-11 rebra vľavo s pomliaždením. Teda inému z nedbanlivosti spôsobil smrť a čin spáchal závažnejším spôsobom konania - porušením dôležitej povinnosti uloženej mu podľa zákona, inému z nedbanlivosti spôsobil ťažkú ujmu na zdraví a čin spáchal závažnejším spôsobom konania - porušením dôležitej povinnosti uloženej mu podľa zákona. Tým spáchal prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na ustanovenie § 138 písm. h) Trestného zákona k jednočinnom súbehu z prečinom ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na ustanovenie § 138 písm. h) Trestného zákona. Zato bol odsúdený na úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 30 mesiacov, ktorého výkon bol podmienečne odložený so skúšobnou dobou v trvaní štyroch rokov a zároveň mu bol uložený probačný dohľad nad správaním v skúšobnej dobe. Súčasne mu bol uložený trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu v premávke na pozemných komunikáciách vo výmere 8 rokov. Bola mu uložená povinnosť spočívajúca v príkaze osobne sa ospravedlniť poškodenej O. B., nar. X.X.XXXX. Taktiež mu bola uložená povinnosť spočívajúca v príkaze podrobiť sa v súčinnosti s probačným a mediačným úradníkom programu sociálneho výcviku alebo inému výchovnému programu. Poškodená žalobkyňa 1/ O. B. bola odkázaná so svojím nárokom na náhradu škody na občianske súdne konanie.

27. Podľa Osvedčenia o dedičstve sp. zn. 4D/471/2009; D not 121/2009 zo dňa 19.11.2009 ako dedičia zo zákona v prvej dedičskej skupine po poručiteľovi H. B., nar. XX.X.XXXX, ktorý zomrel dňa XX.X.XXXX, prichádzajú jeho manželka O. B., teda žalobkyňa X/, a ďalej deti zomrelého I. V., H. B. a O. B., teda žalobcovia 2/, 3/ a 4/. Z osvedčenia o dedičstve vyplýva všeobecná hodnota majetku poručiteľa vo výške 26.960,43 Eur, výška dlhov poručiteľa 0,- Eur a čistá hodnota dedičstva 26.960,43 Eur.

28. Podľa Osvedčenia o dedičstve sp. zn. 4D/468/2009; D not 137/2009 zo dňa 19.10.2009 ako dedička zo zákona v prvej dedičskej skupine po poručiteľke O. F., rod. S., nar. XX.XX.XXXX, ktorá zomrela dňa XX.X.XXXX, prichádza dcéra zomrelej O. B., teda žalobkyňa 1/. Z osvedčenia o dedičstve vyplýva všeobecná hodnota majetku poručiteľky vo výške 2.951,- Eur, výška dlhov poručiteľky 0,- Eur a čistá hodnota dedičstva 2.951,- Eur.

29. Sobášnym listom zo dňa XX.X.XXXX mal súd preukázané, že dňa XX.X.XXXX žalobkyňa 1/ a H. B., nar. XX.X.XXXX uzavreli manželstvo.

30. Rodným listom žalobcu 2/, H. B., nar. XX.X.XXXX, bolo preukázané otcovstvo nebohého H. B., nar. XX.X.XXXX.

31. Rodným listom žalobkyne 3/, I., rod. B., nar. XX.X.XXXX, bolo preukázané otcovstvo nebohého H. B., nar. XX.X.XXXX.

32. Rodným listom žalobcu 4/, O. B., nar. X.X.XXXX, bolo preukázané otcovstvo nebohého H. B., nar. XX.X.XXXX.

33. Výpisom z knihy narodení žalobkyne 1/ bolo preukázané, že táto sa narodila dňa X.X.XXXX ako dcéra W. F. a O. F., rod. S..

34. Z poistnej zmluvy č. XXXXXXXXXX uzavretej dňa XX.X.XXXX medzi žalovaným 1/ ako poistníkom a žalovaným 2/ ako poistiteľom je zrejmé, že žalovaný 1/ mal ako poistník a zároveň ako držiteľ aj vlastník motorového vozidla uzavretú so žalovaným 2/ ako poistiteľom zmluvu o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, a to osobného motorového vozidla Opel Astra, so začiatkom poistenia 20.8.2008 na neurčito.

35. Súčasťou pripojeného vyšetrovacieho spisu Okresného riaditeľstva PZ v Nitre, Úrad justičnej a kriminálnej polície, č. ČVS: ORP-1048/OVK-NR-2009 je na č.l. 31-61 Znalecký posudok č. XX/XXXX zo dňa X.X.XXXX vo veci dopravnej nehody zo dňa XX.X.XXXX na ceste I/XX, km 9,5, ľavotočivá zákruta v smere jazdy od Nitry na Zlaté Moravce medzi účastníkmi O. Z., vodičom motorového vozidla Opel Astra Classic, EČ NR XXXEO a H. B., vodičom motorového vozidla Škoda Felicia, EČ BR XXXAG, vypracovaný Ing. Romanom Červinkom, znalcom v odbore Doprava cestná. Zo záverov znaleckého posudku súd zistil, že na otázku č. 1, „vypracovať časovo - priestorovú analýzu dopravnej nehody“ znalec odpovedal, že z technického hľadiska existujú dve technicky možné verzie priebeh dopravnej nehody, a to: a) Verzia priebehu dopravnej nehody podľa stôp zadokumentovaných na mieste dopravnej nehody s brzdením vozidla Opel z protismeru. V alternatíve priebehu dopravnej nehody brzdenia vozidla Opel z protismeru podľa stôp zadokumentovaných na mieste nehody prišlo ku dopravnej nehode tým spôsobom, že v čase pred nehodou jazdil vodič Z. na vozidle Opel Astra od Zlatých Moraviec na Nitru rýchlosťou 110 km/h - 122 km/h a neprehľadnom úseku pred horizontom klesania a pred pravotočivou zákrutou, pred km 9,5 predchádzal v ľavom jazdnom pruhu pred ním jazdiace vozidlá. Na vzdialenosť cca 190,2 m spozoroval protijazdiace vozidlo Škoda Felícia vodiča Gálfyho jazdiaceho v pravom jazdnom kruhu od Nitry na Zlaté Moravce rýchlosťou 68 km/h - 78 km/h. Na protijazdiace vozidlo Škoda zareagoval vodič Z. intenzívnym brzdením a stočením riadenia vpravo v snahe o zaradenie sa medzi vozidlá, ktoré predchádzal , v dôsledku čoho dostal šmyk. Na kolíznu situáciu reagoval aj vodič B. vo vzdialenosti cca 87,4 m od vozidla Opel, ak to vyhýbaním na pravú krajnicu spolu s intenzívnym brzdením. Vozidlo Opel v dôsledku šmyku prešlo opäť do ľavého protismerného jazdného pruhu, kde vo vzdialenosti 0,6 m - 2,1 m od pravého okraja cesty smer Zlaté Moravce pri rýchlosti cca 64 km/h narazilo pravou prednou bočnou stranou do ľavej prednej časti vozidla Škoda jazdiaceho v čase zrážky rýchlosťou cca 51 km/h. Po zrážke zastavili obe vozidlá v zadokumentovaných konečných polohách. b) Verzia priebehu dopravnej nehody podľa výpovede vodiča Z., že bol obmedzený brzdiacim motocyklistom, ktorý ho predbehol. V alternatíve priebehu dopravnej nehody brzdenia vozidla Opel z pravého jazdného pruhu podľa výpovede vodiča Z. prišlo ku dopravnej nehode tým spôsobom, že v čase pred nehodou jazdil vodič Z. na vozidle Opel Astra od Zlatých Moraviec na Nitru rýchlosťou 110 km/h - 122 km/h, pred horizontom klesania a pred pravotočivou zákrutou, pred km 9,5 predchádzal v ľavom jazdnom pruhu pred ním jazdiace vozidlá. Po zaradení sa do pravého jazdného pruhu zareagoval vodič Z. na kolíznu situáciu z dôvodu obmedzenia (ohrozenia) predchádzajúcim motocyklistom vo vzdialenosti cca 187,6 m od protijazdiaceho vozidla Škoda. Po uplynutí reakčného času začal vodič Z. s vozidlom intenzívne brzdiť, čo vyvolalo následný neriadený šmyk. V tom čase jazdilo od Nitry na Zlaté Moravce v pravom jazdnom pruhu vozidlo Škoda Felícia vodiča B. rýchlosťou 68 km/h - 78 km/h. Na kolíznu situáciu na vozovke reagoval aj vodič B. vo vzdialenosti cca 85,1 m od vozidla Opel, a to vyhýbaním na právu krajnicu spolu s intenzívnym brzdením. Vozidlo Opel v dôsledku šmyku prešlo do ľavého protismerného jazdného pruhu, kde vo vzdialenosti 0,6 m - 2,1 m od pravého okraja cesty smer Zlaté Moravce pri rýchlosti cca 64 km/h narazilo pravou prednou bočnou stranou do ľavej prednej časti vozidla Škoda jazdiaceho v čase zrážky rýchlosťou cca 53 km/h. Po zrážke zastavili obe vozidlá v zadokumentovaných konečných polohách. c) Technické porovnanie jednotlivých alternatív priebehu dopravnej nehody. Na základe porovnania jednotlivých alternatív priebehu dopravnej nehody napriek tomu, že obe sú technicky možné, tak ako technicky pravdepodobnejšiu znalec vyhodnotil verziu priebehu dopravnej nehody podľa zadokumentovanej stopy, a teda, že vodič Z. predchádzal na neprehľadnom mieste pred horizontom klesania a pred pravotočivou zákrutou. Po spozorovaní protijazdiaceho vozidla Škoda intenzívne brzdil z protismerného jazdného pruhu a prešiel v šmyku z ľavého do pravého jazdného pruhu a následne opäť do protismeru z dôvodu, že nedokázal zbrzdiť svoje vozidlo do medzery medzi vozidlami jazdiacimi v pravom jazdnom pruhu v kolóne za sebou. Vyššiu pravdepodobnosť tejto verzie nehody znalec matematicky vyjadril pomerom 75 % / 25 %. Na otázku č. 2, „posúdiť možnosti zabránenia dopravnej nehody zo strany účastníkov nehody“ znalec odpovedal, že čo sa týka posúdenia možnosti zabránenia vzniku dopravnej nehody zo strany vodiča Z. pri verzii priebehu dopravnej nehody podľa stôp zadokumentovaných na mieste dopravnej nehody s brzdením vozidla Opel z protismeru, ak by vodič Sýkora jazdil povolenou rýchlosťou 90 km/h, reagoval by na protijazdiace vozidlo Škoda na tom istom mieste ako v čase dopravnej nehody a brzdil by polovičným alebo slabším brzdením, bezpečne by sa zaradil do pravého jazdného pruhu a

bezpečne by spomalil rýchlosť svojho vozidla na rýchlosť okolo 70 km/h bez obmedzenia a bez ohrozenia seba alebo ostatných účastníkov cestnej premávky. Čo sa týka posúdenia možnosti zabránenia vzniku dopravnej nehody zo strany vodiča Z. pri verzii priebehu dopravnej nehody podľa výpovede vodiča Z., že bol obmedzený brzdiacim motocyklistom, ktorý ho predbehol, znalec uviedol, že ak by vodič Z. jazdil povolenou rýchlosťou 90 km/h, reagoval by na situáciu na vozovke na tom istom mieste ako v čase dopravnej nehody a brzdil by polovičným alebo slabším brzdením, bezpečne by znížil svoju rýchlosť na rýchlosť okolo 70 km/h v pravom jazdnom pruhu bez obmedzenia a bez ohrozenia seba alebo ostatných účastníkov cestnej premávky. Čo sa týka celkového posúdenia zabránenia dopravnej nehody zo strany vodiča Z., znalec uviedol, že nezávisle na tom, ktorá alternatíva priebehu dopravnej nehody nastala, mal vodič Z. možnosť zabránenia dopravnej nehody, ak by v čase reakcie na kolíznu situáciu jazdil povolenou rýchlosťou do 90 km/h, bezpečne by zvládol spomalenie vozidla pri polovičnom a slabšom brzdení na bezpečnú rýchlosť okolo a pod 70 km/h bez ohrozenia a bez obmedzenia seba alebo ostatných účastníkov cestnej premávky, a to nezávisle na tom, či bol v čase dopravnej nehody predchádzaný a obmedzený brzdiacim motocyklistom alebo nie. Vodič Z. nezávisle na tom, aká alternatíva priebehu dopravnej nehody nastala, mal možnosť zabránenia dopravnej nehody, ak by v tomto neprehľadnom úseku cesty pred pravotočivou zákrutou a pred horizontom klesania nepredchádzal pred ním jazdiace vozidlá, ale jazdil by rovnomernou rýchlosťou za týmito vozidlami, neprišlo by ku vzniku dopravnej nehody. Vodič Z. nemal možnosť zabránenia dopravnej nehody skoršou reakciou, lebo nie je možné preukázať, že by jeho reakcia na kolíznu situáciu v čase dopravnej nehody bola neskorá. Vodič Z. nemal možnosť zabránenia dopravnej nehody inou reakciou ako brzdením, lebo jeho reakcia brzdenia bola správna v snahe o zníženie rýchlosti vozidla a zabránenie dopravnej nehody. Nie kvôli intenzívnemu brzdeniu, ale kvôli rýchlosti 110 km/h - 122 km/h nezvládol vodič Z. riadenie vozidla. Čo sa týka posúdenia možnosti zabránenia vzniku dopravnej nehody zo strany vodiča B., znalec uviedol, že časopriestorovej analýzy dopravnej nehody zistil, že vodič B. nemal žiadnu moc možnosť zabránenia dopravnej nehode, lebo jazdil v uvedenom úseku cesty rýchlosťou 68 km/h - 78 km/h, ktorá bola nižšia ako povolená rýchlosť v jeho smere jazdy (90 km/h), reagoval na kolíznu situáciu včas a správnym spôsobom - vyhýbaním ku k pravému okraju cesty spolu s intenzívnym brzdením. Na otázku č. 3, „posúdiť techniku jazdy jednotlivých účastníkov dopravnej nehody“ znalec odpovedal, že techniku jazdy vodiča Z. posudzuje v tých prvkoch, ktoré sú spoločné pre obe technicky možné alternatívy priebehu dopravnej nehody a sú podstatné pre technické riešenie dopravnej nehody. Na základe spracovanej analýzy nehodového deja znalec zistil, že nezávisle na tom, ktorá alternatíva priebehu dopravnej nehody nastala v čase nehody, nesprávnymi prvkami techniky jazdy vodiča Z. a technickými príčinami dopravnej nehody bola jeho rýchlosť pred dopravnou nehodou 110 km/h - 122 km/h, pri ktorej nezvládol riadenie vozidla, dostal šmyk a následne havaroval, ako aj skutočnosť, že predchádzal pred ním jazdiace vozidlá v neprehľadnom úseku cesty. Ostatné prvky techniky jazdy vodiča Z. boli správne, ako to, že na kolíznu situáciu reagoval včas a správnym spôsobom - intenzívnym brzdením v snahe o zníženie rýchlosti vozidla a zabránenie dopravnej nehode. Na základe spracovanej analýzy nehodového deja znalec zistil, že technika jazdy vodiča B. bola správna a bez príčinnej súvislosti so vznikom dopravnej nehody. Správnymi prvkami jeho techniky jazdy boli skutočnosti, že jazdil pred dopravnou nehodou v pravom jazdnom pruhu, nižšou ako povolenou rýchlosťou, reagoval na kolíznu situáciu včas a správnym spôsobom - vyhýbaním ku pravému okraju cesty spolu s intenzívnym brzdením. Na otázku č. 4, „posúdiť príčinnú súvislosť technického stavu vozidiel so vznikom dopravnej nehody“ znalec odpovedal, že dňa 14.7.2009 obhliadol po dopravnej nehode zaistené motorové vozidlo Opel Astra Classic, EČ NR XXXEO, pričom pri obhliadke vozidla nezistil žiadnu technickú závadu alebo poruchu majúcu vplyv na vznik alebo priebeh dopravnej nehody. Dňa 14.7.2009 obhliadol po dopravnej nehode zaistené motorové vozidlo Škoda Felícia, EČ BR XXXAG, pričom pri obhliadke vozidla nezistil žiadnu technickú závadu alebo poruchu majúcu vplyv na vznik alebo priebeh dopravnej nehody. Na otázku č. 5, „určiť technickú príčinu dopravnej nehody“ znalec odpovedal, že príčinami dopravnej nehody sú tie prvky nehodového deja, ktoré buď vyvolali kolíznu situáciu, alebo znemožnili zabrániť dopravnej nehode. Na základe spracovanej analýzy znalec zistil nasledujúce technické príčiny vzniku dopravnej nehody: 1) Technickou príčinou vzniku dopravnej nehody bola nesprávna technika jazdy vodiča Z. a to konkrétne jeho rýchlosť bezprostredne pred dopravnou nehodou 110 km/h - 122 km/h, pri ktorej nezvládol riadenie vozidla, prešiel do protismeru a narazil v šmyku do protijazdiaceho vozidla Škoda. Pri povolenej rýchlosti 90 km/h mal vodič Z. možnosť bezpečne zvládnuť svoje vozidlo a to nezávisle na skutočnosti, či bol na začiatku nehodového deja obmedzený alebo ohrozený predchádzajúcim motocyklistom alebo nie. 2) Technickou príčinou dopravnej nehody bola nesprávna technika jazdy vodiča Z. a to konkrétne skutočnosť, že predchádzal pred ním jazdiace vozidlá v neprehľadnom úseku cesty pred pravotočivou zákrutou a pred horizontom klesania. V prípade, že by predchádzal pred ním jazdiace vozidlá na prehľadnom úseku cesty, nemuselo prísť k vzniku

dopravnej nehody. 3) V prípade, že sa na mieste dopravnej nehody vyskytol predchádzajúci motocyklista a svojou technikou jazdy obmedzil a ohrozil vodiča Z., potom takáto technika jazdy neznámeho motocyklistu je spolupôsobiacou príčinou vzniku dopravnej nehody, no nespochybňuje a ani nevyvracia ostatné uvedené príčiny dopravnej nehody. Výskyt a príčinná účasť motocyklistu v nehodovom deji podľa výpovede vodiča Z. je síce technicky možná, no pravdepodobnosť takejto alternatívy priebehu dopravnej nehody je cca do 25 %. Na otázku č. 6, „Iné dôležité zistenia znalca, ktoré sú v príčinnej súvislosti so vznikom a priebehom dopravnej nehody" znalec odpovedal, že „prekážka z technického hľadiska náhla je prekážka, ktorá je vodičovi vytvorená takým spôsobom, že vodič pri správnej technike jazdy nemôže zabrániť zrážke." Nakoľko vodič Z. pri dodržaní povolenej rýchlosti mal možnosť zabránenia dopravnej nehode nezávisle na skutočnosti, či bol v čase dopravnej nehody predchádzaný motocyklistom alebo nie, nevytvoril mu nikto zo známych alebo možných účastníkov dopravnej nehody prekážku náhlu. Nakoľko technika jazdy vodiča B. bola správna a nemal žiadnu možnosť zabránenia vzniku dopravnej nehody, vytvorilo mu vozidlo Opel Astra prekážku náhlu.

36. Z listu žalovaného 1/ spolu s podacím lístkom zo dňa 15.12.2010 (č.l. 293-294 spisu Okresného súdu Nitra sp. zn. 5T/20/2010) bolo zistené zaslanie ospravedlnenia žalobkyni 1/.

37. Zo záverečnej správy o priebehu probačného dohľadu u odsúdeného O. Z. vypracovanej dňa 8.1.2015 probačným a mediačným úradníkom Okresného súdu Nitra bolo zistené, že žalovaný 1/ žije na adrese trvalého pobytu so svojimi synmi, o ktorých sa riadne stará, starší syn navštevuje druhý ročník vysokoškolského štúdia, mladší je v maturitnom ročníku. V pracovnej sfére sa mu darí, živnostenské oprávnenie na zváračské práce je stále v platnosti.

38. Podľa § 144 CSP, žalobca môže vziať žalobu späť.

39. Podľa § 145 ods. 2 CSP, ak je žaloba vzatá späť sčasti, súd konanie v tejto časti zastaví. O čiastočnom späťvzatí žaloby rozhodne súd v rozhodnutí vo veci samej.

40. Podľa § 146 ods. 1 CSP, súd konanie nezastaví, ak žalovaný so späťvzatím žaloby z vážnych dôvodov nesúhlasí. Na nesúhlas žalovaného so späťvzatím žaloby sa neprihliada, ak dôjde k späťvzatiu žaloby skôr, než sa začalo predbežné prejednanie sporu podľa § 168 alebo pojednávanie.

41. Podľa čl. 19 ods. 1, 2 Ústavy SR, každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena. Každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

42. Podľa článku 3 ods. 1 Smernice Rady 72/166/ EHS z 24. apríla 1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami: Každý členský štát prijme v súlade s článkom 4 všetky primerané opatrenia, aby zabezpečil, že zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou vozidiel obvykle sa nachádzajúcich na jeho území je pokrytá poistením. Rozsah krytia zodpovednosti a podmienky tohto krytia sa určia na základe týchto opatrení.

43. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ"), fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

44. Podľa § 13 OZ, (1) fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie. (2) Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. (3) Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

45. Podľa § 420 OZ, (1) Každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti. (3) Zodpovednosti sa zbaví ten, kto preukáže, že škodu nezavinil.

46. Podľa § 441 OZ, ak bola škoda spôsobená aj zavinením poškodeného, znáša škodu pomerne; ak bola škoda spôsobená výlučne jeho zavinením, znáša ju sám.

47. Podľa § 4 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 381/2001 Z.z.“),
(1) Poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poistnej zmluve.
(2) Poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu
a) škody na zdraví a nákladov pri usmrtení,
b) škody vzniknutej poškodením, zničením, odcudzením alebo stratou veci,
c) účelne vynaložených nákladov spojených s právnym zastúpením pri uplatňovaní nárokov podľa písmen a), b) a d), ak poisťovateľ nesplnil povinnosti uvedené v § 11 ods. 6 písm. a) alebo písm. b) <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2001/381/20150401> alebo poisťovateľ neoprávnene odmietol poskytnúť poistné plnenie, alebo neoprávnene krátil poskytnuté poistné plnenie,
d) ušlého zisku.
(3) Poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil príslušným subjektom6b) <https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2001/381/20150401> uplatnené, preukázané a vyplatené náklady zdravotnej starostlivosti, nemocenské dávky, dávky nemocenského zabezpečenia, úrazové dávky, dávky úrazového zabezpečenia, dôchodkové dávky, dávky výsluhového zabezpečenia a dôchodky starobného dôchodkového sporenia, ak poistený je povinný ich nahradiť týmto subjektom.
(4) Poistený má právo, aby poisťovateľ za neho poskytol poškodenému poistné plnenie v rozsahu podľa odseku 2, ak ku škodovej udalosti, pri ktorej táto škoda vznikla a za ktorú poistený zodpovedá, došlo v čase trvania poistenia zodpovednosti, ak tento zákon neustanovuje inak.
(5) Ak ide o škodu spôsobenú prevádzkou tuzemského motorového vozidla na území iného členského štátu, poškodenému sa poskytne poistné plnenie v rozsahu poistenia zodpovednosti podľa právnych predpisov členského štátu, na ktorého území bola škoda spôsobená, ak sa podľa tohto zákona alebo na základe poistnej zmluvy neposkytuje poistné plnenie v širšom rozsahu.
(6) Na škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla občanovi členského štátu na území cudzieho štátu, v ktorom nepôsobí príslušná kancelária poisťovateľov, počas jeho cesty z územia jedného členského štátu na územie iného členského štátu sa vzťahujú právne predpisy členského štátu, na ktorého území sa motorové vozidlo spravidla nachádza.

48. Podľa § 15 zákona č. 381/2001 Z.z.,
(1) Náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi 20) a je povinný tento nárok preukázať.21)
(2) Na premlčanie nároku na náhradu škody proti poisťovateľovi platí rovnaká úprava ako na premlčanie nároku proti osobe, ktorá škodu spôsobila. 22)

49. Príloha k zákonu č. 381/2001 Z.z. - ZOZNAM PREBERANÝCH PRÁVNE ZÁVÄZNÝCH AKTOV EURÓPSKEJ ÚNIE
1. Smernica Rady 72/166/EHS z 24. apríla 1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti (Mimoriadne vydanie Ú.v. EÚ, kap. 6/zv. 1; Ú.v. ES L 103,2.5.1972.) v znení smernice Rady 72/430/EHS z 19. decembra 1972 (Mimoriadne vydanie Ú.v. EÚ, kap. 6/zv. 1; Ú.v. ES L 291, 28.12.1972.) a smernice Rady 84/5/EHS z 30. decembra 1983 (Mimoriadne vydanie Ú.v. EÚ, kap. 6/zv. 7; Ú.v. ES L 8, 11.1.1984.).
2. Druhá smernica Rady 84/5/EHS z 30. decembra 1983 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel (Mimoriadne vydanie Ú.v. EÚ, kap. 6/zv. 7; Ú.v. ES L 8, 11.1.1984.) v znení smernice Rady 90/232/ EHSzo 14. mája 1990 (Mimoriadne vydanie Ú.v. EÚ, kap. 6/zv. 1; Ú.v. ES L 129, 19.5.1990.).
3. Druhá smernica Rady 88/357/EHS z 22. júna 1988 o koordinácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení, týkajúcich sa priameho poistenia s výnimkou životného poistenia, na uľahčenie účinného vykonávania slobody poskytovať služby a o zmene a doplnení smernice 73/239/EHS (Mimoriadne vydanie Ú.v. EÚ, kap. 6/zv. 1; Ú.v. ES L 172, 4.7.1988.) v znení smernice Rady 90/618/EHSz

8. novembra 1990 (Mimoriadne vydanie Ú.v. EÚ, kap. 6/zv. 1; Ú.v. ES L 330, 29.11.1990.), smernice Rady 92/49/EHS z 18. júna 1992 (Mimoriadne vydanie Ú.v. EÚ, kap. 6/zv. 1; Ú.v. ES L 228, 11.8.1992.).
4. Tretia smernica Rady 90/232/EHS zo 14. mája 1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel (Mimoriadne vydanie Ú.v. EÚ, kap. 6/zv. 1; Ú.v. ES L 129, 19.5.1990.).
5. Smernica 2000/26/ES Európskeho parlamentu a Rady zo 16. mája 2000 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o zmene a doplnení smerníc Rady č. 73/239/EHS a 88/357/EHS (Štvrtá smernica o poistení motorových vozidiel) (Mimoriadne vydanie Ú.v. EÚ, kap. 6/zv. 3; Ú.v. ES L 181, 20.7.2000.).
6. Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11. mája 2005, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice Rady 72/166/EHS, 84/5/EHS, 88/357/EHS a 90/232/EHS a smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/26/ES o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel (Ú.v. EÚ L 149, 11.6. 2005.).
7. Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/138/ES z 25. novembra 2009 o začatí a vykonávaní poistenia a zaistenia (Solventnosť II) (prepracované znenie) (Ú. v. ES L 335, 17. 12. 2009) v znení smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/89/EÚ zo 16.novembra 2011 (Ú. v. EÚ L 326, 8. 12.2011), v znení smernice Európskeho parlamentu a Rady 2012/23/EÚ z 12. septembra 2012 (Ú. v. EÚL 249, 14. 9. 2012), v znení smernice Rady 2013/23/EÚ z 13. mája 2013 (Ú. v. L 158, 10. 6. 2013), v znení smernice Európskeho parlamentu a Rady 2013/58/EÚ z 11. decembra 2013 (Ú. v. EÚ L 341, 18.12. 2013), v znení 30 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/51/EÚ zo 16. apríla 2014 (Ú. v.EÚ L 153, 22.5. 2014).

50. Podľa ROZSUDKU SÚDNEHO DVORA (druhá komora) z 24. októbra 2013 vo veci C-22/12, článok 3 ods. 1 smernice Rady 72/166/EHS z 24. apríla 1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, článok 1 ods. 1 a 2 druhej smernice Rady 84/5/EHS z 30. decembra 1983 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11. mája 2005, a článok 1 prvý odsek tretej smernice Rady 90/232/EHS zo 14. mája 1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej.

51. Na základe zisteného skutkového stavu a jeho právneho vyhodnotenia súd dospel k záveru, že žaloba žalobcov po čiastočnom späťvzatí žaloby a po pripustení zmeny žaloby je čiastočne dôvodná.

52. Po otvorení pojednávania podaním zo dňa 18.10.2017 zobrala žalobkyňa 1/ žalobu späť v časti o zaplatenie sumy 49.800,- Eur a v tejto časti žiadala konanie zastaviť. Súd rozhodol o čiastočnom zastavení konania v časti o zaplatenie vyššie uvedenej sumy v súlade s ustanovením § 145 ods. 2 CSP tak, že v tejto časti konanie zastavil s tým, že žalovaný 1/ aj žalovaný 2/ s čiastočným zastavením konania súhlasili.

53. Po pripustení zmeny žaloby a po čiastočnom zastavení konania sa žalobcovia 1/ až 4/ svojou žalobou domáhali, aby súd zaviazal žalovaných 1/ a 2/ k zaplateniu sumy 33.200,- Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne z dlžnej sumy od 18.3.2011 do zaplatenia žalobkyni 1/ a žalobcom 2/ až 4/ každému k zaplateniu sumy 20.000,- Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne z dlžnej sumy od 18.3.2011 do zaplatenia, ako aj k náhrade trov konania, s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu poskytnutého plnenia povinnosť druhého žalovaného, a to z titulu náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá im vznikla usmrtením najbližších príbuzných, ktorí tragicky zahynuli pri dopravnej nehode, ktorú spôsobil žalovaný 1/. Ako žalovaného 2/ žalovali poisťovňu, v ktorej bolo poistené motorové vozidlo, ktorým žalovaný 1/ spôsobil predmetnú dopravnú nehodu a keďže na uplatnené nároky sa vzťahuje poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, žalovaný 2/ je rovnako pasívne legitimovaný.

54. V konaní nebolo sporné, že v dôsledku dopravnej nehody, ktorý sa stala dňa XX.X.XXXX, zomrel manžel a matka žalobkyne 1/ a zároveň otec a stará matka žalobcov 2/ až 4/, a tiež nebolo sporné,

že uvedenú dopravnú nehodu zavinil žalovaný 1/, pričom tento bol v trestnom konaní právoplatne uznaný vinným z prečinu usmrtenia, začo mu bol uložený podmienečný trest odňatia slobody. Bolo preukázané, že žalovaný 1/ mal so žalovaným 2/ v zmysle zákona č. 381/2001 Z.z. uzavretú zmluvu o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, ktorým bola škoda spôsobená. Sporným zostala otázka, komu svedčí v prejednávanej veci pasívna vecná legitimácia, či je to žalovaný 1/, žalovaný 2/, prípadne obaja.

55. V konaní bolo nesporne preukázané, že žalobcovia splnili podmienku aktívnej legitimácie domáhať sa práva na ochranu osobnosti podľa § 11 a § 13 OZ, keďže smrťou manžela a matky žalobkyne 1/ a zároveň otca a starej matky žalobcov 2/ až 4/ došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobcov, nakoľko možno konštatovať, že súčasťou súkromného života je nepochybne aj rodinný život, ktorý zahrňuje vzťahy medzi blízkymi príbuznými a rešpektovanie súkromného a teda aj rodinného života musí zahrňovať aj právo na vytváranie a rozvíjanie vzťahov s ďalšími ľudskými bytosťami, aby tak bolo možné mimo iné tiež rozvíjať a naplňovať vlastnú osobnosť. Zavinená smrť blízkej osoby preto môže vzhľadom k vzájomným, úzkym a pevným sociálnym, morálnym, citovaným a kultúrnym väzbám predstavovať natoľko vážnu nemateriálnu ujmu pre rozvoj osobnosti pozostalého, že môže byť kvalifikovaná ako ujma, ktorá znižuje jeho dôstojnosť či vážnosť v spoločnosti.

56. Súd je v civilnom sporovom konaní viazaný tým, že bol spáchaný prečin, a kto ho spáchal. Z výroku o vine vychádza ako z celku a berie do úvahy jeho právnu a skutkovú časť s tým, že rieši naplnenie skutkovej časti prečinu konkrétnym konaním páchateľa.

57. Je nepochybné, že k zásahu do osobnostných práv žalobcov došlo v dôsledku protiprávneho konania žalovaného 1/, čo vyplýva z trestného rozsudku Okresného súdu Nitra. Tým, že k zásahu do osobnostných práv došlo v dôsledku protiprávneho konania žalovaného 1/, je daná jeho pasívna vecná legitimácia v konaní o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy. V konečnom dôsledku pasívna legitimácia žalovaného 1/ v konaní namietaná nebola.

58. Právny zástupca žalovaného 2/ v písomnom vyjadrení k žalobe, ale aj na pojednávaní navrhoval žalobu voči žalovanému 2/ v celom rozsahu zamietnuť s poukazom, že žalovaný 2/ nie je pasívne legitimovaný, a to z dôvodu, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorý je predmetom tohto konania, nie je podľa žalovaného 2/ oprávneným nárokom podľa zákona č. 381/2001 Z.z.

59. Súd neuznal námietku žalovaného 2/, že v konaní nie je pasívne vecne legitimovaným, pričom má za to, že pasívna legitimácia žalovaného 2/ je daná tým, že tento je poistiteľom žalovaného 1/, a povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch mu vyplýva z ustanovenia § 15 v spojení s ustanovením § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z., a to s prihliadnutím na účel tohto zákona a zmysel uvedeného typu poistenia. Pojem škoda, ktorý je použitý v zákone č. 381/2001 Z.z. je potrebné vykladať extenzívne, a to v tom zmysle, že náhrada škody zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv pozostalých, a síce do práva na súkromný a rodinný život spôsobený usmrtením blízkej osoby pri prevádzke dopravných prostriedkov. Účelom poistenia zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou dopravných prostriedkov je zmierniť dôsledky škôd, ku ktorým došlo v súvislosti s touto prevádzkou, pričom je nepochybné, že usmrtenie pri dopravnej nehode je najzávažnejším dôsledkom tejto udalosti. Súd je toho názoru, že ak usmrtenie pri dopravnej nehode vyvoláva nielen občianskoprávnu zodpovednosť za škodu, ale aj občianskoprávnu zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv, musí byť aj táto zodpovednosť predmetom poistného krytia.

60. Súd k obrane poisťovne uvádza, že sú mu známe argumenty iných súdov o neexistencii pasívnej legitimácie poisťovní v konaniach o náhradu nemajetkovej ujmy (napríklad rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. marca 2016 č.k. 3Cdo/301/2012, alebo rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 15. mája 2017 č.k. 8Cdo/219/2016). Vo vzťahu k odlišnému právnemu názoru v iných súdnych konaniach a k obrane poisťovne, že vnútroštátne právo nezakladá povinnosť poisťovne nahradiť nemajetkovú ujmu z povinného poistenia, súd uvádza nasledovné.

61. Po rozsudku súdneho dvora vo veci Hassová C-22/12 by nemali byť pochybnosti o tom, že ak vnútroštátne právo priznáva právo na náhradu nemajetkovej ujmy pri usmrtení osoby prevádzkou motorového vozidla, tak že štát musí zabezpečiť právnu úpravu o poistnom krytí takejto ujmy. V rovnaký deň súdny dvor rozhodol v inej veci, že toto poistné krytie štáty nesmú

limitovať pod 1.000.000,- Eur v prípade jedného škodového nároku (C-277/12 Drozdovs). Súd sa rozhodne nestotožňuje s Ministerstvom financií Slovenskej republiky, ktoré v predmetnej veci v liste č.MF/014548/2016-613konštatuje, že Slovenská republika ,,takýto typ odškodnenia zatiaľ v civilnom práve zavedený nemá a ,,ak chceme chrániť pozostalých, a to nielen po dopravných nehodách, bolo by vhodné zaviesť podobný inštitút aj do slovenského civilného práva, avšak to je mimo pôsobnosti MF SR“. Teda ministerstvo financií neuznáva nemajetkovú ujmu na strane pozostalých pri ochrane osobnosti ako prostriedok ochrany pre pozostalé osoby. Súd vyjadruje presvedčenie o opaku, že slovenský právny poriadok priznáva pozostalým za zásah do súkromia usmrtením blízkeho človeka náhradu nemajetkovej ujmy. Priznané náhrady sa týkajú rôznych oblastí, napr. usmrtenia pri liečebných zákrokoch, prípady usmrtení pri prevádzke motorových vozidiel a v iných prípadoch. Usmrtenie osoby, ktorá je blízka, je úplne jednoznačne zásahom do súkromného života blízkych osôb, postačí len predstava, čo znamená pre osobu správa, že jej manžel/manželka, otec/matka zomrel/a pri dopravnej nehode.

62. Spornou právnou otázkou, a zdá sa, že aj medzi súdmi Slovenskej republiky, zostala otázka, či si Slovenská republika svoju povinnosť transponovať smernicu splnila. Ak je pravdou, že poisťovňa nemá zákonnú povinnosť kryť náhradu nemajetkovej ujmy, potom si Slovenská republika svoju transpozičnú povinnosť nesplnila a vystavila sa tak žalobám osôb, ktorým súdy uložili povinnosť nahradiť nemajetkovú ujmu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel.

63. Súd je však presvedčený, že pri aplikácii všetkých výkladových metód a nie len jednej izolovane je dôvodný záver, že slovenská právna úprava obsahuje povinnosť poisťovni z povinného zmluvného poistenia nahradiť aj nemajetkovú škodu na zdraví.

64. Zdá sa, že odlišné názory spôsobil odlišný výklad slovíčka ,,ujma“ a vety zákona nahradí ,,škodu na zdraví a náklady spojené s pohrebom“.

65. Z hľadiska gramatického výkladu považuje súd za dôležité, že ustanovenie § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla upravuje škodu na zdraví vo všetkých jej zložkách - zákonodarca teda nesledoval (explicitne nevypočítal) poistné krytie len niektorej zložky škody na zdraví, napr. bolestné, stratu na zárobku, vecnú škodu a pod. Zakotvením poistného krytia nielen niektorej zložky škody na zdraví je opodstatnený názor, že pod škodou na zdraví treba zaradiť všetky jej zložky tak v rovine majetkovej, ako aj nemajetkovej. Zákonodarca nevylúčil pri škode na zdraví napríklad nemajetkové bolestné, či sťaženie spoločenského uplatnenia a niet pochybnosti, že sú poistne kryté. Niet dôvodu na odlišný názor ani pri nemajetkovej škode na zdraví s následkom smrti, ktorá dopadla najmä na pozostalé blízke osoby.

66. Z hľadiska výkladu zákonodarcu popri vyššie uvedených dôvodoch je treba brať zreteľ na to, že zákonodarca v transpozičnej doložke výslovne spomína dotknuté smernice a sotva by sa dalo uveriť tomu, že by v rozpore s požiadavkou smerníc nezahrnul pod poistné krytie niektorú zložku škody (ujmy) a tým sa rozhodol hradiť škodu z dôvodu transpozičného deficitu fakticky namiesto poisťovní, ktoré inkasujú poistné. Z rozsudku C-22/2012 ...Členské štáty sú však povinné zabezpečiť, aby zodpovednosť za škodu uplatniteľná podľa ich vnútroštátneho práva bola krytá poistením v súlade s ustanoveniami uvedených smerníc (pozri rozsudok Súdneho dvora vo veci C-356/05, Farrell, body 32 a 33, ako aj tam citovanú judikatúru).

67. Dôvodová správa o vylúčení niektorej zložky náhrady škody nič neuvádza, cit. „K § 4: Rozsah poistenia zodpovednosti je v návrhu vymedzený s ohľadom na nároky vyplývajúce z tohto zákona, jednotlivé zložky náhrady škody a na územnú platnosť poistenia. Poistenie zodpovednosti sa u tuzemských motorových vozidiel bude vzťahovať na zodpovednosť za škodu spôsobenú na území Slovenskej republiky, ako aj na území štátov, s ktorými kancelária uzavrela dohodu o vyrovnávaní nárokov na náhradu.“

68. Z hľadiska systematického výkladu síce môže byť výhrada, že náhrada citovej škody po zásahu do života a súkromia osoby je oproti náhrade škody v inej časti Občianskeho zákonníka (,,ochrana osobnosti“ prvá časť, ,,zodpovednosť za škodu“, šiesta časť), no fakt je ten, že únijné právo nerieši škodovú zložku, ale poistné krytie a zákonodarca evidentne sústredil pri zásahu do súkromia nemajetkovú ujmu v spoločnej časti zákona, a to bez ohľadu na okolnosti prípadov, za akých k nemajetkovej škode došlo. Išlo by o duplicitné ustanovenie, ak by sa aj v iných častiach zákona podľa

rozmanitosti spoločenských vzťahov opakovalo právo na nemajetkovú škodu. Logiku by mohol mať len administratívny strop nemajetkovej škody upravený v časti o škode na zdraví, nie však nevyhnutne aj samotné právo. Z hľadiska systematiky Občianskeho zákonníka nie je až tak významné, že náhrada nemajetkovej ujmy za stratu života je upravená v inej časti kódexu Prvá časť druhá hlava ako náhrada škody (šiesta časť druhá hlava). Povinné poistenie musí kryť akúkoľvek škodu (ujmu) tak materiálnu, ako nemateriálnu. Súd je toho názoru, že platná právna úprava obsahuje takúto náhradu vychádzajúc z extenzívneho výkladu pojmu škody, ktorý v sebe nepochybne zahŕňa aj ujmu na zdraví (§ 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z.z.) s tým, že náhrada nemajetkovej ujmy sa priznáva aj podľa ustanovení o ochrane osobnosti upravených v § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka. Vzhľadom na skutočnosť, že náhrada nemajetkovej ujmy je upravená v § 13 OZ, podľa názoru súdu nie je dôvodnou námietka žalovaného 2/, že súd by mal pri určovaní výšky nároku žalobcov aplikovať ust. § 450 OZ, keďže kritériá určovania výšky náhrady škody, predstavujúcej nemajetkovú ujmu sú upravené v § 13 ods. 3 OZ, ktoré možno považovať za lex specialis vo vzťahu k ust. § 450 OZ.

69. Teleologický výklad podporuje zmysel a cieľ celého poistenia rizikových vzťahov spojených s prevádzkou motorových vozidiel. Niet najmenšieho dôvodu presúvať bremeno, ktoré majú znášať pri najrizikovejších spoločenských vzťahoch poisťovne, na plecia často krát nesolventných osôb a tým vystavovať ekonomickému tlaku a právnej neistote poistené osoby a pri nevymožení aj dotknuté obete. Ide o spoločenské vzťahy, v rámci ktorých sa spomína nenahraditeľná ujma. Nemajetková škoda dosahuje čiastky, ktoré zodpovedné osoby nedokážu zaplatiť. Práve z dôvodu predídenia takýmto situáciám bolo zriadené povinné poistenie. K celkovému postupu pri aplikácii výkladových metód súd poukazuje na požiadavku striktného výkladu z hľadiska vylúčenia poistného krytia cit. rozsudok C-22/12 článok 34 ,,Keďže obmedzenie poistného krytia je možné iba vo výnimočných prípadoch, podľa názoru Komisie je potrebné prijať v tejto oblasti striktný výklad práva, a nie je možné pripustiť ľubovoľné rozširovanie prípadov, v ktorých bude dochádzať k obmedzeniu rozsahu poistného krytia.

70. Z hľadiska eurokonformného výkladu nárok voči žalovanej poisťovni zakladajú žalobcovia na tom, že ako poisťovateľ je povinná uhradiť za svojho poisteného - žalovaného 1/ škodu spôsobenú premávkou tohto motorového vozidla.

71. Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. sa poistenie zodpovednosti vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poistnej zmluve. Podľa § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z. má poistený z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému náhradu škody, ak ku škodovej udalosti, pri ktorej táto škoda vznikla a za ktorú poistený zodpovedá, došlo v čase trvania poistenia zodpovednosti (ods. 4). Podľa § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. potom poškodený môže svoj nárok uplatniť priamo voči poisťovateľovi. Z citovaných ustanovení tak vyplýva, že predpokladom priameho nároku poškodeného voči poisťovateľovi je jednak vznik nároku, ktorý je vôbec krytý poistením zodpovednosti (spomedzi nárokov určených v § 4 ods. 2 cit. zákona), jednak existencia poistenia zodpovednosti prevádzkovateľa vozidla za takúto škodu. Trvanie poistenia žalovaného 1/ v čase nehody v konaní nebolo sporné. Preto súd skúmal, či je splnená podmienka existencie krytého nároku.

72. V prerokúvanej veci žalobcovia uplatňujú nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 OZ. Žalovaný 2/ pritom tvrdí, že tento nárok nie je krytý uzavretým povinným zmluvným poistením.

73. Ustanovením § 4 ods. 1 a 2 zákona č. 381/2001 Z.z. sa do slovenského právneho poriadku implementovali ustanovenia smernice Rady 72/166/EHS o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, ako aj druhej smernice Rady 84/5/EHS o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel (v súčasnosti kodifikované v spoločnej smernici č. 2009/103/ES o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a kontrole plnenia tejto povinnosti). Z tabuľky zhody predloženej na rokovanie Národnej rady Slovenskej republiky (II. volebné obdobie, parlamentná tlač 979) vyplýva, že ustanovením § 662 Obch. zák. sa implementuje čl. 1 smernice č. 72/166/ESH a čl. 3 smernice č. 84/5/EHS.

74. Podľa čl. 1 druhého bodu smernice č. 2009/103/ES „poškodený“ znamená akúkoľvek osobu oprávnenú na náhradu, pokiaľ ide o akúkoľvek škodu spôsobenú motorovými vozidlami. Podľa čl. 3 cit.

smernice každý členský štát prijme... všetky vhodné opatrenia, aby zabezpečil, že zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou vozidiel obvykle sa nachádzajúcich na jeho území je pokrytá poistením. Rozsah krytia zodpovednosti a podmienky tohto krytia sa určia na základe opatrení uvedených v prvom pododseku... Poistenie... povinne pokrýva... ujmy na zdraví.

75. Výkladom citovaných ustanovení (resp. obsahovo totožných ustanovení smerníc 72/166/EHS a 84/5/EHS) sa zaoberal Súdny dvor Európskej únie už v spomínanom rozsudku z 24. októbra 2013 vo veci C-22/12, Katarína Hassová proti Rastislavovi Petríkovi, Blanke Holingovej, v ktorom rozhodol, že čl.3 ods. 1 smernice 2009/103/ES sa má vykladať tak, že povinné zmluvné poistenie má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Súdny dvor EÚ v tejto súvislosti vyslovil, že smernica ponecháva členským štátom právo určiť, aká škoda bude krytá a aké budú podmienky poistenia, no ich sloboda v tomto smere bola neskôr obmedzená (ods. 43 a 46). Medzi jazykovými verziami čl. 3 poslednej vety smernice 2009/103/EHS sú rozdiely, avšak s prihliadnutím na ich účel a štruktúru treba tento pojem interpretovať tak, že medzi škody, ktoré sa musia nahradiť, patrí nemajetková ujma, ktorej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v danom spore (ods. 47 až 50). Súdny dvor EÚ navyše dodal, že na veci nič nemení ani zaradenie § 11 a 13 Občianskeho zákonníka do inej časti než úpravy náhrady škody. Ak totiž zodpovednosť poisteného vznikla z dopravnej nehody a mala občianskoprávnu povahu, nič nenasvedčuje, že na túto zodpovednosť sa nevzťahuje vnútroštátne hmotné právo zodpovednosti za škodu, na ktoré odkazujú uvedené smernice (ods. 57 a 58).

76. Podľa názoru súdu uvedený rozsudok jednoznačným spôsobom rieši otázku zodpovednosti poisťovne a jej námietky celkom zjavne ignorujú jasné závery vyslovené Súdnym dvorom EÚ. Uvedeným rozsudkom je prekonaný aj skorší názor Najvyššieho súdu SR v konaní 4Cdo 168/2009 (na ktorý odkazujú aj neskoršie rozhodnutia Najvyššieho súdu - 3Cdo/301/2012, 8Cdo/219/2016), takže právnym názorom v ňom vysloveným sa nemožno ďalej riadiť. Argumenty žalovaného 2/ o systematickej odlišnosti nároku na náhradu škody a náhrady nemajetkovej ujmy sú vyvrátené závermi Súdneho dvora EÚ v ods. 57 a 58 uvedeného rozsudku. Súdny dvor v týchto odsekoch vykladal právo Európskej únie. Podstatou citovaných odsekov nie je tvrdenie, že nárok podľa § 13 ods. 2 OZ je nárokom na náhradu škody podľa práva Slovenskej republiky. V citovaných odsekoch však Súdny dvor zdôrazňuje, že bez ohľadu na systematické zaradenie určitého ustanovenia v národnom právnom predpise, ak toto ustanovenie upravuje občianskoprávnu zodpovednosť vznikajúcu v prípade dopravnej nehody, má sa takéto ustanovenie považovať za „opatrenie... určujúce rozsah krytia zodpovednosti a podmienky tohto krytia“ v zmysle čl. 3 prvej a druhej vety smernice 2009/103/EHS. Inak povedané, Súdny dvor v tomto odseku v podstate vyslovil, že pojem „zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel“ používaný v smernici 2009/103/EHS treba vykladať čiastočne autonómne a podradiť podeň aj také nároky, ktoré národné právo nezaraďuje medzi nároky „na náhradu škody“ v prísnom slova zmysle, ak ich podstata je podobná (teda občianskoprávny charakter a vznik v dôsledku protiprávnej udalosti - dopravnej nehody). Už z výkladov v bodoch 7 až 13 tohto rozsudku vyplýva, že z ustanovenia § 13 ods. 2 OZ vzniká v prípade protiprávnej udalosti - dopravnej nehody nárok na náhradu nemajetkovej ujmy aj v peniazoch. Tento nárok má pritom občianskoprávny charakter a v podstate sa svojou povahou približuje objektívnej zodpovednosti za škodu. Z uvedených dôvodov treba v zmysle záverov citovaného rozsudku Súdneho dvora článok 3 ods. 1 smernice 2009/103/ES vykladať tak, že pod pojem „opatrenie...určujúce rozsah krytia zodpovednosti a podmienky tohto krytia“ sa musí zaradiť aj § 13 ods. 2 OZ upravujúci tento nárok a tento nárok musí byť podľa národného práva krytý poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.

77. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora sa musia vnútroštátne ustanovenia v konaní vo veci samej v čo najväčšej miere vykladať a uplatňovať v súlade so smernicami. Vnútroštátne súdy teda musia vnútroštátne právo v najväčšej možnej miere vykladať v zmysle znenia a účelu smernice, aby bol dosiahnutý výsledok, ku ktorému táto smernica smeruje (porov. z posledného obdobia napr. rozsudok SDz 25. apríla 2013, C-81/12, Asociaţia ACCEPT proti Consiliul Naţional pentru Combaterea Discriminării,ods. 71). Vyžaduje sa, aby vnútroštátne súdy urobili všetko, čo je v ich právomoci, berúc do úvahy celé vnútroštátne právo a uplatniac ich výkladové metódy, s cieľom zaručiť úplnú účinnosť predmetnej smernice a dospieť k riešeniu, ktoré je v súlade s účelom sledovaným smernicou (porov. z posledného obdobia rozsudok SD z 24. januára 2012, C-282/10, Maribel Dominguez proti Centre informatique duCentre Ouest Atlantique a Préfet de la région Centre, ods. 27).

78. Z citovaných zásad tak pre súdy Slovenskej republiky vyplýva povinnosť, aby pri výklade ustanovení zákona č. 381/2001 Z.z. v čo najväčšej možnej miere vzali do úvahy znenie a účel tých ustanovení smernice, na ktorých implementáciu bolo toto ustanovenie do nášho právneho poriadku zavedené, aby zaručili tejto smernici úplnú účinnosť. Podľa už uvedeného bolo toto ustanovenie zavedené do právneho poriadku na účel implementácie čl. 1 a čl. 3 smernice 2009/103/EHS. Preto je povinnosťou súdov prihliadať na znenie a účel tohto ustanovenia smernice pri výklade ustanovení uvedeného zákona.

79. Na základe toho tak treba uzavrieť, že ustanovenie § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z. treba vyložiť tak, že poistenie zodpovednosti kryje (za splnenia ostatných podmienok v ods. 4) aj nároky pozostalých na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 OZ a pozostalí (ako poškodení) môžu tieto nároky v zmysle § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. uplatniť priamo proti poisťovateľovi, a to rovnako ako všetky ostatné nároky na náhradu škody. V prerokúvanej veci žalobcovia majú nárok na náhradu nemajetkovej ujmy voči žalovanému 1/. Túto ujmu tak v zmysle § 4 ods. 2 a 4 zákona č. 381/2001 Z.z. kryje poistenie zodpovednosti za škodu, takže žalovaný 2/ je povinný nahradiť žalobcom aj túto ujmu.

80. Súd poukazuje v tejto súvislosti aj na dôležitosť ústavnokonformného výkladu právnych predpisov, keďže súd musí nielen rešpektovať právo, ale jeho výklad a aplikácia musí smerovať k spravodlivému výsledku. Právo musí byť predovšetkým nástrojom spravodlivosti, nielen súborom právnych predpisov, ktoré sú mechanicky a formalisticky aplikované bez ohľadu na zmysel a účel toho ktorého záujmu chráneného príslušnou normou (nález Ústavného súdu SR č. 2221/07 z 19.3.2008). V materiálnom právnom štáte nejde len o dodržiavanie práva bez ďalšieho, ale predovšetkým o dodržiavanie takých pravidiel správania, ktoré sú v súlade s hodnotami, na ktorých je právny poriadok vybudovaný. Právo je spoločenský normatívny systém, ktorého účelom je rozumné usporiadanie vzťahov medzi členmi spoločnosti. Už z tejto základnej funkcie práva vyplýva, že riešenia, ktoré sa požiadavke rozumného usporiadania vzťahov priečia, sú neprijateľné. Súdu jednoznačne vždy prislúcha, aby sa zaoberal otázkou, či mechanická aplikácia zákona nemôže priniesť absurdné dôsledky a v prípade, že tomu tak je, aby ju takouto interpretáciou pomocou redukcie "ad absurdum" odmietol a zvolil výklad, ktorý bude v súlade so zmyslom a účelom zákona a ktorý bude racionálny a spravodlivý. Výklad dotknutého zákona č. 381/2001 Z.z. učinený žalovaným 2/ uvedené požiadavky nespĺňa.

81. Eurokonformný, ako i lingvistický výklad, sú v súlade s definovaním pojmov európskym deliktným právom, ktorý chápe škodu na zdraví ako ujmu (zhoršenie) telesného alebo duševného zdravia. Preto nárok z titulu zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla zahŕňa aj ujmu v emočnej sfére žalobcov ako poškodených. V kontexte vyššie uvedeného sa javí nadbytočné argumentovať špecifikami dotknutých hmotnoprávnych inštitútov vnútroštátneho práva (náhrada škody a náhrada nemajetkovej ujmy) z hľadiska pojmoslovia poškodených osôb a druhovým vymedzením škody na zdraví podľa Občianskeho zákonníka (§ 449 ods. 1). Dôvodom je neprípustne zužujúci výklad pojmu ujma na zdraví (abstrahujúci duševné zdravie človeka). Eurokonformným výkladom oblasti harmonizovanej právom Európskej únie sa preto prinavracia komplexný význam pojmu zdravie a s tým spojené odškodnenie jeho obidvoch zložiek (telesnej a psychickej).

82. K argumentácii žalovaného 2/ poukazujúc na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo 301/2012 je potrebné uviesť, že v kontexte vyššie uvedeného, nebol dôvod rezignovať na aplikáciu moderných výkladových metód, ku ktorým je povolaný každý členský štát EÚ, predovšetkým na eurokonformný ako i lingvistický výklad, vrátane materiálnej interpretačnej záväznosti judikatúry ESD (ktorá nezaväzuje len strany sporu ale je prameňom komunitárneho práva). Pričom súd v tejto súvislosti poukazuje aj na uznesenie III. ÚS 666/2016 (ktorým bola sťažnosť spoločnosti KOOPERATIVA poisťovňa, a.s. odmietnutá ako neopodstatnená), z ktorého cituje, že ÚS „nemá dôvod odchýliť sa od svojho meritórneho postoja vyjadreného v predchádzajúcich uzneseniach odmietajúcich sťažnosti sťažovateľa ako zjavne neopodstatnené ani na podklade rozsudku Najvyššieho súdu z 31.marca 2016 vo veci sp. zn. 3Cdo 301/2012“.

83. Pokiaľ ide o otázku prípadného spoluzavinenia zo strany poškodeného manžela žalobkyne 1/ v zmysle § 441 OZ, v konaní nebolo sporné a vyplýva to aj zo znaleckého posudku č. XX/XXXX vypracovaného v trestnom konaní, že jedinou príčinou dopravnej nehody bol nesprávny spôsob jazdy žalovaného 1/, pričom manžel žalobkyne 1/ nebohý H. B. jazdil plne v súlade s pravidlami cestnej premávky, a teda k spoluzavineniu zo strany poškodeného manžela žalobkyne 1/ tu neprišlo.

84. Každá fyzická osoba má o.i. právo na ochranu svojej osobnosti, svojho života a zdravia, ako aj súkromia (§ 11 OZ), pričom súčasťou súkromného života je nepochybne tiež rodinný život, ktorý zahŕňa vzťahy medzi blízkymi príbuznými, ich rozvíjanie, čím sa napĺňa a rozvíja vlastná osobnosť danej fyzickej osoby. V prípade zásahu do osobnostnej sféry fyzickej osoby má táto v zmysle § 13 OZ právo požadovať zodpovedajúce zadosťučinenie, a to morálne a prípadne i majetkové, ktoré je primerané závažnosti ujmy a okolnostiam, za ktorých k porušeniu práva došlo, pričom určenie výšky zadosťučinenia v peniazoch je výsledkom voľnej úvahy súdu.

85. Právo na súkromie a rodinný život môže byť nepriaznivo dotknuté rôznymi formami zásahov, ktoré nemajú základ v právnej úprave. Ak medzi osobami existujú blízke príbuzenské vzťahy a citové väzby, môže porušením práva na život jednej z nich dôjsť k nedovolenému zásahu do práva na súkromie druhej z týchto osôb. Protiprávnym zásahom tretej osoby do práva na súkromie, resp. jeho nedovoleným narušením, tak môže byť fyzickej osobe spôsobená v jej rodinnom živote ujma spočívajúca v tom, že stratou (alebo obmedzením možnosti) spolužitia s blízkou osobou už nemôže vôbec (alebo čiastočne) napĺňať svoje citové potreby. Ak dôjde k smrti blízkej osoby, pozostalá osoba môže utrpieť citovú (emocionálnu) ujmu vo forme šoku, psychickej traumy, smútku až žiaľu zo straty spoločenstva s blízkou osobou. Zásah do emocionálnej sféry fyzickej osoby, spôsobený protiprávnym konaním tretej osoby, následkom ktorého je úmrtie blízkej osoby, zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa § 11 a nasl. OZ.

86. V prejednávanej veci u žalobcov došlo dokonca k strate 2 blízkych osôb, čiže ide o neskutočný zásah do emocionálnej sféry spôsobený protiprávnym konaním tretej osoby, a teda následkom toho sa založilo právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa ustanovení OZ o ochrane osobnosti. Vzhľadom na to, súd dospel k záveru, že v rodine žalobcov došlo k nenapraviteľnej ujme, ktorú možno len zmierniť priznaním peňažnej satisfakcie za túto ujmu.

87. Súd nespochybňuje, že aj žalovanému 1/ sa po nehode zmenil život neželateľným smerom. Napriek jeho odsúdeniu a vykonaniu uloženého trestu, sa jeho život nevráti do zabehnutých koľají a po celý zvyšok života bude niesť svoje bremeno. Faktom však zostáva, že nehodu spôsobil z nedbanlivosti, keď neodhadol možnosti predbiehania bez toho, aby komukoľvek spôsobil ujmu na zdraví, živote, či na majetku.

88. Žalobcovia sa satisfakčnou žalobou domáhali poskytnutia primeraného zadosťučinenia spočívajúceho vo finančnej satisfakcii a náhrade nemajetkovej ujmy. Predpokladom pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je skutočnosť, že poskytnutie len morálnej satisfakcie je nepostačujúce vzhľadom na závažnosť zásahu do osobnostných práv žalobcov. V danom prípade odstránenie následkov zásahov a obnovenie pôvodného stavu je nemožné vzťahom na fatálnosť následkov, následky vyvolané smrťou blízkych príbuzných nemožno nijakým spôsobom zvrátiť a odstrániť. Trestné konanie, uloženie trestu odňatia slobody a jeho vykonanie žalovaným 1/, jeho priznanie viny, ľútosť nad konaním a jeho verbálne ospravedlnenie je pre žalobcov morálnou satisfakciou, avšak nepostačujúcou vzhľadom na závažnosť zásahu. Preto dožadovanie sa finančného zadosťučinenia - náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch zo strany žalobcov je v plnom rozsahu dôvodné.

89. Pokiaľ ide o výšku uplatnenej náhrady, žalobkyňa 1/ žiadala priznať peňažnú satisfakciu vo výške 33.200,- Eur; žalobcovia 2/ až 4/ zhodne žiadali priznať peňažnú satisfakciu vo výške 20.000,- Eur pre každého.

90. Pokiaľ ide o určenie výšky peňažnej náhrady v zmysle § 13 ods. 2 OZ, táto je predmetom voľnej úvahy súdu, pričom súd vychádza z kritérií uvedených v § 13 ods. 3 OZ, ktorými kritériami sú závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

91. Pri určení výšky tohto odškodnenia (nemajetkovej ujmy) sa súd ďalej spravoval úvahou, či je vôbec v peniazoch oceniteľný ľudský život. Inými slovami, či je objektívne možné vôbec stanoviť akékoľvek kritériá na peňažné vyčíslenie straty blízkej osoby. Súd dospel k záveru, že stanoviť všeobecne aplikovateľné kritériá na určenie výšky peňažnej náhrady v prípade smrti blízkej osoby ako následku protiprávneho konania škodcu nie je objektívne možné, pretože ľudský život nie je obchodovateľný

tovar a jeho hodnota je v podstate v peniazoch nevyčísliteľná, možno iba zmierniť ťažkú citovú ujmu a neoprávnený zásah do práva na ochranu poškodeného a pozostalých blízkych osôb formou právnych prostriedkov upravených v Občianskom zákonníku. Je nutné vcítiť sa do prežívania pozostalých blízkych osôb, akú ujmu a traumu predstavuje pre nich smrť osoby blízkej, ktorú osobu stratili v dôsledku protiprávneho zavineného konania inej osoby.

92. Výška peňažnej náhrady je predmetom voľnej úvahy súdu, keďže zákon nestanovuje ani rámcové čiastky pre odškodnenie nemajetkovej ujmy. Preto súd musí prihliadnuť okrem závažnosti vzniknutej ujmy a okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo, tak ako je vyššie uvedené, k naplneniu požiadavky účinného primeraného zadosťučinenia za vzniknutú nemajetkovú ujmu, ale i k požiadavke nezneužívania tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie. Priznanie nemajetkovej ujmy nie je reparáciou. Je nespochybniteľné, že žiadna priznaná suma nenahradí žalobcom stratu blízkych osôb, no môže zmierniť následky vzniknutej nemajetkovej ujmy. Priznanie nemajetkovej ujmy je predmetom voľnej úvahy súdu, pričom Občiansky zákonník nestanovuje maximálnu ani minimálnu výšku finančného zadosťučinenia, ktoré by však malo byť primerané, pričom jeho zmyslom nie je byť finančnou zábezpekou, zdrojom obživy, ani náhradou príjmu a nemôže tiež viesť k neprimeranému obohacovaniu sa. Vodiacimi parametrami proporcionálne spravodlivého zadosťučinenia je atribút primeranosti, ktorý je rozhodujúcim kritériom priznávania odškodnenia, aby bol dosiahnutý účel kompenzácie, inak napriek poskytnutému odškodneniu by sa poškodení mohli naďalej kvalifikovať ako obete porušenia Dohovoru o ľudských právach. Na druhej strane pri zachovaní proporcionality, výška relutárnej (peňažnej) satisfakcie nesmie byť prostriedkom bezdôvodného obohatenia a pôsobiť na škodcu likvidačne. Rozhodujúcim je preto zvažovanie individuálnych okolností prípadu. Z hľadiska jednotlivých kritérií pre poskytnutie náhrady je tiež potrebné skúmať okolnosti na strane poškodeného, ktoré spočívajú a/ v intenzite vzťahu žalobcu so zomrelým, b/ vek zomretého a pozostalých, c/ otázka hmotnej závislosti pozostalého na usmrtenej osobe, d/ prípadne poskytnutie inej satisfakcie. Pre výšku náhrady je kvalita vzájomného vzťahu kľúčová. Psychická bolesť zo straty blízkeho človeka je vnímaná ako neznesiteľná, fyzická, obmedzujúca ostatné aktivity pozostalého, veľakrát prerastajúca až do duševného ochorenia. Pri zohľadnení veku zomrelého sa rozlišuje, nakoľko je prežívaná strata novorodenca jeho rodičmi, strata rodiča jeho deťmi alebo strata osoby dôchodkového veku jeho vnúčatami. Okolnosti na strane osoby zodpovednej sú a/ postoj žalovaného (ľútosť, náhrada škody, ospravedlnenie a iné), b/ dopad udalostí do duševnej sféry pôvodcu, c/ miera zavinení, resp. miera spoluzavinenia usmrtenej osoby. Je celkom zreteľné, že postoj tejto osoby môže podstatným spôsobom ovplyvniť vnímanie ujmy pozostalými. Pri určovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je dôležitým aspektom aj to, aby jej výška odrážala všeobecné zdieľané predstavy o spravodlivosti. Preto je nutné použiť aj princíp proporcionality s tým, že súdy porovnajú čiastky náhrady prisúdené v iných prípadoch a to nielen v obdobných, ale aj v ďalších, v ktorých sa jednalo o zásah do iných osobnostných práv. Pri priznávaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch však súdna prax nie je ustálená. V prejednávanej veci bolo prihliadané aj na rozsiahlu judikatúru v predmetnej oblasti, na ktorú v priebehu konania poukazovali žalobcovia.

93. Z výsledkov vykonaného dokazovania, a to z výsluchu žalobcov a tiež z výsluchu svedka vyplýva, že medzi žalobcami a nebohými H. B. a O. F. existovali silné sociálne, morálne, citové vzťahy vytvorené v rámci ich súkromného a rodinného života.

94. Žalobkyňa viedla s manželom usporiadaný manželský a rodinný život viac ako 46 rokov, vychovali spolu dvoch synov a dcéru, mali 4 vnúčatá, trávili spolu voľný čas, podieľali sa spoločne na chode domácnosti. Nebohý H. B. bol v čase bezprostredne pred zásahom vo výbornej telesnej, ako aj duševnej kondícii. Jeho aktívny spôsob života, pohyb, láska k horám sa pozitívne podpísali pod jeho zdravotný stav. Bol známy ako vášnivý turista, športovec. Počas lyžiarskej sezóny vypomáhal v športovom stredisku Chopok - Juh. Ako manžel bol oporou žalobkyne 1/. Tvorili harmonické manželstvo, ktoré bolo vzorom pre ostatných v okolí a ich deti. Počas svojho života trávil svoj voľný čas vysoko aktívne po boku manželky, svojich detí a vnúčat. Tým sa venoval naplno, predovšetkým ich viedol k láske k prírode a horám. Vnučke W. bol osobným učiteľom lyžovania. Mal veľké plány ako pomáhať deťom, prenášať rodičovskú lásku na vnúčatá. Ani vyšší vek mu neprekážal byť pracovne aktívnym, pracoval, aby zvýšil príjem do rodinného rozpočtu až do svojej smrti. Po smrti manžela žije žalobkyňa sama, čas dôchodku, ktorý chcela prežiť s milovaným manželom, musí prežívať sama. V dôsledku smrti manžela zanikol manželský vzťah, ktorý dovtedy plnil všetky svoje spoločenské funkcie, smrť manžela mala značný dopad aj na finančnú situáciu žalobkyne 1/. Hmotná závislosť žalobkyne 1/ na príjme nebohého manžela a matky bola tak intenzívna, že aj to bol jeden z dôvodov, prečo musela predať rodinný dom

a presťahovať sa do bytu. Náklady spojené s prevádzkou a údržbou rodinného domu a priľahlých nehnuteľností nebola spôsobilá znášať zo svojho jediného príjmu a to starobného dôchodku. Zároveň z vykonaného dokazovania mal súd preukázané, že vzťah žalobkyne 1/ a jej matky O. F. sa vyznačoval vysokou mierou vzájomnej naviazanosti a spolupatričnosti, keďže žalobkyňa 1/ bola jediným dieťaťom O. F.. Nebohá O. F. žila v spoločnej domácnosti s nebohým H. B. a so žalobkyňou 1/. Aj napriek vyššiemu veku jej zdravotný stav bol uspokojivý, bola úplne samostatná a tvorila harmonické rodinné prostredie. Žalobkyňa 1/ so svojím nebohým manželom postavili rodinný dom na jej pozemku s charakterom dvojdomu, t.j. v bezprostrednom susedstve. Toto spolunažívanie bolo pre nich prínosom a vytvorilo hlboké a trvalé rodinné väzby, silné citové putá. Napriek vyššiemu veku pani F. bola ženou pracovitou, vitálnou, plnom radosti zo života, ochoty pomôcť vždy ak ju o to niekto požiadal. S prihliadnutím na všetko uvedené dospel súd k záveru, že v prejednávanej veci je primeranou výška náhrady nemajetkovej ujmy pre žalobkyňu 1/ v sume 20.000,- Eur, ktorá výška dostatočne zohľadňuje neodstrániteľný následok v podobe smrti manžela a matky žalobkyne 1/ a dôsledky, ktoré táto strata u nej a v jej súkromnom a rodinnom živote vyvolala. Zároveň súd má za to, že ujmu žalobkyne 1/ je možné považovať za o to väčšiu tým, že u nej došlo k strate dvoch citovo najbližších osôb, a to jednak matky, ktorej bola jediným dieťaťom, ako aj manžela, s ktorým spoločne prežila viac ako 46 rokov svojho života a ktorý jej bol a mal byť oporou v jej vyššom veku. Navyše sama žalobkyňa 1/ bola priamou účastníčkou dopravnej nehody, pri ktorej sama utrpela vážne poranenia a autenticky vnímala tragické okolnosti a ich následky pociťuje dodnes. Súd potom žalobu v časti presahujúcej priznanú nemajetkovú ujmu zamietol.

95. V konaní bolo preukázané, že vzťahy medzi žalobcami 2/ až 4/ ako deťmi a nebohým H. B. ako otcom, ako aj vzťahy medzi žalobcami 2/ až 4/ ako vnúčatami a nebohou O. F. ako starou matkou boli štandardné, teda také, aké je možné očakávať od normálnych rodinných vzťahov. Žalobcovia 2/ až 4/ po dovŕšení plnoletosti si založili vlastné domácnosti a medzi rodičmi a deťmi prebiehali sporadické návštevy, vzájomná pravidelná informovanosť a zdieľanie aktuálnych radostí a starostí. Vykonaným dokazovaním mal súd za preukázané, že vzťah žalobcov 2/ až 4/ s nebohým otcom a starou matkou bol veľmi blízky, aj po dovŕšení plnoletosti a založení vlastných rodín zostali v pravidelnom kontakte, navzájom si pomáhali a nepochybne medzi nimi existovalo silné citové puto. Uvedené je zrejmé aj zo skutočnosti, že išlo o zomknutú rodinu, ktorá sa pravidelne stretávala na rodinných oslavách, zosnulý H. B. sa vedel postarať o domácnosť, pomáhal žalobcom 2/ až 4/ so starostlivosťou o vnúčatá, týmto sa venoval a viedol ich k láske k prírode a horám. Smrť otca a starej matky žalobcov 2/ až 4/ bola pre žalobcov 2/ až 4/ traumatizujúca, vyplývajúca z nečakanej straty najbližších príbuzných. Z výsluchu žalobcov 2/ až 4/ ako aj z výsluchu svedka vyplynulo, že žalobcom 2/ až 4/ v dôsledku dopravnej nehody sa negatívnym spôsobom zasiahlo do ich práva na rodinný život. Následky neoprávneného zásahu do osobnosti žalobcov 2/ až 4/ sú neodstrániteľné, navždy stratili možnosť, aby otec a stará matka boli súčasťou ich súkromného, rodinného života. Nemôžu už pociťovať z ich strany blízkosť, záujem o ich osobu, oporu, pomoc, a to i materiálnu. Sú teda ochudobnení o sféru vzťahov s nimi. Ujma a jej závažnosť, ktorá žalobcom 2/ až 4/ vznikla, je u každého z nich porovnateľná a vznikla za totožných okolností. Z uvedeného dôvodu súd pokiaľ ide o výšku peňažnej satisfakcie dospel k záveru, že táto má byť u žalobcov 2/ až 4/ rovnaká. Z uvedeného dôvodu súd žalobcom 2/ až 4/ ako náhradu nemajetkovej ujmy priznal každému sumu 13.000,- Eur, ktorú sumu považoval za primeranú vzhľadom na závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k nemajetkovej ujme došlo. Nakoľko súd žalobcom 2/ až 4/ priznal nárok len v časti uplatneného, nárok žalobcov 2/ až 4/ v prevyšujúcej časti zamietol.

96. Súd návrh právneho zástupcu žalovaného 2/ na doplnenie dokazovania za účelom zistenia pomerov žalovaného 1/ aj žalobcov prednesený na poslednom pojednávaní dňa 8.12.2017 zamietol, jednak vzhľadom na aplikáciu koncentračnej zásady podľa § 118a Občianskeho súdneho poriadku, keďže prvé pojednávanie vo veci sa uskutočnilo ešte za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku, ako aj z dôvodu, že poukaz žalovaného 2/ na skúmanie pomerov žalovaného 1/ a žalobcov nie je dôvodný. Výška náhrady nemajetkovej ujmy musí reflektovať závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo (§ 13 ods. 3 OZ), a to u každej postihnutej osoby, preto nebol daný dôvod na aplikáciu ustanovenia § 450 OZ, ale na zohľadnenie uvedených zákonom stanovených kritérií priznávania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Skutočnosť, že žalovaný 1/ bol v trestnom konaní uznaný vinným a podmienečne odsúdený, nebola spôsobilá ovplyvniť výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy (neplní žiadnu z funkcií civilnoprávnej sankcie za neoprávnený zásah do ochrany osobnosti fyzických osôb). Práve nedostatočná výška náhrady nemajetkovej ujmy by mohla viesť k tomu, že ujmou už postihnutý účastník konania sa opätovne stáva obeťou nesprávneho výkladu právnych predpisov.

97. Na záver v časti odôvodnenia týkajúcej sa výšky náhrady nemajetkovej ujmy súd dáva do pozornosti rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESĽP“) vo veci Kontrová c/a Slovenská republika v súvislosti s odôvodnením priznanej výšky náhrady nemajetkovej ujmy. ESĽP v danej otázke v bode 72 svojho rozhodnutia konštatoval len: „Súd sa domnieva, že sťažovateľka určite utrpela nemajetkovú ujmu. Uskutočniac odhad na spravodlivom základe, priznáva jej z tohto titulu 25.000,- Eur“. Hoci je zrejmé, že funkcia i pozícia ESĽP je výrazne odlišná od statusu vnútroštátnych všeobecných súdov, aj z citovanej formulácie je zrejmé, že voľnú úvahu ohľadne výšky nemajetkovej ujmy v prípade zásahu do práva na rodinný život je len veľmi ťažko zdôvodňovať konkrétnejšími východiskami a závermi, než „odhadom na spravodlivom základe“.

98. Pri určení spôsobu zaviazania oboch žalovaných na plnenie, súd ich zaviazal tým spôsobom, ako požadovali žalobcovia v zmysle pripustenej zmeny žaloby, že v rozsahu plnenia jedného z nich zaniká povinnosť plniť druhému, nakoľko žalovaní nevystupujú ako solidárni dlžníci, pretože ich záväzok plniť vyplýva pri každom z nich z iného právneho predpisu. Nebolo pritom možné na plnenie zaviazať iba žalovaného 2/ ako poisťovňu, nakoľko z vyššie uvedeného je zrejmé, že žalobcovia majú právo v zmysle citovaných právnych predpisov žiadať plnenie od ktoréhokoľvek žalovaného, pričom vzájomné vyporiadanie medzi žalovanými je záležitosťou iba žalovaných a týka sa ich právneho vzťahu vyplývajúceho zo zákona o povinnom zmluvnom poistení.

99. Ohľadom námietky premlčania žalovaného 1/, keďže tento nešpecifikoval, v akom rozsahu uplatneného nároku vznáša námietku premlčania, súd považuje za potrebné uviesť, že premlčanie ako kvalifikované uplynutie času má za následok zánik súdnej vymáhateľnosti nároku, v dôsledku čoho premlčané právo nemožno oprávnenému súdne priznať. Na premlčanie sa prihliada len na námietku. Premlčaním právo nezaniká, iba sa oslabuje a trvá ďalej vo forme naturálneho záväzku, čo znamená, že jeho uplatniteľnosť je obmedzená na dobrovoľné splnenie zo strany povinného subjektu. Občiansky zákonník stojí na princípe premlčania so všeobecnou trojročnou premlčacou dobou v zmysle § 101 OZ. Uvedená doba sa použije všade tam, kde pre jednotlivé práva nie je Občianskym zákonníkom ustanovená osobitná premlčacia doba, a to je i prípad peňažnej satisfakcie - práva na náhradu nemajetkovej ujmy. Táto trojročná premlčacia doba plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz. Právo môže byť vykonané prvý raz, keď vznikne možnosť podať na jeho základe žalobu, teda keď je actio nata. Tento okamih je daný objektívne a nezávisle na subjektívnej okolnosti (napr. na tom, že oprávnený nevedel o svojom práve). Dopravná nehoda sa stala XX.X.XXXX a žalobcovia si svoj nárok uplatnili žalobou na súde dňa 17.3.2011, t.j. v rámci plynutia trojročnej premlčacej doby. Vzhľadom na uvedené súd vyhodnotil námietku premlčania ako nedôvodnú.

100. Pokiaľ žalobcovia 1/ až 4/ na základe pripustenej zmeny žaloby žiadali priznať aj úrok z omeškania vo výške 9 % ročne z požadovaných súm náhrady nemajetkovej ujmy od 18.3.2011 do zaplatenia, súd tento nárok nepriznal. Právo požadovať vedľa plnenia aj úrok z omeškania má podľa § 517 ods. 2 OZ veriteľ voči dlžníkovi, ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu a ak dlžník nie je povinný podľa Občianskeho zákonníka platiť poplatok z omeškania. Zákon teda spája právo na úroky z omeškania len so záväzkovými právnymi vzťahmi, z ktorých vzniká veriteľovi právo na plnenie (pohľadávka) od dlžníka a dlžníkovi vzniká povinnosť splniť záväzok. Právny vzťah medzi pôvodcom neoprávneného zásahu do osobnostných práv fyzickej osoby a touto osobou, ktorého obsahom je právo fyzickej osoby domáhať sa ochrany podľa § 11 a nasl. OZ, a to aj žalobu na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch na jednej strane a povinnosť pôvodcu zásahu znášať sankcie uložené súdom, vrátane prípadnej povinnosti na zaplatenie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch na strane druhej, nie je však záväzkovým právnym vzťahom. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 OZ nie je preto právom veriteľa na plnenie (pohľadávkou) od dlžníka podľa ustanovenia § 488 a nasl. OZ a uspokojenie tohto práva nie je plnením peňažného dlhu v zmysle ustanovenia § 517 ods. 2 OZ. Vzhľadom na uvedené je súd toho názoru, že fyzická osoba domáhajúca sa práva na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 OZ nemôže požadovať úrok z omeškania, a preto súd žalobu žalobcov v tejto časti ako nedôvodnú zamietol. Vzhľadom k tomu sa súd potom nezaoberal ani skúmaním vznesenej námietky premlčania v rozsahu úroku z omeškania zo strany žalovaného 2/.

101. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

102. Podľa § 256 ods. 1 CSP, ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane.

103. Podľa § 257 CSP, výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

104. Pri rozhodovaní o trovách konania súd vychádzal z ustanovenia § 255 a § 257 CSP a žalovaným 1/ a 2/ náhradu trov konania voči žalobcom 1/ až 4/ nepriznal, nakoľko v konaní boli percentuálne úspešnejší žalovaní, aj s prihliadnutím na čiastočné spätvzatie žaloby, kde procesné zavinenie na zastavení konania v tejto časti je na strane žalobcov, ako aj s prihliadnutím na zamietnutie žaloby v časti prevyšujúcej priznané plnenia. Po zmene právnej úpravy, t.j. po nadobudnutí účinnosti Civilného sporového poriadku, súd už nemohol pri rozhodovaní o trovách konania uplatniť ustanovenie § 142 ods. 3 O.s.p., pričom dôvody hodné osobitného zreteľa súd videl v charaktere daného sporu, keď rozhodnutie o výške plnenia záviselo výlučne na úvahe súdu.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15-tich dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd v Banskej Bystrici, a to písomne v potrebnom počte vyhotovení (§ 355 ods. 1, § 362 ods. 1 veta prvá CSP).

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 CSP) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 363, § 364 CSP).

Podanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe. Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva. Podanie urobené v listinnej podobe treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil (§ 125 CSP).
Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP).
Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné (§ 358 CSP).
Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis. Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že
a) neboli splnené procesné podmienky,
b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1CSP).

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods. 2 CSP).

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 365 ods. 3 CSP).

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak
a) sa týkajú procesných podmienok,
b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie (§ 366 CSP).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov.